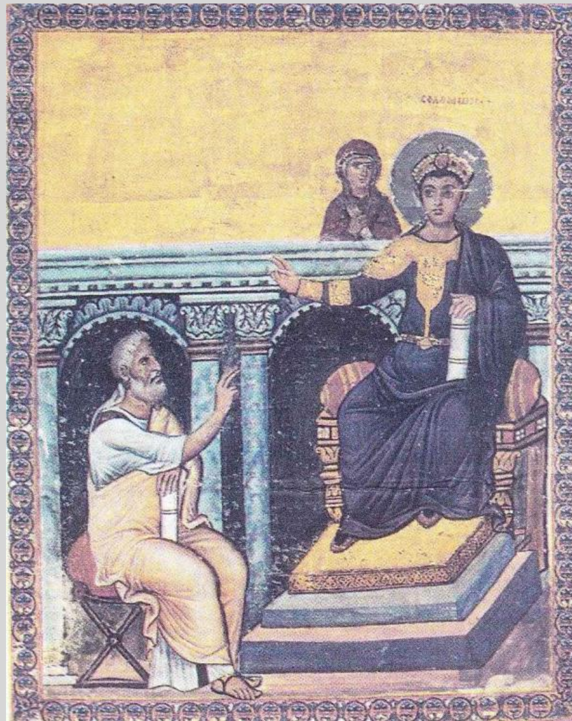
Înțelepciunea lui Sirah
[Σοφία Σειράχ]

Teologie pentru azi
București
2018

Ediția de față este o ediție online gratuită.

Am tradus textul cărții conform LXX, ed. Alfred Rahlfs, 1935, inclusă în Bible Works 10.

Pe coperta primă sunt
Sfântul Împărat Salomon
și Sfântul Sirah
binecuvântându-se
unul pe altul[1].

---

[1] Am preluat Sfânta Frescă de aici:
http://users.sch.gr/aiasgr/Image/Palaia_Diathikh/Basilias_Solomwn/Solomwn_kai_Seirax_01.jpg.

Cuvântul înainte

1. Multe și mari dându-ni-se nouă, prin lege și [prin] Profeți

2. și [prin] altele [care] după ele au urmat,

3. pentru care cuvenit este a lăuda pe Israil de învățătură și de înțelepciune.

4. Și că nu numai cei care citesc cuvenit este a fi învățați [ἐπιστήμονας],

5. ci și celor din afară a putea a fi de folos cei iubitori de învățătură [τοὺς φιλομαθοῦντας],

6. și zicând și scriind,

7. bunicul meu [ὁ πάππος μου], Iisus [Ἰησοῦς], pe cât de mult pe sine dându-se citirii,

8. și întru cea a legii

9. și a Profeților

10. și a celorlalte cărți ale părinților,

11. și în acestea destulă maturitate [ἕξιν] dobândind,

12. înainte s-a adus și el [ca] să scrie ceva [din] cele cuvenite, întru învățătură și înțelepciune,

13. pentru ca cei iubitori de învățătură, și pe aceștia răspunzători [ἔνοχοι] făcându-i,

14. [cu] mult mai mult să adauge prin viețuirea cea legiuită [διὰ τῆς ἐννόμου βιώσεως].

15. Așadar, ați fost rugați

16. cu gând bun și atenție

17. a face citirea

18. și îngăduință a avea

19. la care or să ne pară [că am avut de-a face cu]

20. cele care au fost grele după erminie [κατὰ τὴν ἑρμηνείαν], [cu] unele ziceri fiind cu neputință [acest lucru].

21. Căci nu au aceeași putere

22. acestea în[tru] acelea, [care sunt] zise evreiește. Și când are să se mute[2] [rândurile de față] întru altă limbă,

23. și nu numai acestea,

24. ci și legea aceasta și Profeții

25. și celelalte cărți [ale Scripturii],

26. nu mică a avea [va fi] diferența [τὴν διαφορὰν] în[tre] acestea zise.

27. Căci în ale celui de al 38-lea an [ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει], în ale Făcătorului-de-bine împărat [ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως],

28. mergând întru Egiptos și petrecând acolo ceva vreme,

29. aflând, de asemenea, nu mică învățătură,

30. am gândit [ca fiind] foarte de folos [ἀναγκαιότατον] și eu însumi să aduc puțină râvnă și iubire de osteneală [ca] să traduc această carte [τοῦ μεθερμηνεῦσαι τήνδε τὴν βίβλον][3].

31. [Căci] multă priveghere și cunoaștere aducând

32. în trecerea vremii,

33. către [ca], la sfârșit aducând cartea, să o las să iasă

34. și celor [care sunt] în pribegie [și] care voiesc a iubi învățătura,

35. mai înainte pregătindu-și obiceiurile,

36. [pentru] a viețui în mod legiuit.

---

[2] Când se va traduce.

[3] Se subînțelege că a tradus-o din ebraică în greacă.

Capitolul 1

1. Toată înțelepciunea [este] de la Domnul și cu El este întru veac.

2. Nisipul mărilor și picăturile ploii și zilele veacului cine le va număra?

3. Înălțimea cerului și lățimea pământului și abisul și înțelepciunea cine le va cerceta?

4. Mai înainte de toate a fost zidită înțelepciunea [προτέρα πάντων ἔκτισται σοφία] și înțelegerea minții [este] din veac [καὶ σύνεσις φρονήσεως ἐξ αἰῶνος].

5.

6. Rădăcina înțelepciunii cui a fost descoperită și marile fapte ale ei cine le-a cunoscut?

7.

8. Unul este Cel înțelept [εἷς ἐστιν σοφός]: Cel înfricoșător foarte, șezând pe tronul Său [φοβερὸς σφόδρα καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου Αὐτοῦ].

9. Domnul, El a zidit-o pe ea[4] și a văzut-o și a numărat-o pe ea și a turnat-o pe ea peste toate lucrurile Sale,

10. cu tot trupul după darea Sa, și a dat-o pe ea celor care Îl iubesc pe El.

11. Frica Domnului [este] slava și lauda și veselia și cununa bucuriei [στέφανος ἀγαλλιάματος].

12. Frica Domnului va bucura inima [φόβος Κυρίου τέρψει καρδίαν] și va da veselie și bucurie și lungime de zile.

13. Celui ce se teme de Domnul bine îi va fi. În cele de apoi și în ziua sfârșitului său

---

[4] Se referă la înțelepciunea Lui sau, mai degrabă, la slava Sa cea veșnică și necreată.

va fi binecuvântat [εὐλογηθήσεται].

14. Începutul înțelepciunii [este] a te teme de Domnul și cu cei credincioși, în pântece, împreună a fost zidit lor [καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συνεκτίσθη αὐτοῖς][5].

15. Temelia veacului cu a oamenilor a încuibat-o [μετὰ ἀνθρώπων θεμέλιον αἰῶνος ἐνόσσευσεν][6] și cu sământa lor Se va încrede.

16. Plăcerea înțelepciunii [este] a te teme de Domnul și [ea] îi îmbată pe ei din roadele sale.

17. Toată casa lor se va umple de pofte și hambarele [ei] de roadele sale.

18. Cununa înțelepciunii [este] frica Domnului, odrăslind pacea și sănătatea vindecării [ὑγίειαν ἰάσεως].

19. Și a văzut-o și a numărat-o pe ea. Știință și cunoaștere de înțelegere a turnat[7] și slava, apucând de ea [celor care s-au apucat de ea[8]], s-a înălțat.

20. Rădăcina înțelepciunii [este] a te teme de Domnul și ramurile sale [sunt] lungimea de zile.

21.

22. Nu va putea mânia cea nedreaptă să se îndrepte, căci aplecarea mâniei sale [este] căderea lui [ἡ γὰρ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτῶσις αὐτῷ].

23. Până la o vreme va sprijini Cel îndelung-răbdător [ἕως καιροῦ ἀνθέξεται μακρόθυμος] și la cel din urmă [celui din urmă], lui, i se va da veselia [καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀναδώσει εὐφροσύνη].

24. Până la o vreme va ascunde cuvintele sale

---

[5] Profeție despre nașterea Domnului. Că El Se va naște din pântece și va fi și om.

[6] Se referă la Dumnezeu.

[7] Lucrare a lui Dumnezeu în viața oamenilor.

[8] Celor care s-au apucat de înțelepciune, care au devenit înțelepți.

[ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ] și buzele celor mulți va [vor] povesti înțelegerea sa [καὶ χείλη πολλῶν ἐκδιηγήσεται σύνεσιν αὐτοῦ][9].

25. În comorile înțelepciunii [sunt] parabolele cunoașterii [ἐν θησαυροῖς σοφίας παραβολαὶ ἐπιστήμης][10], iar urâciune îi [este] celui păcătos evlavia față de Dumnezeu [βδέλυγμα δὲ ἁμαρτωλῷ θεοσέβεια].

26. Poftind înțelepciunea, păzește poruncile! Și Domnul ți-o va da ție pe ea.

27. Căci înțelepciunea și învățătura [sunt] frica Domnului și bunăvoirea Sa [sunt] credința și blândețea.

28. Să nu fii neascultător fricii Domnului [μὴ ἀπειθήσῃς φόβῳ Κυρίου] și să nu te apropii Lui în inimă îndoită [καὶ μὴ προσέλθῃς Αὐτῷ ἐν καρδίᾳ δισσῇ].

29. Să nu te fățărnicești în gurile oamenilor [μὴ ὑποκριθῇς ἐν στόμασιν ἀνθρώπων] și în buzele tale ia aminte [καὶ ἐν τοῖς χείλεσίν σου πρόσεχε]!

30. Nu te înălța pe tine însuți [μὴ ἐξύψου σεαυτόν], ca să nu cazi [ἵνα μὴ πέσῃς]! Și [astfel] ai să aduci sufletului tău necinste [καὶ ἐπαγάγῃς τῇ ψυχῇ σου ἀτιμίαν] și va descoperi Domnul cele ascunse ale tale [καὶ ἀποκαλύψει Κύριος τὰ κρυπτά σου] și în mijlocul adunării te va doborî pe tine [καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβαλεῖ σε].

Că[ci] nu te-ai apropiat fricii Domnului [ὅτι οὐ προσῆλθες φόβῳ Κυρίου] și inima ta [este] plină de vicleșug [καὶ ἡ καρδία σου πλήρης δόλου].

---

[9] Profeție despre Domnul, Care Și-a ascuns cuvintele Sale până după Botezul Său, apoi le-a propovăduit tuturor și ele erau pe buzele celor care credeau în El.

[10] O altă profeție despre Domnul, Care este Înțelepciunea lui Dumnezeu, și Care ne-a învățat parabolele cunoașterii celei dumnezeiești.

Capitolul 2

1. Fiule, dacă te apropii a sluji Domnului, pregătește sufletul tău întru ispită [ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς πειρασμόν]!

2. Îndreptă inima ta și rabdă și să nu te grăbești în vremea suferinței!

3. Lipește-te Lui și să nu te depărtezi, ca să crești în cele de apoi ale tale!

4. Tot ce are să-ți aducă ție[11], primește, și în schimbările smereniei tale fii îndelung-răbdător [ἐν ἀλλάγμασιν ταπεινώσεώς σου μακροθύμησον]!

5. Că în foc se dovedește aurul și oamenii cei primiți[12] în cuptorul smereniei [ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως].

6. Crede Lui și te va ajuta pe tine! Îndreaptă căile tale și nădăjduiește în El!

7. Cei care se tem [cei care vă temeți] de Domnul, așteptați mila Lui și să nu vă abateți, ca să nu cădeți!

8. Cei care se tem [cei care vă temeți] de Domnul, credeți Lui și [El] nu are să greșească plata voastră!

9. Cei care se tem [cei care vă temeți] de Domnul [οἱ φοβούμενοι Κύριον], nădăjduiți întru cele bune [ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ] și întru veselia veacului [ce va să vină] și a milei [καὶ εἰς εὐφροσύνην αἰῶνος καὶ ἔλεος] [Sale]!

10. Uitați-vă întru neamurile cele vechi și vedeți! Cine s-a încrezut Domnului și a fost rușinat? Sau cine a rămas [cu] frica Lui și a fost părăsit? Sau cine L-a chemat pe El și [Acesta] l-a trecut cu vederea pe el?

---

[11] Dumnezeu.

[12] De El.

11. Pentru că îndurător [οἰκτίρμων] și milostiv [ἐλεήμων] [este] Domnul și iartă păcate și mântuie în vremea necazului [καὶ ἀφίησιν ἁμαρτίας καὶ σῴζει ἐν καιρῷ θλίψεως].

12. Vai inimilor fricoase și mâinilor slăbite și păcătosului punând piciorul pe două cărări!

13. Vai inimii slăbite, că nu crede [Lui]! Pentru aceasta nu va fi acoperită [de El].

14. Vai vouă, celor care ați pierdut răbdarea [οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκόσιν τὴν ὑπομονήν]! Și ce veți face, când are să cerceteze Domnul [καὶ τί ποιήσετε ὅταν ἐπισκέπτηται ὁ Κύριος]?

15. Cei care se tem de Domnul nu vor fi neascultători ai cuvintelor Sale și cei care Îl iubesc pe El vor păzi căile Sale.

16. Cei care se tem de Domnul vor căuta bunăvoirea Sa și cei care Îl iubesc pe El se vor sătura de lege[a Sa].

17. Cei care se tem de Domnul își vor pregăti inimile lor și înaintea Lui își vor smeri sufletele lor.

18. Vom cădea întru mâinile Domnului și nu întru mâinile oamenilor [ἐμπεσούμεθα εἰς χεῖρας Κυρίου καὶ οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων], căci precum [este] măreția Lui, așa [este] și mila Lui [ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη Αὐτοῦ οὕτως καὶ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ].

Capitolul 3

1. Fiilor, ascultați [cuvântul] meu, al tatălui [vostru], și faceți așa [cum vă povățuiesc], ca să vă mântuiți!

2. Căci Domnul l-a slăvit pe tată asupra copiilor și judecata mamei a întărit-o asupra fiilor.

3. Cel care îl cinstește pe tată își ușurează păcatele

4. și ca cel care își adună comoară [este] cel care o slăvește pe mama lui.

5. Cel care îl cinstește pe tată va fi veselit de către copii[i săi] și în ziua rugăciunii sale va fi ascultat [καὶ ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθήσεται].

6. Cel care îl slăvește pe tată va trăi îndelung și cel care ascultă de Domnul o va odihni pe mama lui

7. și ca stăpânilor va sluji în[tru ale] celor care l-au născut pe el [καὶ ὡς δεσπόταις δουλεύσει ἐν τοῖς γεννήσασιν αὐτόν].

8. În faptă și [în] cuvânt cinstește pe tatăl tău, ca să îți vină ție binecuvântarea de la el [ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία παρ᾽ αὐτοῦ]!

9. Căci binecuvântarea tatălui întărește casele copiilor [εὐλογία γὰρ πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων], iar blestemul mamei dezrădăcinează temeliile [κατάρα δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια][13].

10. Nu te slăvi în necinstea tatălui tău [μὴ δοξάζου ἐν ἀτιμίᾳ πατρός σου]! Căci necinstea tatălui nu îți este ție slava.

11. Căci slava omului [este] din cinstea tatălui său [ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ] și ocara

---

[13] Se subînțelege: temeliile caselor lor.

fiilor [este] mama în necinste [καὶ ὄνειδος τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ].

12. Copile, sprijină în[tru] bătrânețe pe tatăl tău și să nu-l întristezi pe el în[tru] viața lui!

13. [Iar] dacă are să-și piardă înțelegerea, ai îngăduință și să nu-l necinstești pe el în toată tăria ta!

14. Căci milostenia tatălui nu va fi uitată și, în locul păcatelor, îți va fi zidită ție.

15. În ziua necazului tău Își va aduce aminte de tine [și,] ca vremea bună în[tru] îngheț, așa vor fi dezlegate păcatele tale.

16. Ca cel hulitor [este] cel care l-a părăsit pe tată [ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκαταλιπὼν πατέρα] și [este] blestemat de către Domnul cel care o urgisește pe mama sa [καὶ κεκατηραμένος ὑπὸ Κυρίου ὁ παροργίζων μητέρα αὐτοῦ].

17. Copile, în[tru] blândețe săvârșește faptele tale și de către omul cel primit [de Dumnezeu] vei fi iubit!

18. [Cu] cât ești [mai] mare, [cu] atâta smerește-te pe tine și înaintea Domnului vei afla har!

19.

20. Că mare [este] stăpânirea Domnului [ὅτι μεγάλη ἡ δυναστεία τοῦ Κυρίου] și de către cei smeriți este slăvit [καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζεται].

21. Pe cele mai grele [decât] tine, nu le căuta, și pe cele mai tari [decât] tine, nu le cerceta!

22. [Pentru] care ți s-a poruncit ție, pe acelea gândește-le [ἃ προσετάγη σοι ταῦτα διανοοῦ]! Căci nu îți este ție nevoie de cele ascunse [οὐ γάρ ἐστίν σοι χρεία τῶν κρυπτῶν][14].

23. În[tru] cele îmbelșugate ale faptelor tale nu fi curios, căci cele mai multe [decât] înțelegerea omului ți s-a[u] arătat ție!

---

[14] Nu ai nevoie pentru mântuire de cele ascunse ale lui Dumnezeu, de cele pe care El nu ni le-a revelat.

24. Căci pe mulți i-a înșelat părerea lor [πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησεν ἡ ὑπόλημψις αὐτῶν] și bănuiala cea rea a alunecat cugetele lor [καὶ ὑπόνοια πονηρὰ ὠλίσθησεν διανοίας αὐτῶν].

25.

26. Inima cea aspră va fi chinuită rău în cele de apoi [καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ᾽ ἐσχάτων][15] și cel care iubește primejdia, va pieri în[tru] ea [καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ ἀπολεῖται][16].

27. Inima cea aspră va fi îngreunată [cu] dureri [καρδία σκληρὰ βαρυνθήσεται πόνοις] și cel păcătos va adăuga păcat asupra păcatelor [καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς προσθήσει ἁμαρτίαν ἐφ᾽ ἁμαρτίαις] [sale].

28. [În] aducerea[17] celui îngâmfat nu este vindecare [ἐπαγωγῇ ὑπερηφάνου οὐκ ἔστιν ἴασις], căci buruiana răutății s-a înrădăcinat în[tru] el [φυτὸν γὰρ πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ].

29. Inima celui înțelept va gândi parabola [καρδία συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν] și urechea celui ascultător pofta celui înțelept [καὶ οὖς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία σοφοῦ].

30. Foc arzând va stinge apa și milostenia va ușura păcatele.

31. Cel care răsplătește harurile și-a adus aminte întru cele de apoi [ὁ ἀνταποδιδοὺς χάριτας μέμνηται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα] și în vremea căderii sale, va afla sprijinire [καὶ ἐν καιρῷ πτώσεως αὐτοῦ εὑρήσει στήριγμα].

---

[15] La judecata Domnului.

[16] Lucru pe care îl vedem adesea în viețile celor pasionați de viteză, de excentricități, de depășire a recordurilor: mor din cauza pasiunilor lor.

[17] În darurile Sale aduse lui Dumnezeu.

Capitolul 4

1. Copile, viața celui sărac să nu o lipsești și să nu-ți tragi deoparte ochii [de la] cei lipsiți!

2. Suflet flămând să nu întristezi și să nu urgisești pe om în[tru] neliniștea [ἐν ἀπορίᾳ] lui.

3. Inimă urgisită să nu tulburi și să nu tragi deoparte darul [celui care] având nevoie [are nevoie] [καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν προσδεομένου].

4. [De] rugătorul necăjit nu te lepăda și să nu-ți întorci fața ta de la cel sărac.

5. De la rugându-se stăruitor [cel care se roagă stăruitor] să nu-ți întorci ochiul [ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμὸν] și să nu dai loc omului să te blesteme [καὶ μὴ δῷς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσασθαί σε][18].

6. Căci blestemându-te în amărăciunea sufletului său [καταρωμένου γάρ σε ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ], a sa rugăciune va fi ascultată de Cel care l-a făcut pe el [τῆς δεήσεως αὐτοῦ ἐπακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν].

7. Iubit fă-te pe tine adunării [προσφιλῆ συναγωγῇ σεαυτὸν ποίει][19] și celui mare[20] smerește capul tău [καὶ μεγιστᾶνι ταπείνου τὴν κεφαλήν σου]!

8. Pleacă celui sărac urechea ta [κλῖνον πτωχῷ τὸ οὖς σου] și răspunde-i lui cele de pace în liniște [καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ εἰρηνικὰ ἐν πραΰτητι]!

9. Scoate-l [pe cel] nedreptățit din mâna [celui care îl] nedreptățește [pe el] și să nu fii mic la suflet [μὴ ὀλιγοψυχήσῃς] când judeci tu!

---

[18] Prilej, motiv pentru ca să te blesteme.

[19] Adunării liturgice sau comunității religioase.

[20] Celui care este mai mare din punct de vedere religios și politic. Conducătorilor religioși și politici.

10. Fii orfanilor ca un tată [γίνου ὀρφανοῖς ὡς πατὴρ] și în loc de bărbat mamei lor [καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ μητρὶ αὐτῶν]! Și vei fi ca un fiu Celui Preaînalt [καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς Ὑψίστου] și [Dumnezeu] te va iubi pe tine mai mult decât maica ta [καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ σου].

11. Înțelepciunea pe fiii ei i-a înălțat[21] și [ea] îi apucă pe cei care o caută pe ea.

12. Cel ce o iubește pe ea[22] iubește viața și cei care se ridică dis-de-dimineață către ea se vor umple de veselie.

13. Cel care o apucă pe ea va moșteni slava [ὁ κρατῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν][23] și [la] care intră [înțelepciunea], [pe acela] Domnul îl binecuvintează [καὶ οὗ εἰσπορεύεται εὐλογεῖ Κύριος].

14. Cei care slujesc ei vor sluji Celui Sfânt și pe cei care o iubesc pe ea îi iubește Domnul.

15. Cel care o ascultă pe ea va judeca neamurile și cel care ia aminte ei va locui nădăjduind.

16. Dacă are să se încredințeze [de ea] o va moșteni pe ea și în stăpânirea [ei] vor fi neamurile sale.

17. Că stăruitor va merge cu el în cele dintâi, frică și teamă va aduce asupra lui. Și îl va munci pe el în învățătura ei, până ce are să se încredințeze sufletului său. Și îl va ispiti pe el în dreptățile ei

18. și iarăși se va întoarce, pe drept, către el și îl va veseli pe el și îi va descoperi lui cele ascunse ale ei.

19. Dacă are să se rătăcească, îl va părăsi pe el și îl va da pe el întru mâinile căderii sale [καὶ παραδώσει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτοῦ].

---

[21] Profeție despre Domnul și despre creșterea duhovnicească a Sfinților Săi.

[22] Pe înțelepciune.

[23] Lui Dumnezeu.

20. Păzește vremea și păzește-te de cel rău și pentru sufletul tău nu ai să te rușinezi!

21. Căci este rușine aducând [care aduce] păcat [ἔστιν γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁμαρτίαν] și este rușine [care aduce] slava și harul [καὶ ἔστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χάρις].

22. Să nu iei o față împotriva sufletului tău [μὴ λάβῃς πρόσωπον κατὰ τῆς ψυχῆς σου][24] și nu ai să te rușinezi întru căderea ta [καὶ μὴ ἐντραπῇς εἰς πτῶσίν σου].

23. Să nu oprești cuvântul în vremea nevoii [μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν καιρῷ χρείας].

24. Căci în cuvânt se va cunoaște înțelepciunea [ἐν γὰρ λόγῳ γνωσθήσεται σοφία] și învățătura în cuvântul limbii [καὶ παιδεία ἐν ῥήματι γλώσσης].

25. Nu te împotrivi adevărului [μὴ ἀντίλεγε τῇ ἀληθείᾳ] și pentru neînvățătura ta rușinează-te [καὶ περὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐντράπηθι]!

26. Să nu te rușinezi să mărturisești împotriva păcatelor tale [μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι ἐφ᾿ ἁμαρτίαις σου] și nu sili curgerea râului!

27. Și să nu te împrăștii pe tine omului celui nebun și să nu iei fața stăpânitorului.

28. Până la moarte luptă-te pentru adevăr [ἕως θανάτου ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας] și Domnul Dumnezeu se va război pentru tine [καὶ Κύριος ὁ Θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ]!

29. Nu fi îndrăzneț în limba ta și leneș și slăbănog în faptele tale!

30. Nu fi ca un leu în casa ta și jucând un rol în[aintea] slujitorilor tăi!

31. Să nu fie mâna ta întinsă întru să ia și scurtă în a da înapoi!

---

[24] Să nu mistifici, prin fața ta, adevărul sufletului tău. Sau să ai fața după cum ai și inima.

Capitolul 5

1. Nu sta pe bogățiile tale și să nu zici: „Îmi este [sunt] destule"!

2. Nu urma sufletului tău și tăriei tale [pentru] a merge în poftele inimii tale!

3. Și să nu zici: „Cine mă va stăpâni?". Căci Domnul, răzbunându-Se, Se va răzbuna.

4. Să nu zici: „Am păcătuit, și ce mi-a făcut [El]?". Căci Domnul este îndelung-răbdător [μακρόθυμος].

5. Pentru împăcare, nu fi fără de frică, [ca] să adaugi păcat asupra păcatelor [tale]!

6. Și să nu zici: „Îndurarea Lui [este] multă [și] mulțimea păcatelor mele o va ușura". Căci mila și urgia [sunt] de la El [ἔλεος γὰρ καὶ ὀργὴ παρ᾿Αὐτῷ] și mânia Lui în cei păcătoși [își are locul] odihnei [καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυμὸς Αὐτοῦ].

7. Nu aștepta să te întorci către Domnul și nu trece din zi [în] zi! Căci, deodată, urgia Domnului va ieși [ἐξάπινα γὰρ ἐξελεύσεται ὀργὴ Κυρίου] și în vremea răzbunării vei pieri cu totul [καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξολῇ].

8. Nu sta pe bogățiile cele nedrepte, căci [cu] nimic [nu] te vei folosi în ziua robiei!

9. Nu vântura în tot vântul și nu merge în toată calea! [Căci] așa [este] cel păcătos, cel înșelător.

10. Fii întemeiat în înțelegerea ta și unul să fie cuvântul tău!

11. Fii grabnic în auzul tău și în îndelungă-răbdare grăiește răspunsul!

12. Dacă îți este ție înțelegere, răspunde aproapelui [tău]! Iar dacă nu, mâna ta să fie pe[ste] gura ta!

13. Slava și necinstea [este] în vorbire [δόξα καὶ ἀτιμία ἐν λαλιᾷ] și limba omului [este] căderea lui [καὶ γλῶσσα ἀνθρώπου πτῶσις αὐτῷ].

14. Să nu te numești „șoptitor” și [cu] limba ta nu vicleni! Căci asupra hoțului este rușinea [ἐπὶ γὰρ τῷ κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη] și pedeapsa cea rea [este] peste cel înșelător [καὶ κατάγνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσου].

15. În[tre] cel mare și în[tre] cel mic nu fi necunoscător și, în loc de prieten, nu te face vrăjmaș! Căci numele cel rău rușine și ocară va moșteni. [Căci] așa [este] cel păcătos, cel înșelător.

Capitolul 6

1.
2. Să nu te înalți pe tine în sfatul sufletului tău, ca să nu fie prădat ca un taur sufletul tău.
3. Frunzele tale vei mânca și roadele tale vei pierde și te vei lăsa pe tine ca un pom uscat.
4. Sufletul cel rău îl va pierde pe cel care l-a câștigat pe el și bucurie răutăcioasă celor vrăjmași îl va face pe el.
5. Gâtul cel dulce îi va înmulți pe prietenii săi și limba cea bine grăitoare va înmulți bunele cuvântări.
6. Cei care îți dau ție pace să fie mulți, iar sfătuitorii tăi [să fie] unul din mii [de oameni]!
7. Dacă dobândești un prieten, în ispitire dobândește-l pe el [εἰ κτᾶσαι φίλον ἐν πειρασμῷ κτῆσαι αὐτὸν] și să nu te încrezi lui repede [καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ]!
8. Căci este prieten în vremea sa [ἔστιν γὰρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ] și nu are să rămână în ziua necazului tău [καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου].
9. Și este prieten schimbându-se întru vrăjmășie [καὶ ἔστιν φίλος μετατιθέμενος εἰς ἔχθραν] și luptă ocării tale va descoperi [καὶ μάχην ὀνειδισμοῦ σου ἀποκαλύψει].
10. Și este prieten copărtaș al meselor [καὶ ἔστιν φίλος κοινωνὸς τραπεζῶν] și nu are să rămână în ziua necazului tău [καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου].
11. Și în cele bune ale tale va fi ca tine și peste slujitorii tăi va îndrăzni.
12. Dacă ai să te smerești va fi împotriva ta și de la fața ta se va ascunde.

13. De vrăjmașii tăi separă-te cu totul și de [la] prietenii tăi ia aminte!

14. Prietenul cel credincios [este] umbra cea tare [φίλος πιστὸς σκέπη κραταιά], iar cel care l-a aflat pe el, a aflat comoară.

15. Prietenul cel credincios nu este schimbare [φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα][25] și nu este greutatea frumuseții sale [καὶ οὐκ ἔστιν σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ][26].

16. Prietenul cel credincios [este] medicamentul vieții [φίλος πιστὸς φάρμακον ζωῆς] și cei care se tem de Domnul îl vor afla pe el [καὶ οἱ φοβούμενοι Κύριον εὑρήσουσιν αὐτόν].

17. Cel care se teme de Domnul va îndrepta prietenia sa [ὁ φοβούμενος Κύριον εὐθυνεῖ φιλίαν αὐτοῦ], că[ci] după [cum este] el, așa [va fi] și aproapele său [ὅτι κατ᾽ αὐτὸν οὕτως καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ].

18. Copile, din tinerețea ta alege învățătura [τέκνον ἐκ νεότητός σου ἐπίλεξαι παιδείαν] și până la bătrâneți vei afla înțelepciunea [καὶ ἕως πολιῶν εὑρήσεις σοφίαν]!

19. Ca cel care ară și [ca] cel care seamănă apropie-te ei[27] și așteaptă roadele cele bune ale ei! Căci în lucrarea ei puțin vei trudi și repede vei mânca roadele sale.

20. Ca aspră foarte este celor neînvățați și nu va rămâne în[tru] ea[28] cel fără de inimă.

21. Ca piatra ispitirii va fi tare asupra lui și nu va întârzia să o arunce pe ea.

---

[25] El nu are un echivalent. Nu îl poți înlocui cu un altul.

[26] Și nu putem exprima în cuvinte valoarea frumuseții sale interioare, valoarea caracterului său.

[27] Învățăturii.

[28] Întru învățătură.

22. Căci înțelepciunea este după numele ei și nu multora le este arătată.

23. Ascultă, copile, și păzește gândul meu și să nu te lepezi de sfatul meu!

24. Și adu picioarele tale întru cătușele ei și întru zgarda ei gâtul tău!

25. Pleacă-ți umărul tău și poartă-o pe ea și să nu te mânie legăturilor [legăturile] ei!

26. În tot sufletul tău apropie-te ei și în toată puterea ta păzește căile ei!

27. Urmărește și caută și ți se va face cunoscută ție! Și înfrânat făcându-te, să nu o lași pe ea.

28. Căci în cele de apoi vei afla odihna ei [ἐπ᾽ ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς] și ți se va întoarce ție întru veselie [καὶ στραφήσεταί σοι εἰς εὐφροσύνην].

29. Și îți vor fi ție cătușele [ei] întru umbră a tăriei [καὶ ἔσονταί σοι αἱ πέδαι εἰς σκέπην ἰσχύος] și zgărzile ei întru veșmânt al slavei [καὶ οἱ κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης].

30. Căci podoaba cea de aur este peste ea și lanțurile ei [sunt] fir de iacint [κλῶσμα ὑακίνθινον].

31. [Ca și cu] un veșmânt al slavei te vei îmbrăca [cu] ea [στολὴν δόξης ἐνδύσῃ αὐτὴν] și cununa bucuriei îți va pune ție [καὶ στέφανον ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῷ].

32. Copile, dacă ai să vrei, te vei învăța și dacă ai să-ți dai sufletul tău[29], iscusit [πανοῦργος] vei fi!

33. Dacă ai să iubești a asculta, vei aștepta [ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν ἐκδέξῃ] [sfaturile] și dacă ai să pleci urechea ta [la ele], înțelept vei fi [καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου σοφὸς ἔσῃ].

34. Stai în mulțimea celor mai bătrâni [ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι]

---

[29] Dacă ai să-ți dai toată silința.

și de cine [este] înțelept [καὶ τίς σοφός], lui [de el] lipește-te [αὐτῷ προσκολλήθητι]]!

35. Toată povestirea cea dumnezeiască voiește a asculta [πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι] și parimiele înțelegerii să nu[-ți] scape pe tine [καὶ παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτωσάν σε] [ție]!

36. Dacă ai să-l vezi pe cel înțelept, ridică-te dis-de-dimineață către el [ἐὰν ἴδῃς συνετόν ὄρθριζε πρὸς αὐτόν] și piciorul tău să tocească treptele ușilor sale [καὶ βαθμοὺς θυρῶν αὐτοῦ ἐκτριβέτω ὁ πούς σου]!

37. Cugetă în[tru] poruncile Domnului și în[tru] poruncile Sale cugetă pururea! [Căci] El va întări inima ta și pofta înțelepciunii [ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας] ți se va da ție.

Capitolul 7

1. Nu fă cele rele [μὴ ποίει κακά]! Iar dacă nu [faci așa], are să te prindă pe tine cel rău [σε καταλάβῃ κακόν][30].

2. Depărtează-te de la cel nedrept și se va abate de la tine!

3. Fiule, nu semăna pe brazdele nedreptății [αὔλακας ἀδικίας] și nu ai să le seceri pe ele de șapte ori [mai mult]!

4. Nu căuta de la Domnul stăpânire, nici de la împărat scaun de slavă!

5. Nu te îndrepta înaintea Domnului și în fața împăratului nu te înțelepți[31]!

6. Nu căuta să te faci judecător, [dacă] nu vei putea să îndepărtezi nedreptățile! Ca nu cumva să te temi de fața stăpânitorului și [astfel] vei pune poticnire în dreptatea ta [καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθύτητί σου].

7. Nu păcătui întru mulțimea cetății [μὴ ἁμάρτανε εἰς πλῆθος πόλεως][32] și să nu te cobori pe tine în mulțime [καὶ μὴ καταβάλῃς σεαυτὸν ἐν ὄχλῳ][33]!

8. Să nu legi de două ori păcatul[34]

---

[30] Satanas.

[31] Cu sensul: Nu te crede „Drept” în fața lui Dumnezeu și nici înțelept în fața împăratului.

[32] Nu păcătui la vedere! Nu păcătui încât să te vadă toată lumea din cetate!

[33] Nu te comporta ca un om nedemn, pentru ca să nu fii nesocotit de către oameni! Ca să nu fii în ochii lor „unul oarecare”.

[34] Acest îndemn scriptural a devenit o prescripție de drept canonic. Pentru că nu se pedepsește de două ori același păcat.

[μὴ καταδεσμεύσῃς δὶς ἁμαρτίαν], căci în una [din dăți] nu vei fi nevinovat [ἐν γὰρ τῇ μιᾷ οὐκ ἀθῷος ἔσῃ].

9. Să nu zici: „[Întru] mulțimea darurilor mele va privi [τῷ πλήθει τῶν δώρων μου ἐπόψεται][35] și când am să mă aduc Dumnezeului Celui Preaînalt, [El] va primi [καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι με Θεῷ Ὑψίστῳ προσδέξεται]".

10. Să nu fii puțin la suflet în[tru] rugăciunea ta [μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ σου][36] și să nu treci cu vederea să faci milostenie [καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ παρίδῃς].

11. Nu batjocori pe omul fiind [care este] în[tru] amărăciunea sufletului său [μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὄντα ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ]! Căci este Cel care smerește și Cel care înalță [ἔστιν γὰρ ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν].

12. Nu ara minciună împotriva fratelui tău [μὴ ἀροτρία ψεῦδος ἐπ᾽ ἀδελφῷ σου][37], nici prietenului [nu] fă asemenea [μηδὲ φίλῳ τὸ ὅμοιον ποίει]!

13. Nu voi a minți toată minciuna [μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν ψεῦδος]! Căci neîntreruperea ei nu [este] întru bine [ὁ γὰρ ἐνδελεχισμὸς αὐτοῦ οὐκ εἰς ἀγαθόν].

14. Nu flecări în[tru] mulțimea celor mai bătrâni [μὴ ἀδολέσχει ἐν πλήθει πρεσβυτέρων] și să nu îndoiești cuvântul în[tru] rugăciunea ta [καὶ μὴ δευτερώσῃς λόγον ἐν προσευχῇ σου][38]!

---

[35] Cu referire la Dumnezeu.

[36] Să nu te rogi lui Dumnezeu cu descurajare, cu neîncredere, fără nădejde!

[37] Nu te munci să inventezi minciuni la adresa fratelui tău!

[38] Să nu spui de două ori același lucru lui Dumnezeu, ca și când El „nu te-ar fi auzit" din prima!

15. Să nu urăști munca cea obositoare [μὴ μισήσῃς ἐπίπονον ἐργασίαν] și plugăria[39] de Cel Preaînalt zidită [καὶ γεωργίαν ὑπὸ Ὑψίστου ἐκτισμένην].

16. Nu te socoti pe tine în mulțimea celor păcătoși [μὴ προσλογίζου σεαυτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν][40]! Amintește-ți că urgia [Lui] nu va întârzia [μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ]!

17. Smerește foarte sufletul tău [ταπείνωσον σφόδρα τὴν ψυχήν σου], că[ci] răzbunarea celui neevlavios[41] [este] focul și viermele [ὅτι ἐκδίκησις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ][42]!

18. Să nu-ți schimbi prietenul pentru cel altfel [μὴ ἀλλάξῃς φίλον ἕνεκεν διαφόρου], nici pe fratele cel adevărat în aurul lui Sufir [μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ Σουφιρ].

19. Nu lepăda femeia cea înțeleaptă și bună! Căci harul ei [este] mai mult decât aurul.

20. Să nu chinui slujitorul lucrând [care lucrează] în adevăr, nici pe zilierul dându-și [care-și dă] sufletul său.

21. Pe slujitorul cel înțelept să-l iubească sufletul tău [și] să nu-l lipsești pe el de libertate!

22. Ție îți este [sunt aceste] dobitoace [κτήνη σοί ἐστιν][43]? Cercetează-le pe ele [ἐπισκέπτου αὐτά]! Și, dacă îți este [sunt] ție folositoare, să-ți rămână ție [καὶ εἰ ἔστιν σοι χρήσιμα ἐμμενέτω σοι]!

---

[39] Munca câmpului, agricultura.

[40] Nu trăi ca cei păcătoși! Nu considera că „adevărata viață” e viața celor păcătoși, pentru că aceștia păcătuiesc împotriva lui Dumnezeu!

[41] Răzbunarea lui Dumnezeu pe cel neevlavios.

[42] Focul și viermele ca pedepse ale Iadului, despre care va vorbi Domnul în propovăduirea Sa.

[43] Ale tale sunt dobitoacele?

23. Ție îți este [sunt] copiii [τέκνα σοί ἐστιν][44]? Învață-i pe ei [παίδευσον αὐτὰ] și apleacă din tinerețe gâtul lor [καὶ κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐτῶν][45]!

24. Ție îți sunt fiicele [θυγατέρες σοί εἰσιν][46]? Ia aminte trupului lor [πρόσεχε τῷ σώματι αὐτῶν] [la trupul lor][47] și să nu reîmprospătezi către ele fața ta [καὶ μὴ ἱλαρώσῃς πρὸς αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου][48]!

25. Dă-ți fiica și vei fi săvârșind lucru mare și omului celui înțelept dăruie-o pe ea[49]!

26. Ție îți este femeie [γυνή σοί ἐστιν][50]? Din suflet[ul tău] să nu o scoți pe ea [κατὰ ψυχήν μὴ ἐκβάλῃς αὐτήν][51] și [celei] urâte să nu i te încredințezi pe tine [καὶ μισουμένῃ μὴ ἐμπιστεύσῃς σεαυτόν][52].

27. În toată inima ta slăvește-l pe tatăl tău [ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου δόξασον τὸν πατέρα σου] și ale mamei [tale] chinuri ale nașterii să nu le treci cu vederea [καὶ μητρὸς ὠδῖνας μὴ ἐπιλάθῃ]!

28. Amintește-ți că prin ei te-ai născut! Și ce vei răsplăti lor, precum ei ție[53]?

29. În tot sufletul tău teme-te de Domnul

---

[44] Ai tăi sunt copiii?

[45] Fă-i smeriți de mici! Nu-i lăsa să-și înalțe gâtul în mod obraznic și trufaș!

[46] Ale tale sunt fiicele?

[47] Îngrijește-te de trupul lor, de fecioria lor!

[48] Și să nu le arăți că ești de acord cu viața libertină! Să nu le dai ocazia să înceapă să trăiască ușuratic!

[49] Se referă la căsătoria fiicei.

[50] Este soția ta?

[51] Să nu încetezi să o iubești!

[52] *Cea urâtă* din punct de vedere moral și nu estetic. Adică: femeia curvă. Să nu te culci și să nu te confesezi femeii celei curve!

[53] Cum le vei răsplăti lor pentru faptul că te-au născut și te-au crescut și te-au educat?

[ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου εὐλαβοῦ τὸν Κύριον] și de preoții Lui minunează-te [καὶ τοὺς ἱερεῖς Αὐτοῦ θαύμαζε]!

30. În toată puterea [ta] iubește-L pe Cel care te-a făcut pe tine [ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαντά σε] și pe liturghisitorii[54] Lui să nu-i părăsești [καὶ τοὺς λειτουργοὺς Αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλίπῃς]!

31. Teme-te de Domnul și slăvește-l pe preot și dă-i partea lui [φοβοῦ τὸν Κύριον καὶ δόξασον ἱερέα καὶ δὸς τὴν μερίδα αὐτῷ], precum ți-a poruncit ție [Dumnezeu]: pârga și [jertfa] pentru păcat și darul brațelor și jertfa sfințirii și pârga celor Sfinți!

32. Și celui sărac întinde mâna ta [καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου][55], ca să împlinească binecuvântarea ta [ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου]!

33. Harul darului [este] înaintea a tot celui viu [χάρις δόματος ἔναντι παντὸς ζῶντος][56] și asupra celui mort să nu oprești harul [καὶ ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν][57].

34. Nu lipsi de la cei care plâng și cu cei care se jelesc jelește-te!

35. Nu amâna a cerceta pe omul cel bolnav! Căci din [fapte ca] acestea vei fi iubit.

36. În toate cuvintele tale amintește-ți de cele de apoi ale tale și întru veac nu vei păcătui!

---

[54] Slujitorii.

[55] Dă milostenie celui sărac!

[56] Harul mântuirii este pentru tot cel viu. Numai omul să îl primească și să se sfințească prin el.

[57] Să nu oprești rugăciunile Bisericii pentru cel adormit! Pentru că prin rugăciunile Bisericii el se bucură de harul lui Dumnezeu, de mila și de iertarea Lui.

Capitolul 8

1. Nu te lupta cu omul stăpânitor, ca nu cumva să cazi întru mâinile sale!

2. Nu te certa cu omul cel bogat, ca nu cumva să se împotrivească greutății tale! Căci pe mulți i-a ruinat aurul [ολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν τὸ χρυσίον] și inimile împăraților le-a abătut [καὶ καρδίας βασιλέων ἐξέκλινεν][de la bine].

3. Nu te lupta cu omul vorbăreț și să nu îngrămădești peste focul lui lemne[58]!

4. Să nu-l iei în râs celui [pe cel] neînvățat, ca să nu-i necinstească pe strămoșii tăi!

5. Nu-l ocărî pe omul întorcându-se [care se întoarce] de la păcat[ul său][59]! Adu-ți aminte că toți suntem în[tru] epitimii [μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτίμοις][60]!

6. Să nu necinstești pe om în[tru] bătrânețea sa, căci și [cei] dintre noi îmbătrânesc.

7. Nu te bucura asupra celui mort [μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῷ][61]! Adu-ți aminte că toți murim [μνήσθητι ὅτι πάντες τελευτῶμεν]!

8. Să nu treci cu vederea povestea celor înțelepți [μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν] și în[tru] parimiele lor întoarce-te [καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀνασ-

---

[58] Nu-i da motive să te vorbească de rău, pentru că te va vorbi întruna!

[59] Nu-l insulta pe cel care a început să se pocăiască, pentru că el a început să lase în urmă păcatele sale!

[60] Întru certările spre îndreptare. Toți suntem incluși în pedagogia lui Dumnezeu, în cadrul căreia El ne îndreaptă viața prin mustrările Sale.

[61] Nu te bucura că a murit cineva!

τρέφου][62]! Căci de la ei vei învăța învățătură și să slujești celor mari [ὅτι παρ᾽ αὐτῶν μαθήσῃ παιδείαν καὶ λειτουργῆσαι μεγιστᾶσιν].

9. Nu te abate [de la] povestea bătrânilor [μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων]! Căci și ei au învățat de la părinții lor. Căci de la ei vei învăța înțelegere și în[tru] vremea nevoii [vei ști] să dai răspuns [καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι ἀπόκρισιν].

10. Nu aprinde cărbunii celui păcătos [μὴ ἔκκαιε ἄνθρακας ἁμαρτωλοῦ][63], ca să nu arzi [și tu] în focul văpăii sale [ἢ ἐμπυρισθῇς ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτοῦ][64]!

11. Să nu te ridici de la fața celui nerușinat [μὴ ἐξαναστῇς ἀπὸ προσώπου ὑβριστοῦ], ca să nu șadă ca o pândă gurii tale [ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὡς ἔνεδρον τῷ στόματί σου][65].

12. Să nu-i împrumuți bani omului celui mai tare [decât] tine. Și dacă ai să-l împrumuți cu bani, fă-te ca [fiind] lipsit[66]!

13. Să nu te chezășuiești peste puterea ta[67]. Și, dacă ai să te chezășuiești, îngrijește-te ca dându-i înapoi [să-i dai înapoi][68]!

14. Nu te judeca cu judecătorul! Căci după slava sa îi vor judeca lui[69].

---

[62] Întoarce-te la zicerile celor înțelepți! Trăiește potrivit înțelepciunii lor!

[63] Nu-i da motive să păcătuiască! Nu aprinde în el ispita!

[64] Nu-l ispiti, pentru ca să nu trăiești și tu aceeași ispită!

[65] Să nu-l faci pe cel nerușinat să te invidieze, pentru că va sta tot timpul atent ca să găsească motive să râdă de tine!

[66] Comportă-te ca și când nu ai avea bani!

[67] Să nu garantezi pentru cineva mai mult decât ești în stare!

[68] Dacă ai garantat pentru cineva un împrumut, atunci fii întotdeauna gata să îi restitui tu, dacă el nu o mai face!

[69] După prestigiul pe care îl are îl vor judeca pe judecător alți judecători și lui îi vor da câștig de cauză.

15. Cu cel îndrăzneț nu merge în[tru] cale[a ta], ca să nu se îngreuneze împotriva ta! Căci el după voia sa va face și [cu] nebunia lui vei pieri[70].

16. Cu cel aprig să nu faci ceartă și nu traversa cu el pustia! Că[ci] sângele [este] ca un nimic în ochii lui și unde nu este ajutor te va doborî.

17. Cu cel nebun nu te sfătui! Căci nu va putea să îndure cuvântul.

18. Înaintea celui străin să nu faci [ceva] ascuns [ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν], căci nu știi ce se va naște [οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται] [de aici][71].

19. Nu arăta cu tot omul inima ta [παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔκφαινε σὴν καρδίαν] și [acesta] să nu-ți aducă ție har [καὶ μὴ ἀναφερέτω σοι χάριν][72]!

---

[70] Din cauza nebuniei lui, vei pieri și tu.

[71] Să nu ascunzi adevărul credinței ortodoxe față de cei străini de credința Bisericii, căci nu știi câte lucruri bune se pot petrece prin convertirea lor!

[72] Nu arăta oricărui om adâncul inimii tale, ca nu omul să te facă cunoscut, ci Dumnezeu!

Capitolul 9

1. Nu râvni femeia sânului tău [μὴ ζήλου γυναῖκα τοῦ κόλπου σου][73], nici să te înveți pe tine învățătura cea rea!

2. Să nu dai femeii sufletul tău [μὴ δῷς γυναικὶ τὴν ψυχήν σου], [ca nu cumva] să pună ea piciorul peste tăria ta [ἐπιβῆναι αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἰσχύν σου][74].

3. Nu te întâlni [cu] femeia însoțind [μὴ ὑπάντα γυναικὶ ἑταιριζομένῃ][75] [pe alții], ca nu cumva să cazi întru cursele ei!

4. Cu [cea] cântând[76] nu rămâne, ca nu cumva să fii biruit în încercările ei [de a te ademeni]!

5. [Pe] fecioară nu o privi [παρθένον μὴ καταμάνθανε][prea bine], ca nu cumva să te poticnești în[tru] certările ei [μήποτε σκανδαλισθῇς ἐν τοῖς ἐπιτιμίοις αὐτῆς][77]!

6. Să nu dai curvelor sufletul tău [μὴ δῷς πόρναις τὴν ψυχήν σου][78], ca să nu pierzi moștenirea ta.

7. Nu privi împrejur în străduțele cetății

---

[73] Nu căuta să ai relații sexuale cu sora ta! Dacă „sânul tău" înseamnă „sânul mamei tale". Sânul de la care ați supt amândoi.

[74] Să nu-ți iubești soția mai mult decât pe Dumnezeu! Căci ea va moleși tăria ta duhovnicească.

[75] În *Biblia de la 1688* avem: „cu muiarea ce să face talaniță". Iar *talaniță* = târfă, prostituată, *cf.*
http://www.dex.ro/talaniță.

[76] Cu femeia cântăreață.

[77] Nu te uita prea mult la o fecioară și nu te îndrăgosti de ea și nu avea relații sexuale cu ea, ca să nu primești de la Dumnezeu aceleași certări ca și ea, ca una care și-a pierdut fecioria ei în mod păcătos!

[78] Să nu te îndrăgostești de ele și să nu te culci cu ele!

[μὴ περιβλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως] și în[tru] pustiile ei nu te rătăci [καὶ ἐν ταῖς ἐρήμοις αὐτῆς μὴ πλανῶ][79]!

8. Întoarce-ți ochiul de la femeia cea binefăcută/ frumoasă [ἀπόστρεψον ὀφθαλμὸν ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου] și nu privi [prea bine] frumusețea cea străină [καὶ μὴ καταμάνθανε κάλλος ἀλλότριον][80]! [Căci] în frumusețea[81] femeii mulți s-au rătăcit [ἐν κάλλει γυναικὸς πολλοὶ ἐπλανήθησαν][82] și, din aceasta[83], iubirea ca focul se aprinde [καὶ ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται].

9. Cu femeia cea măritată nu ședea împreună și să nu împarți masa cu ea în[tru] vin [καὶ μὴ συμβολοκοπήσῃς μετ᾽ αὐτῆς ἐν οἴνῳ][84], ca nu cumva să se abată sufletul tău asupra ei [μήποτε ἐκκλίνῃ ἡ ψυχή σου ἐπ᾽ αὐτὴν][85] și [cu] duhul tău să aluneci întru pieire [καὶ τῷ πνεύματί σου ὀλίσθῃς εἰς ἀπώλειαν][86]!

10. Să nu-l părăsești pe prietenul cel vechi, căci cel nou nu este asemenea lui. Vin nou [este] prietenul cel nou. Dacă are să se învechească, [atunci] cu veselie vei bea [din] el.

11. Să nu râvnești slava celui păcătos, căci nu ai cunoscut care va fi pieirea lui.

12. Să nu binevoiești în[tru] bunăvoirea celor neevlavioși [μὴ εὐδοκήσῃς ἐν εὐδοκίᾳ ἀσεβῶν].

---

[79] Nu căuta să te culci cu femei desfrânate, pentru că te va înșela pofta desfrânată și te va duce la pieire!

[80] Nu privi insistent la femeia care nu-ți aparține! Căci ea este „frumusețea cea străină”.

[81] Din cauza frumuseții ei.

[82] S-au rătăcit de la viața cuvioasă.

[83] Din vederea frumuseții femeii.

[84] Să nu mănânci și să nu bei vin împreună cu ea!

[85] Ca nu cumva să te îndrăgostești de ea.

[86] Și cu sufletul tău să aluneci în păcat.

Adu-ți aminte că până la Iad nu au să se îndrepte [μνήσθητι ὅτι ἕως ᾌδου οὐ μὴ δικαιωθῶσιν]!

13. Ferește-te departe de omul care are puterea de a omorî și nu ai să bănuiești de frica morții! [Iar] dacă ai să te apropii [de el, atunci] să nu greșești [cu ceva], ca să nu ia viața ta[87]. Cunoaște că prin mijlocul curselor treci și pe crestele zidurilor cetății umbli!

14. După tăria ta urmează pe cei de aproape și cu cei înțelepți sfătuiește-te!

15. Cu cei înțelegători să fie gândul tău și toată povestirea ta [să fie] în legea Celui Preaînalt!

16. Oamenii cei Drepți să fie ai tăi împreună-cinători [σύνδειπνοί] și în frica Domnului să fie lauda ta!

17. În mâna meșteșugarilor, lucrul va fi lăudat, și conducătorul poporului [se va arăta] înțelept în cuvântul său.

18. Înfricoșător [este] în cetatea lui omul cel vorbăreț și cel repezit în cuvântul său va fi urât.

---

[87] Ca să nu te omoare.

Capitolul 10

1. Judecătorul cel înțelept va învăța pe poporul său și stăpânirea celui înțelegător rânduită va fi.

2. După judecătorul poporului, așa [sunt] și slujitorii lui, și după conducătorul cetății [sunt] toți cei care locuiesc [în] ea.

3. Împăratul cel neînvățat va nimici pe poporul său și cetatea va fi locuită în[tru] înțelegerea stăpânitorilor.

4. În mâna Domnului [este] stăpânirea pământului [ἐν χειρὶ Κυρίου ἡ ἐξουσία τῆς γῆς] și pe cel folositor îl va ridica întru vreme peste el [καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ᾽ αὐτῆς][88].

5. În mâna Domnului [este] buna-călătorie a omului [ἐν χειρὶ Κυρίου εὐοδία ἀνδρός] și feței cărturarului îi va pune slava Sa [καὶ προσώπῳ γραμματέως ἐπιθήσει δόξαν Αὐτοῦ].

6. În toată nedreptatea să nu te înfurii aproapelui [pe aproapele tău] și nu fă nimic în[tru] lucrurile semeției!

7. Urâtă [este] înaintea Domnului și a oamenilor trufia [μισητὴ ἔναντι Κυρίου καὶ ἀνθρώπων ὑπερηφανία] și din amândouă [este] nedreptatea cea rea.

8. Împărăția de la un neam întru [alt] neam se mută, pentru nedreptăți și semeții și averi.

9. De ce se trufește [se trufesc] pământul și cenușa [τί ὑπερηφανεύεται γῆ καὶ σποδός][89]? Că[ci], în viață [fiind], am lepădat

---

[88] Profeție hristologică. Pentru că Hristos este Cel folositor nouă, tuturor, și El a fost ridicat întru vreme, în timp, prin întruparea Sa, ca stăpânitor al pământului.

[89] De ce se trufește omul, al cărui trup e pământ și cenușă?

cele dinăuntru ale sale [ὅτι ἐν ζωῇ ἔρριψα τὰ ἐνδόσθια αὐτου][90].

10. Doctorul taie boala cea îndelungată și împăratul astăzi și mâine va muri.

11. Căci [atunci] când [are] să moară [ἐν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν], pe om îl va [îl vor] moșteni târâtoare și fiare și viermi [ἄνθρωπον κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία καὶ σκώληκας].

12. Începutul trufiei omului [este] a se îndepărta de Domnul [ἀρχὴ ὑπερηφανίας ἀνθρώπου ἀφίστασθαι ἀπὸ Κυρίου] și de la Cel care l-a făcut pe el s-a îndepărtat inima lui [καὶ ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ καρδία αὐτοῦ].

13. Că[ci] păcatul [este] începutul trufiei [ὅτι ἀρχὴ ὑπερηφανίας ἁμαρτία] și cel care o ține pe ea va turna urâciune [καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξομβρήσει βδέλυγμα]. Pentru aceasta, Domnul a făcut minunate aducerile și i-a nimicit până la sfârșit pe ei.

14. Domnul a dărâmat tronurile stăpânitorilor și i-a așezat pe cei blânzi în locul lor.

15. Domnul a smuls rădăcinile neamurilor și i-a sădit pe cei smeriți în locul lor.

16. Domnul a nimicit țările neamurilor și le-a nimicit pe ele până la temeliile pământului.

17. A uscat dintre ei și i-a nimicit pe ei și a oprit de pe pământ pomenirea lor.

18. Trufia nu a fost zidită oamenilor [οὐκ ἔκτισται ἀνθρώποις ὑπερηφανία][91] și nici urgia mâniei [lui Dumnezeu nu a fost dintru început întru] urmașii femeilor [οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήμασιν γυναικῶν].

19. Sămânța cea cinstită care [este]? Sămânța omului. Sămânța cea cinstită care [este]? Cei care se

[90] Ale trupului meu. Căci, pe când eram în viață, eu am lepădat prin defecare cele dinăuntru ale trupului meu.

[91] Dumnezeu nu a zidit trufia în ființa oamenilor.

tem de Domnul. Sămânța cea necinstită care [este]? Sămânța omului. Sămânța cea necinstită care [este]? Cei care încalcă poruncile [Sale].

20. În mijlocul fraților [este] cinstit[92] cel care îi călăuzește pe ei și cei care se tem de Domnul [sunt] în ochii Săi [καὶ οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐν ὀφθαλμοῖς Αὐτοῦ].

21.

22. Cel bogat și cel slăvit și cel sărac [au o singură laudă:] lauda lor [este] frica Domnului [πλούσιος καὶ ἔνδοξος καὶ πτωχός τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου].

23. Nu [este] drept să-l necinstești pe săracul cel înțelegător și nu se cuvine să-l slăvești pe omul cel păcătos.

24. Omul cel mare și judecătorul și stăpânitorul vor fi slăviți și nu este [dintre] ei cineva mai mare [decât] cel care se teme de Domnul.

25. Slujitorului celui înțelept cei liberi îi vor sluji și omul cel înțelegător nu va murmura [împotriva lui Dumnezeu].

26. Nu te înțelepți [ca] să faci lucrul tău [μὴ σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σου][93] și nu te slăvi în vremea suferinței tale!

27. Mai bine [este] lucrând și prisosind în toate decât umblând slăvindu-te și lipsindu-te de pâini.

28. Copile, în blândețe slăvește-ți sufletul tău [τέκνον ἐν πραΰτητι δόξασον τὴν ψυχήν σου][94] și dă-i

---

[92] Cu sensul: este respectat și ascultat.

[93] Nu le spune oamenilor că muncești mai mult decât muncești! Nu minți vizavi de efortul pe care îl depui ca să îți faci meseria ta!

[94] În blândețe umple sufletul tău de slava lui Dumnezeu! Pentru că adevărata slăvire a sufletului nostru e sfințirea lui, e umplerea lui de slava lui Dumnezeu.

lui cinste după vrednicia sa [καὶ δὸς αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς][95]!

29. Pe cel care păcătuiește întru sufletul său cine îl va îndrepta? Și cine îl va slăvi pe cel care își necinstește viața sa?

30. Cel sărac este slăvit pentru cunoașterea lui și cel bogat este slăvit pentru bogăția sa.

31. [Iar] cel care a fost slăvit întru sărăcie, și [atunci] în bogăție cu cât [mai mult va fi slăvit]? Și cel neslăvit în bogăție, și [atunci] în sărăcie cu cât [mai mult va fi neslăvit]?

---

[95] Și cum ne cinstim sufletul nostru după vrednicia lui spirituală? Făcându-ne și noi duhovnicești! Făcându-ne Sfinți, pentru că Dumnezeul nostru e Cel Preasfânt și ne sfințește pe noi, pe măsură ce împlinim sfintele Sale porunci.

Capitolul 11

1. Înțelepciunea va înălța celui smerit capul său [σοφία ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ] și în mijlocul oamenilor celor mari îl va așeza pe el [καὶ ἐν μέσῳ μεγιστάνων καθίσει αὐτόν].

2. Să nu-l lauzi pe bărbat în frumusețea lui și să nu te scârbești de om în[tru] vederea lui.

3. Albina [este] mică în[tre] zburătoare, dar începutul dulceților [este] rodul ei.

4. În[tru] acoperirea veșmintelor să nu te lauzi și în ziua slavei nu te înălța[96]! Că minunate [sunt] lucrurile Domnului [ὅτι θαυμαστὰ τὰ ἔργα Κυρίου] și ascunse [sunt] oamenilor lucrurile Sale [καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα Αὐτοῦ ἀνθρώποις].

5. Mulți tirani și-au pus scaunul pe pământ[97], iar cel nepresupus[98] a purtat diademă.

6. Mulți stăpânitori au fost necinstiți foarte[99] și cei slăviți au fost dați întru mâinile altora[100].

7. Mai înainte să cercetezi [πρὶν ἐξετάσῃς], să nu învinuiești [μὴ μέμψῃ]. Înțelege mai întâi [νόησον πρῶτον] și apoi ceartă [καὶ τότε ἐπιτίμα]!

8. Mai înainte să auzi, nu răspunde, și în mijlocul cuvintelor nu te baricada [καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρεμβάλλου][101]!

---

[96] Nu te înălța cu mintea! Nu te înfumura!

[97] Mulți au stăpânit pe pământ.

[98] Cel la care nu se gândea poporul, acela a ajuns să-l conducă.

[99] Au fost necinstiți de către oameni, batjocoriți.

[100] Au ajuns în robie.

[101] În *Biblia de la 1688*: „și în mijlocul cuvintelor nu te învălui”. L-am tradus pe παρεμβάλλω cu „a se baricada”, pentru că, potrivit *Friberg Greek Lexicon*, el este un termen

9. Pentru lucrul de care nu îți este ție nevoie, nu te certa[102], și în judecata celor păcătoși nu ședea împreună!

10. Copile, faptele tale să nu fie multe împrejur [τέκνον μὴ περὶ πολλὰ ἔστωσαν αἱ πράξεις σου][103]! [Căci,] dacă ai să le înmulțești [pe acestea][104], nu vei rămâne nepedepsit. Și, dacă ai să prigonești [și] nu ai să prinzi, și [atunci] nu ai să scapi fugind.

11. Este [om] trudindu-se și ostenindu-se și sârguindu-se [la lucrul său] și [cu] atât mai mult se lipsește [de ceea ce are].

12. Este [om] încet și având nevoie de ajutor, [fiind] lipsit [cu] tăria și [cu] sărăcia prisosește. Și ochii Domnului au privit [asupra] lui întru cele bune [καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπέβλεψαν αὐτῷ εἰς ἀγαθά] și l-a îndreptat pe el din smerenia sa [καὶ ἀνώρθωσεν αὐτὸν ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ][105].

13. Și [Dumnezeu] a înălțat capul lui și s-au uluit mulți în[tru] el [καὶ ἀπεθαύμασαν ἐπ᾽ αὐτῷ πολλοί].

14. Cele bune și cele rele [ἀγαθὰ καὶ κακά], viața și moartea [ζωὴ καὶ θάνατος], sărăcia și bogăția este [sunt] de la Domnul [πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ Κυρίου ἐστίν].

15.

16.

17. Darul Domnului rămâne celor evlavioși și bunăvoirea Lui întru veac va bine-călători.

---

militar tehnic și înseamnă „surround with barricades [a înconjura cu baricade]”. Iar sensul textului e acesta: În timpul discursurilor tale nu căuta să fii greu de înțeles pentru public!

[102] Nu te certa pentru lucrul de care nu ai nevoie!

[103] Să nu ai multe fapte în afara poruncilor lui Dumnezeu!

[104] Dacă ai să înmulțești păcatele.

[105] L-a îndreptat pe el întru smerenia lui, pe măsura smereniei sale.

18. Este[106] îmbogățindu-se din grija și înfrânarea lui și aceasta[107] [este] partea plății sale,

19. când își zice el: „Am aflat odihnă și acum voi mânca din cele bune ale mele”. Și nu a știut ce vreme va trece și le va lăsa pe ele altora și va muri.

20. Stai în făgăduința ta [στῆθι ἐν διαθήκῃ σου][108] și stai de vorbă în[tru] ea [καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῇ][109] și în lucrul tău îmbătrânește [καὶ ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι][110]!

21. Nu te minuna în lucrurile celui păcătos, ci crede Domnului și rămâi [în] truda ta! Că ușor [este] în ochii Domnului, [ca] degrabă [și] fără de veste să-l îmbogățească pe cel sărac.

22. Binecuvântarea Domnului [εὐλογία Κυρίου] [este] în plata celui evlavios și în ceasul cel grabnic răsare binecuvântarea Lui.

23. Să nu zici: „Pentru ce este a mea nevoia [aceasta] și care de acum îmi va fi [îmi vor fi] mie cele bune?”.

24. Să nu zici: „De ajuns îmi este [sunt] mie și de ce mă voi mai chinui de acum?”.

25. În ziua celor bune [este] uitarea celor rele [ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία κακῶν] și în ziua celor rele nu va fi pomenirea celor bune [καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσεται ἀγαθῶν].

26. Că ușor [este] înaintea Domnului [ὅτι κοῦφον ἔναντι Κυρίου],

---

[106] Există om.

[107] Bogăția.

[108] Rămâi în ea în fiecare zi, împlinește-ți făgăduința în mod continuu!

[109] Stai de vorbă cu oamenii împlinindu-ți făgăduința ta! Vorbește cu ei din mijlocul nevoinței tale pentru a-ți împlini făgăduința pe care ai făcut-o lui Dumnezeu!

[110] Îmbătrânește în lucrarea ta bună, în vocația ta, în lucrul în care te-ai specializat toată viața!

în ziua sfârșitului [ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς] [nostru], să răsplătească omului după căile sale [ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ].

27. Răutatea ceasului uitare face vieții îmbelșugate [κάκωσις ὥρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς] și în[tru] sfârșitul omului [avem] descoperirea lucrurilor sale [καὶ ἐν συντελείᾳ ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ][111].

28. Mai înainte de sfârșit nu ferici pe nimeni [πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα][112]! Și bărbatul va fi cunoscut în[tru] copiii săi [καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνήρ][113].

29. Nu adu întru casa ta pe tot omul [μὴ πάντα ἄνθρωπον εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου], că multe [sunt] cursele celui viclean [πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου]!

30. Potârniche vânătoare în coș [πέρδιξ θηρευτὴς ἐν καρτάλλῳ]: așa este inima celui trufaș [οὕτως καρδία ὑπερηφάνου]. Și ca iscoada privește căderea [καὶ ὡς ὁ κατάσκοπος ἐπιβλέπει πτῶσιν][114].

31. Căci cele bune întru cele rele schimbându-le pândește [τὰ γὰρ ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύει][115] și în[tru] cele de dorit va pune prihană [καὶ ἐν τοῖς αἱρετοῖς ἐπιθήσει μῶμον][116].

---

[111] În clipa morții aflăm ce fel de viață a dus omul.

[112] Nu socoti că cineva e Sfânt până nu moare, căci oricând omul poate cădea!

[113] După cum Părintele duhovnicesc se va cunoaște în fiii lui duhovnicești, pe care îi va lăsa în urma sa.

[114] Căderea altora în cursă.

[115] Cel care te invidiază le prezintă altora pe cele bune ale tale ca fiind „rele” și te pândește continuu ca să afle căderile tale.

[116] Și în loc să prezinte altora cele de dorit pentru toți, adică faptele tale cele bune, el va inventa întotdeauna un

32. Din scânteia focului se înmulțește cărbunele și omul cel păcătos în[tru] sânge[le său] pândește [καὶ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς αἷμα ἐνεδρεύει][117].

33. Ia aminte de la [la] făcătorul de rele! Căci lucrează cele rele. Ca nu cumva prihană întru veac să-ți dea ție.

34. Găzduiește pe cel străin[118] și te va întoarce pe tine în[tru] tulburări și te va înstrăina pe tine de ale tale!

---

defect, o greșeală, și pe aceea o va populariza, pe aceea o va spune tuturor.

[117] Pândește cu toată ființa lui, până la înfierbântarea sângelui din el, ca să facă rău altora. Caută mereu prilejul ca să facă cele rele.

[118] Străin de obiceiurile tale cele bune.

Capitolul 12

1. Dacă ai să faci bine, cunoaște cui faci și va fi har celor bune ale tale!

2. Fă bine celui evlavios și vei afla răsplătire! Iar dacă nu de la el, ci [atunci] de la Cel Preaînalt.

3. Nu va [vor] fi cele bune celui care stăruie întru cele rele și celui [care dă] milostenie neiertându-i [καὶ τῷ ἐλεημοσύνην μὴ χαριζομένῳ].

4. Dă celui evlavios și să nu ajuți celui păcătos!

5. Fă bine celui smerit și să nu dai celui neevlavios! Oprește pâinile lui și să nu-i dai lui, ca nu în[tru] ele să te stăpânească! Căci relele cele îndoite vei afla în toate cele bune, pe care ai să i le faci lui.

6. Că[ci] și Cel Preaînalt i-a urât pe cei păcătoși [ὅτι καὶ ὁ Ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτωλοὺς] și celor neevlavioși le va răsplăti răzbunare [καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀποδώσει ἐκδίκησιν].

7. Dă celui bun și să nu ajuți celui păcătos!

8. Prietenul nu se va răzbuna în[tru] cele bune și vrăjmașul nu se va ascunde în[tru] cele rele.

9. În cele bune ale omului, vrăjmașii lui [sunt] în întristare și, în cele rele ale sale, și prietenul se va despărți [de el].

10. Să nu crezi vrăjmașului tău întru veac. Căci precum arama se ruginește, așa [și] răutatea lui [se înmulțește].

11. Și dacă are să se smerească și are să meargă aplecat, pregătește sufletul tău și te păzește de el! Și vei fi lui ca ștergând o oglindă și vei cunoaște că nu a ruginit desăvârșit.

12. Să nu-l pui pe el să stea lângă tine, [ca] nu [cumva], întorcându-se, să stea pe locul tău. Să nu-l pui pe el să șadă [în cele] din cele de-a dreapta ale tale,

ca nu cumva să caute scaunul tău. Și în[tru] cele de apoi vei cunoaște cuvintele mele și în cuvintele mele te vei străpunge [la inimă][119].

13. Cine va milui pe descântătorul cel mușcat de șarpe și pe cei care se apropie fiarelor [de fiarele sălbatice]?

14. Așa [nu vor milui] pe cel care se apropie bărbatului celui păcătos [de bărbatul cel păcătos] și se frământă împreună[120] în păcatele sale [καὶ συμφυρόμενον ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ].

15. Un ceas cu tine va rămâne și, dacă ai să te abați, nu are să rabde.

16. Și vrăjmașul în buzele sale se va îndulci și în inima sa se va sfătui să te răstoarne întru groapă. Vrăjmașul în ochii săi va lăcrima și, dacă are să afle vreme, nu se va sătura de sânge.

17. Cele rele, dacă are [au] să te întâmpine ție [pe tine], îl vei afla pe el[121] acolo mai înainte de tine, și, ca ajutându-ți [ca și când ți-ar ajuta][ție], va prăbuși călcâiul tău.

18. Capul său îl va clătina și va bate [cu] mâinile sale și multe va șopti și își va schimba fața lui.

---

[119] Te vei umple de umilință sfântă.

[120] Și ajunge să-i semene celui păcătos.

[121] Pe vrăjmașul tău.

Capitolul 13

1. Cel care se atinge de smoală se va murdări și cel care se împreună [cu] trufașul [ὑπερηφάνῳ] se va asemăna lui.

2. Povară mai presus de tine să nu ridici și [cu] cel mai tare [decât] tine și mai bogat nu te împreuna! Ce, se va împreuna oala cu cazanul? Acesta[122] va lovi și aceea[123] se va zdrobi.

3. Bogatul a făcut răul și [tot] el s-a indignat. Săracului i s-a făcut răul și [tot] el va avea nevoie.

4. Dacă [tu] ai să îi fii de folos, [el] va lucra cu tine și dacă ai să fii lipsit, [el] te va părăsi pe tine.

5. Dacă va să ai, va trăi cu tine și te va istovi [καὶ ἀποκενώσει σε] și el nu va trudi.

6. Nevoie a avut [de] tine și te va înșela și îți va râde ție și îți va da nădejde. Îți va vorbi ție cele bune și [îți] va zice: „Ce nevoie [ai] tu?”.

7. Și te va rușina pe tine cu mâncărurile lui până ce are să te istovească pe tine de două sau de trei [ori] și, în cele din urmă, va râde de tine. După [zilele] acelea te va vedea pe tine și te va părăsi și capul lui va clătina spre tine.

8. Ia aminte să nu te înșeli și să nu te smerești în[tru] nechibzuința ta [πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῇς καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν ἀφροσύνῃ[124] σου]!

---

[122] Cazanul.

[123] Oala.

[124] Am tradus aici corelativul englezesc *thoughtlessness*. În *Biblia de la 1688* avem *veselia*, pe când în VUL: stultitiam [nebunie]. Și eu puteam să optez pentru varianta: *nebunia*. Însă aici avem de-a face cu o stare de spirit bucuroasă, euforică, din cauza căreia putem să greșim cu ceva și din această cauză să fim smeriți de demoni sau de oameni, prin

9. Chemându-te pe tine domnitorul, fă-te a te retrage [de la fața lui] și [el] cu atât mai mult te va chema!

10. Nu cădea înăuntru ca să nu fii lepădat și nu sta departe ca să nu fii uitat!

11. Nu te opri [pentru] a vorbi cu el ca [și cum ar fi] un egal [al tău] și nu crede cuvintelor celor multe ale lui! Căci, din multa vorbire, te va ispiti pe tine și când [pare] râzând, [atunci] te va cerceta pe tine.

12. Nemilostiv [este] cel care nu își păzește cuvintele [ἀνελεήμων ὁ μὴ συντηρῶν λόγους] și nu are să fie crutat pentru răutate și legături.

13. Păzește și ia aminte foarte mult, căci cu căderea ta umbli [ὅτι μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς][125]!

14.

15. Toată vietatea iubește pe cea asemenea ei și tot omul pe aproapele lui.

16. Tot trupul se adună după neamul său și omul se va însoți [cu] cel asemenea lui.

17. Ce va împărți lupul [cu] mielul? Așa [este și] cel păcătos cu cel evlavios.

18. Ce pace [are] hiena [ὑαίνῃ] cu câinele? Și ce pace [are] cel bogat cu cel sărac?

19. Vânaturile leilor, în pustie, [sunt] asinii sălbatici [ὄναγροι]. Așa [sunt și] cei săraci pășunile celor bogați [οὕτως νομαὶ πλουσίων πτωχοί].

20. Smerenia [este o] urâciune [βδέλυγμα] trufașului, [și], la fel, [o] urâciune este săracul celui bogat.

îngăduința lui Dumnezeu, chiar în clipa când noi suntem bucuroși, euforici.

[125] Umblăm cu căderile/ cu păcatele noastre tot timpul de când le facem. Chiar dacă suntem iertați de ele de către Dumnezeu, căderile noastre sunt întotdeauna înaintea noastră, pentru că sunt în memoria noastră.

21. Bogatul, clătinându-se, este întărit [στηρίζεται] de prieteni, dar cel smerit, căzând[126], este împins departe [προσαπωθεῖται] de prieteni.

22. Bogatul, căzând[127], [are] mulți sprijinitori; [dacă] a spus cele de negrăit[128], [prietenii lui] l-au îndreptat pe el. Smeritul a căzut și l-au certat [și] mai mult pe el, a răspuns [cu] înțelegere și loc nu i s-a dat lui.

23. Bogatul a vorbit și toți au tăcut și cuvântul lui [ei] l-au înălțat până [la] nori. Săracul a vorbit și [ei] au zis: „Cine [este] acesta?”. [Căci] dacă are să se împiedice, îl vor răsturna pe el.

24. Bună [este] avuția [pentru omul] căruia [ea] nu [îi] este păcat [ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μή ἐστιν ἁμαρτία] și rea [este] sărăcia în gura celui neevlavios [καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν στόματι ἀσεβοῦς].

25. Inima omului schimbă fața lui [καρδία ἀνθρώπου ἀλλοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ] ori spre bune, ori spre rele.

26. Urma inimii [se vede] în cele bune [și atunci] fața [omului este] veselă [ἴχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς πρόσωπον ἱλαρόν], iar aflarea[129] parabolelor [are nevoie de] gânduri cu [multe] osteneli [καὶ εὕρεσις παραβολῶν διαλογισμοὶ μετὰ κόπων].

---

[126] Căzând în păcat.

[127] Același înțeles: căzând în păcat.

[128] Dacă a spus lucruri inadmisibile în public. Dacă a păcătuit cu cuvântul.

[129] Înțelegerea lor.

Capitolul 14

1. Fericit [este] bărbatul care nu a alunecat cu gura sa și nu s-a străpuns în mâhnirea păcatelor [καὶ οὐ κατενύγη ἐν λύπῃ ἁμαρτιῶν].

2. Fericit [este] care nu a osândit sufletul său și care nu a căzut din nădejdea sa.

3. Bărbatului celui zgârcit nu îi [este] bună bogăția. Și omului celui invidios, pentru ce îi [sunt] averile?

4. Cel care adună de la sufletul său adună altora și în cele bune ale sale se va [vor] desfăta alții.

5. Cel rău lui însuși, cui va fi bun? Și [acesta] nu se va veseli în[tru] averile sale.

6. [Decât] cel care se vatămă pe sine însuși nu este [om] mai rău și aceasta [este] răsplata răutății sale.

7. [Iar] dacă are să facă bine, din uitare face și în cele de apoi își arată răutatea sa.

8. Rău [este] cel care vatămă [cu] ochiul, întorcând fața și trecând cu vederea suflete.

9. Ochiul lacomului nu se satură [cu] partea și nedreptatea celui rău usucă sufletul [καὶ ἀδικία πονηρὰ ἀναξηραίνει ψυχήν].

10. Ochiul cel rău [este] invidios pe pâine[130] și lipsit peste masa sa.

11. Copile, precum ai să poți, fă[-ți] bine pe tine însuți [ție însuți] și Domnului apropie cu vrednicie aduceri-înainte!

12. Adu-ți aminte că moartea nu va întârzia și făgăduința Iadului nu ți s-a arătat ție!

---

[130] Este invidios până și pe pâinea altora.

13. Mai înainte [ca] tu să mori, fă bine prietenului [tău] și, după puterea ta, întinde și dă lui!

14. Să nu te oprești de la ziua cea bună și partea poftei celei bune să nu te treacă!

15. [Oare] nu altuia vei lăsa trudele tale și ostenelile tale întru împărțirea de sorț?

16. Dă și ia și înșală sufletul tău [δὸς καὶ λαβὲ καὶ ἀπάτησον τὴν ψυχήν σου]! Că nu este în Iad să cauți desfătare [ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν Ἅδου ζητῆσαι τρυφήν].

17. Tot trupul ca veșmântul se învechește [πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαιοῦται]. Căci făgăduința [este] din veac: [cu] moarte vei muri[131].

18. Ca frunza crescând pe pomul cel des: unele coboară, iar altele cresc. Așa [este și] neamul trupului și al sângelui: una moare, iar alta se naște.

19. Tot lucrul putrezind se sfârșește și cel care îl lucrează pe el împreună cu el se va duce.

20. Fericit [este] bărbatul care în înțelepciune va cugeta și care în înțelegerea sa va gândi.

21. Cel care gândește căile ei în inima sa și în cele ascunse ale ei va fi socotit.

22. Ieși după ea ca vânătorul și în[tru] căile ei pândește!

23. Cel care se apleacă prin ferestrele ei și la intrările ei va asculta,

24. cel care locuiește aproape de casa ei și va înfige țăruș în pereții ei,

25. va sta cortul lui după mâinile ei și va locui în locuința celor buni,

26. va pune pe copiii lui în umbra ei și sub ramurile ei va locui,

27. va fi acoperit de ea de zăduf și în[tru] slava ei va locui.

---

[131] Aluzie la Fac. 2, 17, LXX.

Capitolul 15

1. Cel care se teme de Domnul va face la fel și cel înfrânat al legii o va apuca pe ea[132].

2. Și o va întâmpina lui ca maică [a sa] [καὶ ὑπαντήσεται αὐτῷ ὡς μήτηρ] și ca femeia feciorie îl va primi pe el [καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσδέξεται αὐτόν].

3. Îl va hrăni pe el [cu] pâinea înțelegerii [ψωμιεῖ αὐτὸν ἄρτον συνέσεως] și [cu] apa înțelepciunii îl va adăpa pe el [καὶ ὕδωρ σοφίας ποτίσει αὐτόν].

4. Se va întări pe ea și nu are să se aplece, și pe ea va sta și nu are să se rușineze.

5. Și îl va înălța pe el mai mult decât pe cei de aproape ai săi și în mijlocul adunării va deschide gura sa.

6. Veselie și cununa bucuriei va afla și nume veșnic va moșteni.

7. Nu o vor cuprinde pe ea oamenii cei fără de înțelegere și bărbații cei păcătoși nu au să o vadă pe ea.

8. Departe este de trufie și bărbații cei mincinoși nu își vor aduce aminte de ea.

9. Nu [este] frumoasă lauda[133] în gura celui păcătos [οὐχ ὡραῖος αἶνος ἐν στόματι ἁμαρτωλοῦ], că[ci] nu a fost trimisă de la Domnul [ὅτι οὐ παρὰ Κυρίου ἀπεστάλη][134].

10. Căci în[tru] înțelepciune se va grăi lauda [ἐν γὰρ σοφίᾳ ῥηθήσεται αἶνος]

---

[132] Se referă la înțelepciunea dumnezeiască, ca și în finalul capitolului anterior.

[133] Se referă la lauda adusă lui Dumnezeu.

[134] Pentru că nu El l-a luminat să o rostească.

și Domnul îl va bine-călători pe el [καὶ ὁ Κύριος εὐοδώσει αὐτόν].

11. Să nu zici că: „Pentru Domnul m-am depărtat”. Căci, pe care [El] le-a urât, [tu] nu le vei face.

12. Să nu zici că: „El m-a înșelat”. Căci [El] nu are nevoie de omul cel păcătos.

13. Toată urâciunea a urât-o Domnul și ea nu este iubită celor care se tem de El.

14. El dintru început l-a făcut pe om și l-a lăsat pe el în mâna sfatului său [καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ][135].

15. Dacă ai să voiești, vei păzi poruncile [Sale] și credința [are] să facă de bunăvoie.

16. Ți-a pus înainte[136] ție foc și apă. Pe care ai să [le] voiești, [spre acelea] vei întinde mâna ta.

17. Înaintea oamenilor [este] viața și moartea și, care are să-i bine-placă [omului], [aceea] i se va da lui.

18. Că multă [este] înțelepciunea Domnului [ὅτι πολλὴ ἡ σοφία τοῦ Κυρίου], [El fiind] Cel tare în[tru] stăpânire [ἰσχυρὸς ἐν δυναστείᾳ] și văzând toate [καὶ βλέπων τὰ πάντα].

19. Și ochii Lui [sunt] peste cei care se tem de El [καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους Αὐτόν] și El va cunoaște tot lucrul omului [καὶ Αὐτὸς ἐπιγνώσεται πᾶν ἔργον ἀνθρώπου].

20. [Și El] nu a poruncit nimănui a fi neevlavios [οὐκ ἐνετείλατο οὐδενὶ ἀσεβεῖν] și nu a dat nimănui dezlegare a păcătui [καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδενὶ ἁμαρτάνειν].

---

[135] L-a lăsat pe om să aleagă de unul singur.

[136] Cu referire la Dumnezeu.

Capitolul 16

1. Nu dori mulțime de copii fără de folos [μὴ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθος ἀχρήστων], nici [nu] te bucura de fiii cei neevlavioși [μηδὲ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέσιν]!

2. Dacă or să se înmulțească, nu te bucura de ei, dacă nu este frica Domnului împreună cu ei [εἰ μή ἐστιν φόβος Κυρίου μετ᾽ αὐτῶν]!

3. Să nu te încrezi [în] viața lor și nu te opri la mulțimea lor! Căci mai bun [este] unul[137] decât mii și a muri fără copil decât a avea copii neevlavioși [κρείσσων γὰρ εἷς ἢ χίλιοι καὶ ἀποθανεῖν ἄτεκνον ἢ ἔχειν τέκνα ἀσεβῆ].

4. Căci de la unul înțelept [συνετοῦ] se va locui împreună cetatea, dar seminția celor fără de lege se va pustii.

5. Multe [ca] acestea a văzut ochiul meu și mai tari [decât] acestea a auzit urechea mea.

6. În adunarea păcătoșilor se va aprinde foc [ἐν συναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ] și în neamul neascultător s-a aprins urgie [καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή].

7. Nu s-a domolit [urgia Lui] pentru uriașii începuturilor [οὐκ ἐξιλάσατο περὶ τῶν ἀρχαίων γιγάντων], care s-au îndepărtat [de El cu] tăria lor [οἳ ἀπέστησαν τῇ ἰσχύι αὐτῶν][138].

8. N-a cruțat [Domnul pe cei din Sodoma și Gomorra] pentru sălășluirea lui Lot [acolo] [οὐκ ἐφείσατο περὶ τῆς παροικίας Λωτ], pe care [El] i-a urât

---

[137] Un copil.

[138] Pentru că s-au crezut tari, puternici. Au crezut că tăria le aparține și că ea nu e un dar primit de la Dumnezeu.

pentru trufia lor [οὓς ἐβδελύξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν].

9. [Domnul] nu a miluit neamurile pieirii [οὐκ ἠλέησεν ἔθνος ἀπωλείας], pe cei care s-au îndepărtat în păcatele lor [τοὺς ἐξηρμένους ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν].

10. Și astfel [a făcut El cu cei] 600.000 de pedeștri, [cu] cei care au fost adunați împreună în învârtoșarea inimii lor [ἐν σκληροκαρδίᾳ αὐτῶν].

11. Dacă unul are să fie tare în cerbice, minunat [lucru este] dacă acesta va rămâne nepedepsit [κἂν ᾖ εἷς σκληροτράχηλος θαυμαστὸν τοῦτο εἰ ἀθῳωθήσεται]. Căci mila și urgia [sunt] ale Lui [ἔλεος γὰρ καὶ ὀργὴ παρ᾽ Αὐτῷ]. [Căci El este] stăpânitor al împăcărilor și turnând urgie [δυνάστης ἐξιλασμῶν καὶ ἐκχέων ὀργήν] [peste păcătoșii care nu se pocăiesc].

12. [Căci] după multa milă a Lui, așa [este] și multa mustrare a Lui [κατὰ τὸ πολὺ ἔλεος Αὐτοῦ οὕτως καὶ πολὺς ὁ ἔλεγχος Αὐτοῦ]. Pe om după faptele lui îl va judeca [ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ κρινεῖ] [Domnul].

13. Păcătosul nu va scăpa în jaf [οὐκ ἐκφεύξεται ἐν ἁρπάγματι ἁμαρτωλός] și nici nu va întârzia răbdarea celui evlavios [καὶ οὐ μὴ καθυστερήσει ὑπομονὴ εὐσεβοῦς].

14. La toată milostenia va face loc [Domnul] [πάσῃ ἐλεημοσύνῃ ποιήσει τόπον]. Fiecare după faptele lui va afla [la judecata Sa] [ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ εὑρήσει].

15.

16.

17. Să nu zici că: „De Domnul mă voi ascunde [ἀπὸ Κυρίου κρυβήσομαι] și, din înălțime[139], cine își va aduce aminte de mine? În popor mult n-am să fiu cunoscut. Căci ce [este] sufletul meu în nenumărata

---

[139] Din cer.

zidire [τίς γὰρ ἡ ψυχή μου ἐν ἀμετρήτῳ κτίσει] [a lui Dumnezeu]?”[140].

18. Iată, cerul și cerul cerului [este] fără fund [ἰδοὺ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἄβυσσος] și [oamenii] pământul[ui] în cercetarea Lui se vor clătina[141] [καὶ γῆ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ σαλευθήσονται]!

19. Asemenea [se vor clătina] munții și temeliile pământului [ἅμα τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς]. În căutarea [Lui] întru acestea [cu] cutremur se clatină [ἐν τῷ ἐπιβλέψαι εἰς αὐτὰ τρόμῳ συσσείονται].

20. Și asupra lor nu va cugeta inima [οὐ διανοηθήσεται καρδία][142]? Și căile Sale cine le va cumpăni [καὶ τὰς ὁδοὺς Αὐτοῦ τίς ἐνθυμηθήσεται]?

21. Și [căile Sale sunt] vifor pe care nu îl va vedea omul [καὶ καταιγίς ἣν οὐκ ὄψεται]. Dar cele multe ale căilor Sale sunt în ascunsuri [τὰ δὲ πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐν ἀποκρύφοις][143].

22. „Lucrurile dreptății [ἔργα δικαιοσύνης] cine le va vesti? Sau cineva le va răbda? Căci [până] departe [este] făgăduința [ἡ διαθήκη] [Sa]”.

23. Cel împuținat [cu] inima cugetă acestea [ἐλαττούμενος καρδίᾳ διανοεῖται ταῦτα] și bărbatul cel nebun și înșelat cugetă cele nebunești [καὶ ἀνὴρ ἄφρων καὶ πλανώμενος διανοεῖται μωρά].

24. Ascultă, copilul meu, și învață cunoaștere [ἄκουσόν μου τέκνον καὶ μάθε ἐπιστήμην] și spre

---

[140] Nu spune că nu te vede Dumnezeu din cauza mulțimii oamenilor de pe pământ! Căci El ne vede pe toți și ne va judeca pe fiecare după ceea ce am făcut aici, în viața aceasta pământească.

[141] Pentru că e vorba de oamenii de pe pământ și nu despre pământ. Ei se vor clătina când Domnul îi va cerceta.

[142] Pentru că mintea noastră cugetă în inimă.

[143] Sunt tainice, mistice.

cuvintele mele ia aminte [cu] inima ta [καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρδίᾳ σου]!

25. Voi arăta în cumpănă învățătura și în amănunt voi vesti cunoașterea [ἐκφανῶ ἐν σταθμῷ παιδείαν καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην].

26. Lucrurile Lui dintru început [sunt] în judecata Domnului [ἐν κρίσει Κυρίου τὰ ἔργα Αὐτοῦ ἀπ᾽ ἀρχῆς] și [El] a deosebit părțile lor din facerea lor [καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστειλεν μερίδας αὐτῶν].

27. [Domnul] a împodobit întru veac lucrurile Sale [ἐκόσμησεν εἰς αἰῶνα τὰ ἔργα Αὐτοῦ] și începuturile lor întru neamurile lor [καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἰς γενεὰς αὐτῶν]. [Iar oamenilor] nici nu le-a fost foame, nici nu s-au trudit și nici n-au căzut din lucrurile lor [οὔτε ἐπείνασαν οὔτε ἐκοπίασαν καὶ οὐκ ἐξέλιπον ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν].

28. Fiecare pe aproapele său nu l-a mâhnit și până [în] veac nu vor călca cuvântul Său.

29. Și după acestea, Domnul întru pământ a căutat și l-a umplut pe el de cele bune ale Sale [καὶ μετὰ ταῦτα Κύριος εἰς τὴν γῆν ἐπέβλεψεν καὶ ἐνέπλησεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν Αὐτοῦ].

30. Cu sufletul a toată vietatea a acoperit fața ei [lui][144] și întru ea [el][145] [este] întoarcerea lor [ψυχῇ παντὸς ζῴου ἐκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτῆς καὶ εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν].

---

[144] În *Biblia de la 1688* avem *lui*. Cu adresă la pământ. Însă pronumele este la feminin și nu la masculin.

[145] La fel a folosit și aici: *el*, deși în greacă este *ea*.

Însă în limba română *pământul* nu e la feminin [γῆ] ca în greacă, ci la neutru. De aceea nu putem traduce cele două pronume decât la masculin. Iar înțelesul ultimului verset e acesta: Dumnezeu a acoperit fața pământului cu sufletul a toată vietatea și în pământ se întorc toate cele câte există pe pământ.

Capitolul 17

1. Domnul l-a zidit pe om din pământ și iarăși l-a întors pe el întru acesta[146].

2. Zile ale numărului[147] și vreme le-a dat lor[148] și le-a dat lor stăpânire [peste] cele de deasupra lui[149].

3. După El Însuși i-a îmbrăcat pe ei [cu] tărie [καθ᾽ Ἑαυτὸν ἐνέδυσεν αὐτοὺς ἰσχὺν] și după chipul Său i-a făcut pe ei [καὶ κατ᾽ εἰκόνα Αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτούς][150].

4. Și [El] a pus frica lui peste tot trupul [ἔθηκεν τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκὸς][151] și [i-a dat omului] a stăpâni [cele] ale fiarelor și ale păsărilor [καὶ κατακυριεύειν θηρίων καὶ πετεινῶν].

5.

6. Sfat și limbă și ochi, urechi și inimă le-a dat [Dumnezeu] lor[152] [pentru] a gândi.

7. [Cu] știința înțelegerii i-a umplut pe ei și bune și rele le-a arătat lor.

8. A pus ochiul Său peste inimile lor [ἔθηκεν τὸν ὀφθαλμὸν Αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν], [ca] să le arate lor măreția lucrurilor Sale [δεῖξαι αὐτοῖς τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔργων Αὐτοῦ].

9.

---

[146] În pământ.

[147] Zile numărate. Un anume număr de zile e viața omului.

[148] Oamenilor.

[149] Peste cele de pe pământ.

[150] Pe oameni.

[151] Dumnezeu a pus *frica de om* peste tot trupul. Pentru ca toate să se teamă de om.

[152] Oamenilor.

10. Și [ei] numele sfințirii [Lui] vor lăuda [καὶ ὄνομα ἁγιασμοῦ αἰνέσουσιν], ca să spună măreția lucrurilor Sale [ἵνα διηγῶνται τὰ μεγαλεῖα τῶν ἔργων Αὐτοῦ].

11. [El] le-a adăugat lor știință și legea vieții le-a dat-o moștenire lor.

12. Făgăduința veacului a întărit-o cu ei și judecățile Lui le-a arătat lor.

13. Măreția slavei [μεγαλεῖον δόξης] [Sale] au văzut-o ochii lor și slava glasului Său au auzit-o urechea lor.

14. Și [El] le-a zis lor: „Feriți-vă de tot nedreptul!”. Și [El] le-a poruncit lor, fiecăruia despre aproapele [său].

15. Căile lor înaintea Lui [sunt] mereu. [Ele] nu vor fi ascunse de la ochii Săi.

16.

17. Fiecărui neam [Dumnezeu] i-a pus călăuzitor și partea Domnului este Israil.

18.

19. Toate lucrurile lor [sunt] ca soarele înaintea Sa și ochii Lui [sunt] neîncetați peste căile lor [καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδελεχεῖς ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν].

20. Nu au fost ascunse nedreptățile lor de la El și toate păcatele lor [sunt] înaintea Domnului.

21.

22. Milostenia omului [este] ca o pecete împreună cu El [ἐλεημοσύνη ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ᾽ Αὐτοῦ] și harul omului va fi păstrat ca lumina ochiului [καὶ χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει].

23. După acestea [El] Se va ridica și le va răsplăti lor și răsplătirea lor întru capul lor o va răsplăti [καὶ τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀποδώσει].

24. Dar celor care se pocăiesc le-a dat ridicare și i-a mângâiat [întru] răbdare pe cei căzuți.

25. Întoarce-te către Domnul și părăsește păcatele! Roagă-te către fața [Lui] și micșorează poticnirea!

26. Întoarce-te către Cel Preaînalt și întoarce-te de la nedreptate și urăște foarte urâciunea!

27. Pe Cel Preaînalt cine Îl va lăuda în Iad [Ὑψίστῳ τίς αἰνέσει ἐν Ἅ̣δου]? [Cine Îl va lăuda] pentru cei vii și care dau mulțumire [ἀντὶ ζώντων καὶ διδόντων ἀνθομολόγησιν]?

28. De la cel mort, ca și [când] nu este, piere mărturisirea. [Dar] cel viu și sănătos Îl va lăuda pe Domnul.

29. Cât [este] de mare milostenia Domnului și ispășirea celor care se întorc către El!

30. Căci nu pot toate a fi în[tru] oameni [οὐ γὰρ δύναται πάντα εἶναι ἐν ἀνθρώποις], că nu [este] nemuritor fiul omului [ὅτι οὐκ ἀθάνατος υἱὸς ἀνθρώπου].

31. Ce [este] mai luminos [decât] soarele? [Dar] și acesta [este] umbrit. Și rău va cugeta trupul și sângele[153].

32. El[154] cercetează puterea înălțimii cerului și toți oamenii [sunt] pământ și cenușă [καὶ ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός].

---

[153] Adică *omul*.

[154] Dumnezeu.

Capitolul 18

1. Cel care trăiește întru veac a zidit toate de obște.

2. Domnul singur Se va îndrepta.

3.

4. Nimănui [nu] a făcut să vestească lucrurile Sale. Și cine le va urmări pe cele mărețe ale Sale?

5. Tăria măreției Sale cine o va socoti? Și cine va adăuga să povestească milele Sale [τὰ ἐλέη Αὐτοῦ][155]?

6. Nu este [cine] să scadă și nici să adauge și nu este [om] să cerceteze cele minunate ale Domnului.

7. Când are să sfârșească omul [ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος], [El] atunci începe [τότε ἄρχεται], și când [omul] are să înceteze [καὶ ὅταν παύσηται], atunci va fi uimit [τότε ἀπορηθήσεται][de către El].

8. Cine [este] omul și care [este] folosul său? Care [este] binele său și care [este] răul său?

9. Numărul zilelor omului: multe [sunt] 100 de ani [πολλὰ ἔτη ἑκατόν].

10. Ca o picătură de apă din mare și [ca] o boabă de nisip: așa [sunt] de puțini anii în ziua veacului.

11. Pentru aceea a fost îndelung răbdător Domnul asupra lor și a turnat peste ei mila Lui.

12. [El] a văzut și a cunoscut pieirea lor, că[ci este] rea. Pentru aceea a înmulțit ispășirea Lui [τὸν ἐξιλασμὸν Αὐτοῦ].

13. Mila omului [este] peste aproapele său, iar mila Domnului [este] peste tot trupul, mustrând și certând și învățând și întorcând ca păstorul turma sa.

14. Pe cei care așteaptă certarea, [El] îi miluiește,

---

[155] Faptele Sale de milă, de milostivire față de oameni.

[dar] și pe cei care stăruie în judecățile Sale.

15. Copile, în[tru] cele bune să nu dai prihană [τέκνον ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μῶμον] și în toată darea [să nu dai] mâhnirea cuvintelor [καὶ ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγων]!

16. [Oare] nu roua [este întru] încetarea arșiței? Așa [și] cuvântul [este] mai bun decât darul.

17. Iată! [Oare] nu cuvântul [este] mai bun decât darul și amândouă [nu sunt] împreună cu omul cel plin de har?

18. Cel nebun cu nemulțumire va ocărî și darul va topi ochii celui invidios [καὶ δόσις βασκάνου ἐκτήκει ὀφθαλμούς].

19. Mai înainte ca să vorbești [πρὶν ἢ λαλῆσαι], învață [μάνθανε]! Și mai înainte de boală [καὶ πρὸ ἀρρωστίας], vindecă-te [θεραπεύου]!

20. Mai înainte de judecată [πρὸ κρίσεως], cercetează-te pe tine însuți [ἐξέταζε σεαυτόν]! Și în ceasul cercetării vei afla ispășire [καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς εὑρήσεις ἐξιλασμόν].

21. Mai înainte [ca] să bolești [πρὶν ἀρρωστῆσαί], smerește-te [σε ταπεινώθητι]! Și în vremea păcatelor arată întoarcere[156] [καὶ ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτων δεῖξον ἐπιστροφήν]!

22. Să nu te împiedici să dai rugăciune [la] vreme bună și să nu aștepți până la moarte [ca] să te îndrepți.

23. Mai înainte [ca] să te rogi [πρὶν εὔξασθαι], pregătește-te pe tine însuți [ἑτοίμασον σεαυτὸν]! Și nu fi ca omul ispitind pe Domnul!

24. Adu-ți aminte de mânie în zilele sfârșitului [tău][157] și de vremea răzbunării

---

[156] Arată convertire, pocăință, întoarcere de la cele rele!

[157] Amintește-ți de mânia lui Dumnezeu înaintea morții tale!

în întoarcerea feței [tale][158]!

25. Adu-ți aminte de ziua foametei în vremea săturării [și] de sărăcie și de nevoie în zilele bogăției!

26. De dimineața [și] până seara se schimbă vremea și toate este [sunt] grabnice înaintea Domnului.

27. Omul cel înțelept în to[a]t[e] va fi evlavios și în zilele păcatelor [el] se va feri de greșeli.

28. Tot cel înțelegător a cunoscut înțelepciunea și celui care a aflat-o pe ea va da mărturisire.

29. Cei înțelepți în cuvinte, și ei s-au înțelepțit și au revărsat parimiele cele precise [καὶ ἀνώμβρησαν παροιμίας ἀκριβεῖς].

30. După poftele tale nu merge [ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν σου μὴ πορεύου] și de la dorurile tale oprește-te [καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεών σου κωλύου]!

31. Dacă ai să-i dai sufletului tău bunăvoirea poftei, te vei face bucurie vrăjmașilor tăi.

32. Nu te veseli în multă desfătare [și] nici să [nu] ai nevoie [cu] întâlnirea ei!

33. Nu te fă sărac, împărțind masa din împrumutare, și [căci] nimic [nu] îți este ție în sac!

---

[158] Amintește-ți de răzbunarea lui Dumnezeu, atunci când îți întorci fața de la El!

Capitolul 19

1. Lucrătorul cel bețiv nu se va îmbogăți, [iar] cel care le disprețuiește pe cele puține, pentru [ceva] mic va cădea.

2. Vinul și femeile îi vor îndepărta pe cei înțelegători[159] și cel care se lipește curvelor [și] mai îndrăzneț va fi[160].

3. Putreziciunea și viermii îl vor moșteni pe el și sufletul cel îndrăzneț va fi îndepărtat.

4. Cel care repede se încrede, ușor [este cu] inima, iar cel care păcătuiește întru sufletul său va greși.

5. Cel care se veselește [cu] inima va fi osândit

6. și cel care urăște vorbirea se va împuțina [cu] răutatea.

7. Niciodată să nu îndoiești cuvântul și nimic nu are să ți se împuțineze ție.

8. În[tre] prieten și în[tre] vrăjmaș nu povesti! Și, dacă nu îți este ție păcat, nu descoperi!

9. Căci te-a auzit pe tine și s-a păzit de tine și în timp te va urî.

10. Ai auzit un cuvânt? Să moară cu ție [tine]! Îndrăznește, [că] nu te va sparge!

11. De la fața cuvântului va avea durere cel nebun, ca de la fața pruncului cea care naște.

12. Săgeată înfiptă în coapsa trupului: așa [este] cuvântul în pântecele celui nebun.

13. Mustră pe prieten, dacă poate n-a făcut

---

[159] Îi vor îndepărta de la calea binelui.

[160] Îndrăzneț în sens rău, păcătos. Va face lucruri și mai rele.

și, dacă ceva a făcut, ca nu cumva să adauge!

14. Mustră pe aproapele, dacă poate nu a zis și, dacă a zis, ca să nu îndoiască!

15. Mustră pe prieten, căci adesea se face clevetitor! Și nu crede tot cuvântul!

16. Este alunecând și nu din suflet[161]. Și cine nu a păcătuit cu limba lui?

17. Mustră pe aproapele tău, mai înainte să-l amenința, și dă loc legii Celui Preaînalt!

18.

19.

20. Toată înțelepciunea [este] frica Domnului și în toată înțelepciunea [este] facerea legii.

21.

22. Și înțelepciunea nu este cunoașterea răutății și nu este gândire [acolo] unde [este] sfatul celor păcătoși.

23. Este șiretenie și aceasta [este] urâciune și este cel nebun împuținându-se [cu] înțelepciunea.

24. Mai bun [este] cel înspăimântat, [care este] împuținat în înțelegere, decât cel care prisosește în gândire și încălcând [încalcă] legea.

25. Este șiretenia precisă și aceasta [este] nedreaptă și este întorcând harul [ca] să arate judecata.

26. Este făcând rău, aplecându-se [cu] întunecime și cele [care sunt] înăuntru său [sunt] pline de viclenie.

27. Ascunzându-și fața și prefăcându-se surd, [dar] unde nu a fost cunoscut, mai înainte te va ajunge.

28. Și dacă, din împuținarea tăriei, are să se oprească să păcătuiască, dacă are să afle vreme, va face rău.

29. După vedere se va cunoaște omul

---

[161] Există dăți când păcătuim, dar nu din tot sufletul.

și din întâmpinarea feței se va cunoaște cel gânditor.

30. Îmbrăcămintea omului și râsul dinților și pașii omului vor vesti cele despre sine.

Capitolul 20

1. Este mustrare care nu este frumoasă și este [om] tăcând și acesta [este] înțelept.

2. Deoarece [este mai] bine să mustri decât a te mânia.

3. Și cel care se mărturisește de la greșeală se va opri.

4. Pofta eunucului [este] să strice femeia tânără[162] [ἐπιθυμία εὐνούχου ἀποπαρθενῶσαι νεάνιδα], așa [este și] cel care face judecăți în[tru] tărie [οὕτως ὁ ποιῶν ἐν βίᾳ κρίματα].

5. Este tăcând [și] aflându-se înțelept și este cel urât din cauza multei [sale] grăiri.

6. Este tăcând, căci nu are un răspuns, și este tăcând știind vremea[163].

7. Omul cel înțelept va tăcea până la o vreme, iar încrezutul și cel nebun va [vor] trece peste vreme.

8. Cel care înmulțește cuvântul va fi disprețuit și cel care se îndreptățește pe sine va fi urât.

9. Este calea cea bună a omului în[tru] cele rele și este aflarea întru greșeală.

10. Este dar care nu îți va fi folositor ție și este dar care [are] răsplată îndoită.

11. Este greșeală pentru slavă și este care din smerenie a ridicat capul.

12. Este cumpărând multe [cu] puțin și [este și] plătind pe ele înșeptit.

13. Cel înțelept în cuvinte se va face pe sine iubit, iar harurile celor nebuni vor fi vărsate.

---

[162] Femeia tânără care încă e fecioară.

[163] Cel care tace, pentru că așteaptă vremea potrivită pentru a vorbi.

14. Darul celui nebun nu îți va fi folositor ție, căci ochii lui pentru cel unul [sunt] mulți.

15. Puține va da și pe mulți îi va ocărî și va deschide gura lui ca vestitorul. Astăzi va împrumuta și mâine va cere. [De aceea,] urât [este] un om [ca] acesta.

16. Cel nebun va zice: „Nu îmi este mie prieten și nu este har celor bune ale mele”.

17. Cei care mănâncă pâinea sa [sunt] răi [cu] limba. De câte ori și câți îl vor batjocori pe el?

18. Alunecarea de la pământ [este] mai multă decât [cea] de la limbă. Așa [este] căderea celor răi: degrabă va veni.

19. Omul cel fără de har [este] mitul cel fără de vreme [ἄνθρωπος ἄχαρις μῦθος ἄκαιρος] [și] în gura celor neînvățați se va continua.

20. Din gura celui nebun va fi lepădată parabola [ἀπὸ στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παραβολή], căci nu are să o zică pe ea în[tru] vremea ei [οὐ γὰρ μὴ εἴπῃ αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς].

21. Este oprindu-se a păcătui din lipsă și în[tru] odihna lui nu se va străpunge [la inimă][164].

22. Este pierzându-și sufletul său pentru rușine și din cauza feței celei fără de minte îl va pierde pe el[165].

23. Este har al rușinii făgăduind prietenului [ἔστιν χάριν αἰσχύνης ἐπαγγελλόμενος φίλῳ] [său] și l-a dobândit pe el vrăjmaș în zadar.

24. Prihană rea [este] minciuna în[tru] om [μῶμος πονηρὸς ἐν ἀνθρώπῳ ψεῦδος] [și] în gura celor neînvățați se va continua.

25. [Mai] de dorit [este] hoțul decât cel care

---

[164] Nu se va pocăi pentru dorința sa de a păcătui.

[165] Își va pierde mântuirea sufletului său.

continuă [cu] minciuna. Iar amândoi pieirea vor moșteni.

26. Obiceiul omului celui mincinos [este] necinstea [ἦθος ἀνθρώπου ψευδοῦς ἀτιμία] și rușinea lui [este] împreună cu el neîncetat [καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ ἐνδελεχῶς].

27. Cel înțelept în cuvinte se va aduce înainte pe sine și omul cel înțelept va plăcea oamenilor celor mari.

28. Cel care lucrează pământul va ridica grămada lui și cel care place oamenilor celor mari va astâmpăra nedreptatea.

29. Cele ale ospățurilor și darurile orbește [orbesc] ochii celor înțelepți și, ca zăbala în gură, întoarce [întorc] mustrările.

30. Înțelepciunea ascunsă și comoara cea nevăzută: care [este] folosul din amândouă?

31. Mai bun [este] omul ascunzându-și nebunia sa [κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ] decât omul ascunzându-și înțelepciunea sa [ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ].

Capitolul 21

1. Copile, ai păcătuit? Să nu mai adaugi[166]. Și pentru cele mai dinainte ale tale[167], roagă-te!

2. Ca de fața șarpelui fugi de păcat! Căci dacă are să se apropie, te va mușca. Dinții leului [sunt] dinții lui, omorând sufletele oamenilor.

3. Ca sabia cea cu două tăișuri [este] toată fărădelegea [și] rănii ei nu este vindecare.

4. Înfricoșarea și ocara vor pustii bogăția. Așa va fi pustiită casa celui trufaș.

5. Rugăciunea celui sărac [δέησις πτωχοῦ] [ajunge] din gura [lui] până la urechile Sale [ἐκ στόματος ἕως ὠτίων Αὐτοῦ]. Și judecata Sa degrabă vine [καὶ τὸ κρίμα Αὐτοῦ κατὰ σπουδὴν ἔρχεται].

6. Cel care urăște mustrarea [este] în urma celui păcătos și cel care se teme de Domnul se va întoarce[168] în[tru] inima [sa].

7. Cel cunoscut [este] de departe cel puternic în[tru] limbă[169], iar cel gânditor a știut când alunecă[170] el.

8. Cel care își zidește casa sa cu bani străini [este] ca cel care își strânge lui pietre întru iarnă.

9. Câlți adunat [adunați este] adunarea celor fărădelege, iar sfârșitul lor [este] flacăra focului.

10. Calea celor păcătoși [este] netezită de pietre, iar în cele de apoi ale sale [lor] [este] groapa Iadului [βόθρος ᾍδου].

---

166 Să nu mai adaugi un păcat la păcatul deja făcut!

167 Pentru păcatele pe care le-ai făcut mai înainte.

168 Se va întoarce de la păcat în inima sa.

169 În modul său de a vorbi.

170 Când păcătuiește.

11. Cel care păzește legea își stăpânește cugetul său, iar sfârșitul fricii Domnului [este] înțelepciunea.

12. Nu va fi certat, care nu este viclean, și este viclenie înmulțind amărăciunea.

13. Cunoașterea celui înțelept ca potopul se va înmulți [γνῶσις σοφοῦ ὡς κατακλυσμὸς πληθυνθήσεται] și sfatul său ca izvorul vieții [καὶ ἡ βουλὴ αὐτοῦ ὡς πηγὴ ζωῆς].

14. Cele dinăuntru ale celui nebun [sunt] ca vasul spart și toată cunoașterea nu o va cuprinde.

15. Cuvânt înțelept dacă are să audă cel științor, îl va lăuda pe el și peste el va adăuga[171]. L-a auzit cel răsfățat și nu i-a plăcut lui și l-a întors pe el înapoia spatelui său.

16. Tâlcuirea celui nebun [este] ca povara [lăsată] în cale, iar în buza celui înțelegător se va afla har.

17. Gura celui înțelept va fi căutată în adunare și cuvintele sale vor fi cugetate în inimă [καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ διανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ].

18. Precum casa stricată, așa [este] înțelepciunea celui nebun, iar cunoașterea celui înțelegător [e plină] de cuvinte necercetate.

19. Fiare [sunt] în picioarele celui nebun învățătura și precum cătușele pe mâna cea dreaptă.

20. Cel nebun în râs își înalță glasul său, iar omul cel viclean cu greutate [și] în liniște va zâmbi.

21. Ca podoaba cea de aur [este] învățătura celui înțelept și ca brățara pe brațul cel drept.

22. Piciorul celui nebun repede [este] întru casă, iar omul cel mult încercat se va rușina de față[172].

23. Cel nebun de la ușă privește întru casă, iar omul învățat va sta afară.

24. Neînvățarea omului: a asculta de la ușă,

---

[171] Îl va aprofunda în mod personal.

[172] Se va rușina de fața omului.

iar cel înțelept va fi îngreunat [cu] necinstea.

25. Buzele cele străine în[tru] acestea vor povesti, iar cuvintele celor înțelepți în cumpănă vor sta.

26. În gura celor nebuni [este] inima lor [ἐν στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν], iar inima celor înțelepți [este în] gura lor [καρδία δὲ σοφῶν στόμα αὐτῶν].

27. Când îl blestemă cel neevlavios pe potrivnic [ἐν τῷ καταρᾶσθαι ἀσεβῆ τὸν σατανᾶν[173]], el își blestemă sufletul său [αὐτὸς καταρᾶται τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν].

28. Își murdărește sufletul său cel care șoptește și în pribegie va fi urât.

---

[173] În *Biblia de la 1688* substantivul a fost majusculat și avem *Satana*.

Capitolul 22

1. [Cu] piatra murdărită a fost socotit cel leneș și tot va șuiera în[tru] necinstea sa.

2. [Cu] baliga gunoaielor a fost socotit cel leneș [și] tot cel care o ridică pe ea își va scutura mâna.

3. Rușinea tatălui [se află] în nașterea celui neînvățat [αἰσχύνη πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτου] și [în] fiica [ce] cu meteahnă se naște [θυγάτηρ δὲ ἐπ᾽ ἐλαττώσει γίνεται].

4. Fiica cea înțeleaptă va moșteni pe bărbatul ei și cea care rușinează [este] întru mâhnirea celui care a născut-o[174].

5. Pe tată și pe bărbat îi fac să se rușineze cea îndrăzneață și de amândoi va fi necinstită.

6. Cântăreții de jale [sunt] o poveste fără de vreme [μουσικὰ ἐν πένθει ἄκαιρος διήγησις], iar chinurile și învățătura [sunt] în toată vremea ale înțelepciunii [μάστιγες δὲ καὶ παιδεία ἐν παντὶ καιρῷ σοφίας].

7.

8.

9. [Ca unul] lipind oala[175] [este] cel care îl învață pe cel nebun [συγκολλῶν ὄστρακον ὁ διδάσκων μωρόν], ridicându-l [pe cel] dormind din somnul cel adânc [ἐξεγείρων καθεύδοντα ἐκ βαθέος ὕπνου].

10. [Ca] povestind [celui] dormitând [este] cel care povestește celui nebun și, la sfârșit, va întreba: „Ce este?”.

11. La cel mort plânge! Căci i s-a sfârșit lumina. Și pe cel nebun plânge! Căci i s-a sfârșit înțelegerea.

---

[174] Cu referire la tatăl ei.

[175] Oala de pământ.

[Dar mai] cu dulceață plânge pe cel mort [ἥδιον κλαῦσον ἐπὶ νεκρῷ], că[ci] s-a odihnit [ὅτι ἀνεπαύσατο]! Iar viața celui nebun [este] mai rea decât moartea [τοῦ δὲ μωροῦ ὑπὲρ θάνατον ἡ ζωὴ πονηρά].

12. Jelirea celui mort [ține] 7 zile, iar a celui nebun și a celui neevlavios [în] toate zilele vieții sale.

13. Cu cel nebun să nu înmulțești cuvântul și la cel neînțelegător nu merge! Păzește-te de el, ca să nu ai necaz și să nu te murdărești întru scuturarea lui! Abate-te de la el și vei afla odihnă și nu ai să te istovești în[tru] nebunia lui!

14. Ce va fi mai greu decât plumbul? Și care [este] numele lui, ci mai degrabă [dacă nu] *nebun*?

15. Nisipul și sarea și bulgărele de fier [este mai] ușor să le suferi decât pe omul cel neînțelegător.

16. Încheietura cea de lemn, legată întru casă, la cutremur nu se va strica. Așa [este și] inima întemeiată pe cugetul sfatului: cu vremea nu se va [mai] înfricoșa.

17. Inima întemeiată pe cugetul înțelegerii [este] ca podoaba de tencuială a peretelui celui neted.

18. Stâlpii cei de pe înălțime, stând împotriva vântului, nu or să stea[176] [prea mult]. Așa [nici] inima cea fricoasă, împotriva a toată frica [ei], pe cugetul cel nebunesc nu are să-l rabde.

19. Cel care înțeapă ochiul va coborî lacrimi și cel care-și străpunge inima arată simțire [καὶ νύσσων καρδίαν ἐκφαίνει αἴσθησιν] [duhovnicească].

20. Aruncând piatra împotriva păsărilor le sperie pe ele și cel care îl ocărăște pe prieten va strica prietenia[177].

21. Împotriva prietenului, dacă ai să scoți sabia, să nu deznădăjduiești, căci este ridicare.

---

[176] Nu vor rezista mult timp.

[177] Va strica prietenia avută cu el.

22. Împotriva prietenului, dacă ai să-ți deschizi gura, să nu te înfricoșezi, căci este împăcare. Afară de ocară și trufie și descoperirea tainei[178] și rana cea vicleană. Întru acestea[179] va fugi tot prietenul.

23. Credință agonisește în[tru] sărăcie [πίστιν κτῆσαι ἐν πτωχείᾳ], împreună cu aproapele, ca în cele bune ale sale, împreună [cu el], să te împlinești! În vremea necazului rămâi [cu] el, ca în[tru] moștenirea sa, împreună să moștenești [și tu]!

24. Înaintea focului: aburi de cuptor și fum. Așa [sunt] jignirile înaintea sângiurilor.

25. Nu mă voi rușina să-l acopăr pe prieten și de la fața lui nu am să mă ascund.

26. Chiar și cele rele[, dacă] mi se vor întâmpla mie din cauza lui[, le voi răbda], [dar] tot cel care aude [unele ca acestea], se va păzi de el[180].

27. Cine va da pază peste gura mea și peste buzele mele pecete iscusită, ca să nu cad de la ea și limba mea să [nu] mă piardă pe mine?

---

[178] Dintre voi doi.

[179] Din cauza acestor păcate.

[180] Se va feri de el.

Capitolul 23

1. Doamne, Părinte și Stăpâne al vieții mele, să nu mă părăsești în sfatul lor, să nu mă lași să cad în[tru] ei!

2. Cine va pune peste cugetul meu chinuri și peste inima mea învățătura înțelepciunii, ca peste păcatele cele din neștiință ale mele? [Căci] nu au să [mă] cruțe și nu au să treacă cu vederea păcatele lor.

3. Ca să nu se înmulțească neștiințele mele și păcatele mele să nu se mărească și [astfel] voi cădea înaintea vrăjmașilor [mei] și se va bucura mie [de mine] vrăjmașul meu [καὶ ἐπιχαρεῖταί μοι ὁ ἐχθρός μου].

4. Doamne, Părinte și Dumnezeule al vieții mele, înălțarea ochilor [μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν] să nu mi-o dai mie[181]

5. și pofta[182] întoarce-o de la mine!

6. Pofta trupească a pântecelui și împreunarea trupească să nu mă cuprindă și sufletului celui nerușinat să nu mă dai.

7. Ascultați, copiilor, învățătura gurii [mele]! Și cel care se păzește nu are să fie prins.

8. În buzele sale se va prinde cel păcătos[183], și cel defăimător și cel trufaș se vor poticni în[tru] ele[184].

9. [Cu] jurământul să nu obișnuiești gura ta și [cu] numirea Celui Sfânt

---

[181] Să nu mă lași să mă mândresc și să îi privesc disprețuitor pe ceilalți! Să nu mă lași să îi privesc de sus pe ceilalți!

[182] Aprinderea desfrânării în mine.

[183] Cel păcătos va păcătui în cuvintele sale.

[184] În cuvintele buzelor sale.

să nu te obișnuiești[185]!

10. Căci precum slujitorul casei, fiind cercetat neîncetat [de stăpânul său], de rană nu va fi scăzut[186], așa și cel care se jură și care numește totdeauna de păcat nu are să se curățească.

11. Omul cel mult jurător se va umple de fărădelegi și nu se va depărta biciul[187] de la casa sa. Dacă are să greșească, păcatul lui [va fi] asupra sa. [Iar] dacă are să treacă cu vederea [păcatul său], [atunci] a păcătuit [va păcătui] îndoit. Și dacă a jurat în deșert, nu se va îndrepta. Căci se va umple de necazuri casa sa.

12. Este zicere asemănându-se [cu] moartea[188]. Să nu se afle [ea] în moștenirea lui Iacov! Căci de la cei evlavioși toate acestea se va [vor] îndepărta și nu se vor încurca în păcate.

13. [Cu] neînvățătura cea desfrânată să nu obișnuiești gura ta, căci este în ea cuvântul păcatului.

14. Adu-ți aminte de tatăl și de mama ta! Căci în mijlocul oamenilor celor mari stai împreună. Ca nu cumva să uiți [aceasta] înaintea lor și [cu] obiceiul tău să te înnebunești, și vei voi [atunci] să nu te fi născut și ziua nașterii tale vei blestema.

15. Omul, obișnuindu-se cu cuvintele ocării, în toate zilele vieții sale nu are să se învețe [cele bune].

16. Două vederi înmulțesc păcatele și a treia va aduce urgie[189].

17. Sufletul cel încălzit [este] ca focul arzând: nu are să se stingă până [nu] are să mistuie [totul].

---

185 Să nu îți faci obiceiul de a te jura pe numele lui Dumnezeu!

186 Nu va fi lăsat fără să fie lovit pentru ceva anume.

187 Pedeapsa lui Dumnezeu.

188 Pentru că putem, prin cuvintele noastre rele, să omorâm sufletul omului sau să îi determinăm moartea.

189 Urgia lui Dumnezeu asupra păcatelor noastre.

Omul curvar nu are să înceteze în trupul cărnii sale [ἄνθρωπος πόρνος ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ οὐ μὴ παύσηται] până [nu] are să aprindă focul [ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ][190]. Omului celui curvar toată pâinea [îi este] dulce [ἀνθρώπῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς][191]. Nu are să înceteze[192] până [nu] are să se sfârșească [οὐ μὴ κοπάσῃ ἕως ἂν τελευτήσῃ][193].

18. Omul coborând din patul său, zicând în sufletul său: „Cine mă vede? Întuneric [este] în jurul meu și pereții[194] mă acoperă [καὶ οἱ τοῖχοί με καλύπτουσιν] și nimeni [nu] mă vede. De ce mi-e frică? De ale mele păcate nu va pomeni Cel Preaînalt",

19. dar ochii oamenilor [sunt] frica sa [καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος αὐτοῦ][195]. Și nu a cunoscut că ochii Domnului [sunt] de zece mii de ori [καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου μυριοπλασίως] mai luminoși [decât] soarele [ἡλίου φωτεινότεροι], privind toate căile oamenilor [ἐπιβλέποντες πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων] și socotindu-le întru părțile cele ascunse [καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη] [ale lor].

20. Mai înainte să fie zidite, toate a[u] fost cunoscut[e] Lui. Așa și după [ce] s-au isprăvit.

21. Acesta în cele largi ale cetății Se va răzbuna și care [nici] nu a bănuit, va fi luat[196].

22. Așa [va fi luată] și femeia părăsindu-și [care și-a părăsit] bărbatul [ei] și punând [și-a pus] moștenitor din [neamul] cel străin.

---

[190] Focul desfrânării.

[191] El caută peste tot numai plăcerea, numai starea de satisfacție trupească.

[192] Cu patima desfrânării.

[193] Până nu are să moară.

[194] Pereții casei.

[195] Trăiește frică mare să nu îl vadă oamenii, dar nu îi e frică de ochii lui Dumnezeu.

[196] De către El. Va muri pe neașteptate.

23. Căci, [mai] întâi, în[tru] legea Celui Preaînalt n-a crezut și, [în] al doilea [rând], față de bărbatul ei a greșit și, [în] al treilea [rând], în curvie a preacurvit [ἐν πορνείᾳ ἐμοιχεύθη], și din bărbatul cel străin copii a pus.

24. Aceasta întru adunare va fi scoasă[197] și pentru copiii ei cercetare va fi [καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐπισκοπὴ ἔσται].

25. Nu vor da copiii ei întru rădăcină și ramurile ei nu vor purta rod.

26. Și va lăsa[198] întru blestem pomenirea ei și ocara ei nu va fi ștearsă.

27. Și vor cunoaște cei care au rămas, că nimic [nu este] mai bun [decât] frica Domnului și nimic [nu este] mai dulce [decât] a lua aminte [întru] poruncile Domnului.

---

[197] Va fi pusă în mijlocul adunării pentru a fi judecată.
[198] Cu referire la Dumnezeu.

Capitolul 24

1. Înțelepciunea va lăuda sufletul ei și în mijlocul poporului ei se va lăuda.

2. În adunarea Celui Preaînalt gura ei va deschide și înaintea puterii Lui se va lăuda:

3. „Eu din gura Celui Preaînalt am ieșit și ca negura am acoperit pământul.

4. Eu în cele prea înalte m-am sălășluit și tronul meu [este] în stâlp de nor.

5. Cercul cerului singură l-am înconjurat și în adâncul abisurilor am umblat.

6. În valurile mării și în tot pământul și în tot poporul și neamul am dobândit.

7. Cu aceștia toți odihnă am căutat și în moștenirea Căruia voi petrece.

8. Atunci mi-a poruncit mie Ziditorul tuturor și Cel care m-a zidit a odihnit cortul meu și a zis: «În Iacov sălășluiește și în Israil moștenește!».

9. Mai înainte de veac, dintru început m-a zidit [πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπ᾽ ἀρχῆς ἔκτισέν με] și până [în] veac nu am să mă sfârșesc.

10. În cortul cel sfânt, înaintea Lui am liturghisit [ἐν σκηνῇ ἁγίᾳ ἐνώπιον Αὐτοῦ ἐλειτούργησα] și astfel în Sion m-am întărit.

11. În cetatea [cea] iubită de asemenea m-am odihnit și în Ierusalim [este] stăpânirea mea.

12. Și m-am înrădăcinat în popor slăvit, în partea Domnului, a moștenirii Sale.

13. Ca cedrul m-am înălțat în Libanos și precum chiparosul în munții Ermonului.

14. Ca finicul m-am înălțat

în Enghadis [Αιγγαδοις][199] și ca plantele trandafirilor în Ieriho, ca măslinul cel binecuviincios în câmp și m-am înălțat ca platanul.

15. Ca scorțișoara și aspalatosul [ἀσπάλαθος][200] mirodeniilor am dat miros și ca smirna cea aleasă am dat bună-mireasmă, ca galbanumul[201] și onixul și uleiul de smirnă și ca aburul de tămâie în cort.

16. Eu ca terebintul am întins ramurile mele și ramurile mele [sunt] ramurile slavei și ale harului [καὶ οἱ κλάδοι μου κλάδοι δόξης καὶ χάριτος].

17. Eu ca via am odrăslit harul [ἐγὼ ὡς ἄμπελος ἐβλάστησα χάριν] și florile mele [sunt] rodul slavei și al bogăției [καὶ τὰ ἄνθη μου καρπὸς δόξης καὶ πλούτου].

18.

19. Veniți către mine cei care mă poftiți și din roadele mele să vă săturați!

20. Căci pomenirea mea [este] mai dulce decât mierea și moștenirea mea [este mai dulce] decât fagurele de miere.

21. Cei care mă mănâncă încă vor flămânzi și cei care mă beau încă vor înseta.

22. Cel care mă ascultă nu se va rușina și cei care lucrează în[tru] mine nu vor păcătui".

23. Toate acestea [sunt] cartea făgăduinței Dumnezeului Celui Preaînalt, legea pe care a poruncit-o vouă Moisis, moștenirea adunărilor lui Iacov.

24.

---

199 Se referă la Ein Gedi [ין גֶּדִיֵע] sau Izvorul Iedului. A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Ein_Gedi.

200 A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Aspalathus.

201 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Galbanum și http://www.romedic.ro/galbanum-0P9594.

25. Cel care umple[202] înțelepciunea ca Fisonul și ca Tigrisul în zilele celor tineri.

26. Cel care umple înțelegerea ca Eufratul și ca Iordanisul în zilele secerișului.

27. Cel care arată învățătura ca lumina, ca Ghionul [Γηων][203] în zilele culesului viilor.

28. Nu a isprăvit cel dintâi să o cunoască pe ea și așa [nici] cel de pe urmă nu a cercetat-o pe ea.

29. Căci din mare s-a înmulțit cugetul ei și sfatul ei din abisul cel mare.

30. Și eu [sunt] ca șanțul din râu [κἀγὼ ὡς διῶρυξ ἀπὸ ποταμοῦ] și precum conducta de apă am ieșit întru Paradis [καὶ ὡς ὑδραγωγὸς ἐξῆλθον εἰς Παράδεισον].

31. Zis-am: „Voi adăpa grădina mea și voi îmbăta grădinița mea”. Și iată, mi s-a făcut mie șanțul întru râu și râul meu s-a făcut întru mare!

32. Încă învățătura ca zorile voi lumina și le voi arăta pe ele până întru departe.

33. Încă învățătura ca profeția voi vărsa [ἔτι διδασκαλίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ] și o voi lăsa pe ea întru neamurile veacurilor [καὶ καταλείψω αὐτὴν εἰς γενεὰς αἰώνων].

34. Vedeți că nu mie, celui singur, am trudit, ci tuturor celor care o caută pe ea!

---

[202] Cu referire la Dumnezeu.

[203] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Gihon_Spring.

Capitolul 25

1. În trei [lucruri] m-am înfrumusețat și m-am ridicat [ca] cele frumoase înaintea Domnului și a oamenilor: unirea fraților și prietenia aproapelui și femeia și bărbatul purtându-se împreună pe ei înșiși.

2. Iar trei vederi a urât sufletul meu și foarte m-a mâniat viața lor: săracul cel trufaș și mincinosul cel bogat [și] bătrânul preacurvar micșorându-se [cu] înțelegerea.

3. În tinerețe nu ai adunat. Și cum vei afla în[tru] bătrânețea ta?

4. Cât de frumoasă [este] judecata bătrâneților! Și [în viața] celor mai bătrâni se cunoaște sfatul.

5. Cât de frumoasă [este] înțelepciunea bătrânilor [γερόντων σοφία]! Și ale celor slăviți [sunt] gândul și sfatul.

6. Cununa bătrânilor [este] multa încercare [στέφανος γερόντων πολυπειρία] și lauda lor [este] frica Domnului [καὶ τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου].

7. Nouă gânduri am fericit în inima [mea] și pe cel de-al 10-lea îl voi zice cu limba [mea]: omul veselindu-se cu copiii [lui], trăind și privind către căderea vrăjmașilor.

8. Fericit [este] cel care trăiește cu femeie înțeleaptă și care cu limba [sa] nu a alunecat și care nu a slujit celui nevrednic de sine.

9. Fericit [este cel] care a aflat înțelepciune și care o povestește întru urechile celor care o ascultă.

10. Cât de mare [este] cel care a aflat înțelepciune! Dar [acesta] nu este mai mare decât cel care se teme de Domnul.

11. Frica Domnului mai mult decât tot a covârșit. Cel care o ține pe ea cu cine se va asemăna?

12.

13. Toată rana, dar nu rana inimii, și toată răutatea, dar nu răutatea nevestei.

14. Toată aducerea, dar nu aducerea celor care urăsc, toată răzbunarea, dar nu răzbunarea vrăjmașilor.

15. Nu este cap mai mult decât capul șarpelui [οὐκ ἔστιν κεφαλὴ ὑπὲρ κεφαλὴν ὄφεως] și nu este mânie mai multă decât mânia vrăjmașului.

16. Voi binevoi să trăiesc cu leul și [cu] balaurul [συνοικῆσαι λέοντι καὶ δράκοντι εὐδοκήσω] decât să trăiesc cu nevasta cea rea [ἢ συνοικῆσαι μετὰ γυναικὸς πονηρᾶς].

17. Răutatea nevestei schimbă vederea ei [πονηρία γυναικὸς ἀλλοιοῖ τὴν ὅρασιν αὐτῆς] și întunecă fața ei ca ursul [καὶ σκοτοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκος].

18. În mijlocul aproapelui său se va așeza bărbatul ei și, fără să vrea, a suspinat cele amare [καὶ ἀκουσίως ἀνεστέναξεν πικρά].

19. Mică [este] toată răutatea [în comparație] cu răutatea nevestei [μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός]. Sorțul celui păcătos a căzut [cu] ea.

20. Urcușul [este] nisipos în picioarele celui mai bătrân. Așa [este] nevasta cea vorbăreață bărbatului celui liniștit.

21. Să nu cazi în frumusețea femeii și femeie să nu dorești[204].

22. Urgie și nerușinare și rușine mare [este] femeia, dacă are să adauge bărbatului ei[205].

---

[204] Să nu o dorești în mod păcătos! Să nu poftești la ea!

[205] Dacă are să strângă bani și lucruri, în mod păcătos, și le va aduce acasă.

23. Inimă smerită și față întristată și rană a inimii [καρδία ταπεινὴ καὶ πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδίας] [este] nevasta cea rea [γυνὴ πονηρά]. Mâini slăbite și genunchi slăbănogiți [este cea] care nu va ferici pe bărbatul ei.

24. De la femeie [este] începutul păcatului [ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας] și din cauza ei murim toți.

25. Să nu dai apei o cale de ieșire, nici îndrăzneală nevestei celei rele.

26. Dacă [nevasta] nu merge după mâinile tale [εἰ μὴ πορεύεται κατὰ χεῖράς σου], de la cărnurile tale tai-o pe ea [ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου ἀπότεμε αὐτήν][206]!

---

[206] De la carnea trupului tău taie-o pe ea! Desparte-te de ea!

Capitolul 26

1. Fericit [este] bărbatul nevestei celei bune și numărul anilor săi [este] îndoit.

2. Femeia cea bărbătoasă [γυνὴ ἀνδρεία] îl veselește pe bărbatul ei și anii săi îi va umple în pace.

3. Nevasta cea bună [este] partea cea bună [și] în partea celor care se tem de Domnul va fi dată.

4. Inima cea bună, și a bogatului și a săracului, în toată vremea fața [o are] veselă.

5. De trei ori s-a temut inima mea și la al 4-lea feței m-am rugat: bârfa cetății și adunarea mulțimii[207] și defăimarea: toate [sunt mai] rele decât moartea.

6. Durere a inimii și jale [este] nevasta geloasă pe [o altă] femeie [ἄλγος καρδίας καὶ πένθος γυνὴ ἀντίζηλος ἐπὶ γυναικὶ] și biciul limbii [cu] toate împărtășindu-se [καὶ μάστιξ γλώσσης πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα].

7. Jugul de bou clătinându-se: [așa este] nevasta cea rea. Cel care o ține pe ea [este] ca cel care prinde scorpionul [ὁ κρατῶν αὐτῆς ὡς ὁ δρασσόμενος σκορπίου].

8. Urgie mare [este] femeia cea bețivă [ὀργὴ μεγάλη γυνὴ μέθυσος] și nerușinarea ei nu se va acoperi [καὶ ἀσχημοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει].

9. Preacurvia[208] nevestei în înălțările ochilor [πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθαλμῶν] și în genele[209] ei se va cunoaște [καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνωσθήσεται][210].

---

[207] Ca să facă ceva rău.

[208] Adulterul.

[209] Genele pleoapelor.

[210] Pentru că va da de înțeles că nu își mai iubește și nici nu își mai respectă soțul, ci are o altă relație.

10. Asupra fiicei celei încăpățânate întărește paza [ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακήν], ca nu [cumva], aflând libertatea ei, să o folosească [ἵνα μὴ εὑροῦσα ἄνεσιν ἑαυτῇ χρήσηται][211]!

11. Dinapoia ochiului celui nerușinat păzește-te și să nu te minunezi dacă are să greșească spre tine[212]!

12. Precum călătorul însetat își va deschide gura și din toată apa cea de aproape va bea, [el] în fața a tot țărușul va sta și înaintea săgeții va deschide tolba[213].

13. Harul nevestei îl va veseli pe bărbatul ei [χάρις γυναικὸς τέρψει τὸν ἄνδρα αὐτῆς] și oasele lui va [vor] îngrășa cunoașterea ei [καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πιανεῖ ἡ ἐπιστήμη αὐτῆς].

14. Darul Domnului [este] femeia cea tăcută [δόσις Κυρίου γυνὴ σιγηρά] și nu este schimbare sufletului învățat[214].

15. Har peste har [este] femeia cea rușinoasă [χάρις ἐπὶ χάριτι γυνὴ αἰσχυντηρά] și nu este [nicio] greutate [la] tot sufletul cel vrednic [și] înfrânat.

16. Soarele răsărind în cele prea înalte ale Domnului [ἥλιος ἀνατέλλων ἐν ὑψίστοις Κυρίου] și frumusețea nevestei celei bune în[tru] podoaba casei sale [καὶ κάλλος ἀγαθῆς γυναικὸς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτῆς].

17. Luminătorul strălucind în sfeșnicul cel sfânt și frumusețea feței în bărbăția cea statornică [καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ στασίμῃ].

18. Stâlpii cei de aur peste prag de argint și picioarele cele frumoase [sunt] la sânii

---

[211] În mod rău, păcătos.

[212] Să nu te miri, dacă cel nerușinat are să facă un anumit lucru rău la adresa ta!

[213] Datorită setei, el este întotdeauna pasibil de moarte.

[214] Nu se va schimba în rău, dar va crește întotdeauna în bine.

celui liniștit [καὶ πόδες ὡραῖοι ἐπὶ στέρνοις εὐσταθοῦς].

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28. Pentru două [lucruri] a fost mâhnită inima mea și pentru al 3-lea mânie mi-a venit: bărbatul războinic[, care este] lipsit din cauza sărăciei, și bărbații cei înțelepți, dacă au să fie disprețuiți, întorcându-se [de aceea] de la dreptate spre păcat. Domnul îl va pregăti întru sabie pe el[215].

29. Cu greu se va scoate negustorul din greșeală [μόλις ἐξελεῖται ἔμπορος ἀπὸ πλημμελείας] și nu se va îndrepta cârciumarul din păcat [καὶ οὐ δικαιωθήσεται κάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας][216].

---

[215] Domnul îl va da morții pe cel care îi smintește pe oamenii credincioși.

[216] Negustorul „greșește" în favoarea sa, spunând că e mai scump produsul decât este el de fapt sau că sunt 3 kilograme de ceapă și nu unul și jumătate. Iar cârciumarul nu se îndreaptă din păcatul său fundamental: acela de a pune apă în băutură.

Capitolul 27

1. Pentru [lucrul] cel deosebit mulți au păcătuit și cel care caută să înmulțească[217] va întoarce ochiul[218].

2. În mijlocul încheieturilor pietrelor se va întări țărușul și în mijlocul vânzării și al cumpărării se va zdrobi păcatul.

3. Dacă nu în frica Domnului are să țină după râvna [sa], în grabă se va ruina casa lui.

4. În clătinarea ciurului rămâne băligarul [ἐν σείσματι κοσκίνου διαμένει κοπρία]. Așa [rămân și] gunoaiele[219] omului în cugetul său [οὕτως σκύβαλα ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ].

5. Vasele olarului le încearcă cuptorul [σκεύη κεραμέως δοκιμάζει κάμινος] și ispitirea omului [se face] în cugetul său [καὶ πειρασμὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ].

6. Ogorul pomului își arată rodul său. Așa [arată și] cuvântul gândirii inimii omului [λόγος ἐνθυμήματος καρδίας ἀνθρώπου].

7. Mai înainte de gândire să nu-l lauzi pe bărbat [πρὸ λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄνδρα][220]. Căci aceasta [este] ispitirea oamenilor [οὗτος γὰρ πειρασμὸς ἀνθρώπων].

8. Dacă ai să-L urmezi pe Cel Drept, o vei apuca[221] și te vei îmbrăca [cu] ea precum [cu un] veșmânt al slavei.

9. Păsările la cele asemenea lor va [vor] poposi

---

[217] Să-și înmulțească averea.

[218] Se va face că „nu vede”, pentru ca să primească mită.

[219] Păcatele lui.

[220] Să nu îl lauzi mai înainte de a vedea cum gândește.

[221] Cu referire la slava lui Dumnezeu.

și adevărul la cei care îl lucrează pe el se va întoarce.

10. Leul pândește vânatul. Așa [pândesc] păcatele [pe cei care] lucrează cele nedrepte.

11. Povestea celui evlavios [este] pururea înțelepciune [διήγησις εὐσεβοῦς διὰ παντὸς σοφία], iar cel fără de minte ca luna se schimbă [ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται].

12. În mijlocul celor neînțelegători păzește vremea, iar în mijlocul celor care gândesc stăruie!

13. Povestea celor nebuni [este] o jignire și râsul lor [este] în desfrânarea păcatului.

14. Vorbirea celui mult jurător va ridica perii [capului][222] și lupta lor [este] barieră a urechilor[223].

15. Vărsarea sângelui[224] [este] lupta celor trufași și insulta lor [este] auzire rea.

16. Cel care descoperă tainele a pierdut credința[225] și nu are să afle prieten după sufletul său [καὶ οὐ μὴ εὕρῃ φίλον πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ].

17. Iubește-ți prietenul și încredințează-te împreună cu el! Iar dacă ai să descoperi tainele sale, nu ai să urmezi după el.

18. Căci precum a pierdut omul pe cel mort al său, așa ai pierdut [tu] prietenia aproapelui.

19. Și ca pasărea eliberată din mâna ta, așa ai iertat pe aproapele [tău] și nu îl vei vâna pe el.

20. Să nu-l prigonești pe el. Că[ci] s-a depărtat departe și a fugit precum gazela [δορκὰς] din laț.

21. Că[ci] rana este [ca] să o legi

---

[222] Modul cum el vorbește face să ți se ridice părul în cap, pentru că te îngrozește modul cum se jură.

[223] *Astupare [a] urechilor*, așa cum spune *Biblia de la 1688*.

[224] Omorul.

[225] A pierdut încrederea oamenilor în el.

și [ea] este împăcarea ocării. Iar cel care a descoperit tainele s-a deznădăjduit [ἀφήλπισεν].

22. Cel care face semn [cu] ochiul lucrează cele rele și nimeni pe ele[226] [nu] le va îndepărta de la el.

23. Dinaintea ochilor tăi se va îndulci gura lui și în cuvintele tale se va minuna. Apoi își va întoarce gura sa și în cuvintele tale va da poticnire.

24. Pe cele multe le-am urât și nu m-am asemănat lui și Domnul îl va urî pe el.

25. Aruncând piatra întru înălțime, peste capul său o aruncă, și rana cea vicleană va împărți răni.

26. Cel care sapă groapă întru ea va cădea și cel care întinde cursă în ea se va prinde.

27. Cel care face cele rele întru el se va înfășura și nu are să cunoască de unde îi vin lui[227].

28. Batjocura și ocara [sunt cu] cel trufaș și răzbunarea ca leul îl va pândi pe el.

29. [Cu] laț vor fi prinși cei care se veselesc [cu][228] căderea celor evlavioși și durerea îi va mistui pe ei mai înainte de moartea lor [καὶ ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν].

30. Răzbunare și urgie: și acestea este [sunt] urâciuni[229]. Iar bărbatul cel păcătos înfrânat va fi de ele[230].

---

[226] Pe cele rele.

[227] Pedepsele pentru păcatele sale.

[228] Cei care se veselesc de căderea celor evlavioși.

[229] Înaintea lui Dumnezeu.

[230] Căci îl vor înfrâna de la rele răzbunările și urgiile altora vizavi de el.

Capitolul 28

1. Cel care se răzbună de la Domnul va afla răzbunare [ὁ ἐκδικῶν παρὰ Κυρίου εὑρήσει ἐκδίκησιν] și păcatele sale, [El] ținându-le, le va ține [καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ διατηρῶν διατηρήσει].

2. Iartă nedreptatea aproapelui tău! Și apoi, rugându-te tu, păcatele tale se vor dezlega.

3. Omul [asupra] omului ține urgie și de la Domnul caută vindecare?!

4. Asupra omului, asemenea lui, nu are milă și pentru păcatele sale se roagă?!

5. El, trup fiind, ține răzbunare. [Însă] cine va ușura păcatele sale?

6. Adu-ți aminte de cele de apoi și încetează urând [să urăști]! [Adu-ți aminte] de stricăciune și de moarte și rămâi [întru] porunci[231]!

7. Adu-ți aminte de porunci și să nu te mânii aproapelui [pe aproapele]! Și [adu-ți aminte] de făgăduința Celui Preaînalt și nu ține seama de neștiință[232]!

8. Îndepărtează-te de ceartă și îți vei împuțina păcatele! Căci omul cel mânios va aprinde cearta [ἄνθρωπος γὰρ θυμώδης ἐκκαύσει μάχην].

9. Și omul cel păcătos își va tulbura prietenii și în mijlocul celor care sunt în pace va arunca clevetire.

10. După lemnul focului, așa se va aprinde, și după încăpățânarea certei se va aprinde. După tăria omului va fi mânia sa [κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ

---

231 Întru poruncile lui Dumnezeu.

232 Nu îi asculta pe cei care nu cunosc voia lui Dumnezeu! Pe cei în care vorbește neștiința.

θυμὸς αὐτοῦ ἔσται] și după avuție[233] se va înălța urgia lui [καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον ἀνυψώσει ὀργὴν αὐτοῦ].

11. Neînțelegerea, stăruind, va aprinde foc, și cearta, stăruind, varsă sânge.

12. Dacă ai să sufli întru scânteie, se va aprinde, și dacă ai să scuipi peste ea, se va stinge și amândouă din gura ta ies.

13. Pe cel șoptitor și pe cel înșelător, blestemați-i! Căci pe mulți, fiind în pace, i-a[u] pierdut.

14. Limba cea a treia [γλῶσσα τρίτη][234] pe mulți i-a clătinat și i-a despărțit pe ei din neam întru neam și cetăți tari a dărâmat și case mari a ruinat.

15. Limba cea a treia nevestele cele bărbătoase le-a izgonit și le-a lipsit pe ele de ostenelile lor.

16. Cel care va lua aminte ei nu are să afle odihna și nici [nu] se va sălășlui cu liniște.

17. Lovitura biciului face răni [πληγὴ μάστιγος ποιεῖ μώλωπα], iar lovitura limbii va sfărâma oase [πληγὴ δὲ γλώσσης συγκλάσει ὀστᾶ].

18. Mulți au căzut în gura sabiei și nu [au suferit] ca cei care au căzut din cauza limbii.

19. Fericit [este] cel care s-a acoperit dinspre ea, care nu a trecut în[tru] mânia ei, care nu a tras jugul ei și în[tru] legăturile ei nu s-a legat.

20. Căci jugul ei [este] jugul cel de fier și legăturile ei [sunt] legăturile cele de aramă.

21. Moartea cea rea [este] moartea ei[235] și Iadul [este mai] de folos decât ea

---

[233] Pe măsura avuției sale se va aprinde de urgie asupra cuiva.

[234] Cel care vorbește despre ceea ce s-a petrecut între doi inși. Cel care colportează un eveniment sau o convorbire sau o știre în mod mincinos.

[235] Moartea cauzată de un cuvânt spus de tine sau de altul la adresa ta.

[καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ Ἅδης αὐτῆς].

22. [Dar] nu are să-i prindă pe cei evlavioși și în[tru] văpaia ei nu se vor arde.

23. [Însă] cei care Îl părăsesc pe Domnul vor cădea întru ea și în[tru] ei se va aprinde și nu are să se stingă. Va fi trimisă asupra lor ca leul și ca leopardul îi va prăpădi pe ei.

24. Vezi, îngrădește stăpânirea ta [cu] spini! Argintul tău și aurul leagă-l[e]!

25. Iar cuvintelor tale fă-le jug și greutate, și gurii tale fă-i ușă și zăvor!

26. Ia aminte ca nu cumva să aluneci în[tru] ea[236] [și] să nu cazi înaintea celui care pândește!

---

[236] Să nu aluneci în păcat din cauza vorbirii tale!

Capitolul 29

1. Cel care face milă va împrumuta aproapelui [său] și cel care adaugă tărie [cu] mâna sa[237], [acela] păzește poruncile.

2. Împrumută aproapelui [tău] în vremea nevoii sale! Și iarăși, răsplătește aproapelui [tău] întru vreme!

3. Întărește cuvântul [tău] și încredințează-te împreună cu el! Și în toată vremea vei afla nevoia ta [καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὑρήσεις τὴν χρείαν σου][238].

4. Mulți ca o aflare au gândit împrumutarea [πολλοὶ ὡς εὕρεμα ἐνόμισαν δάνος][239] și au dat trudă celor care le-au ajutat lor [καὶ παρέσχον κόπον τοῖς βοηθήσασιν αὐτοῖς].

5. Până când are să ia, va pupa mâinile sale [ἕως οὗ λάβῃ καταφιλήσει χεῖρας αὐτοῦ] și peste averile aproapelui [său] își va smeri glasul [καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλησίον ταπεινώσει φωνήν]. Dar în vremea înapoierii [împrumutului, el] va trage de timp și va da cuvinte de nepăsare și vremea o va învinui.

6. Dacă are să fie [om] tare, cu greu va primi pe jumătate și o va socoti pe aceasta ca pe o aflare[240].

---

[237] Care adaugă întărire dumnezeiască, prin lucrarea sa ascetică, în sufletul și în trupul său.

[238] Mereu vei afla răspuns la nevoile tale. Căci Dumnezeu va împlini toată nevoia pe care o ai, pentru că te va ajuta pe tine.

[239] Mulți au socotit împrumutarea lor cu bani nu ca pe o datorie, pe care trebuie să o restituie, ci ca pe „o aflare minunată” a banilor undeva, deși știau foarte bine cine i-a împrumutat.

[240] Un om tare, puternic, nu se va mulțumi cu jumătate din câștig și, ce va primi de la tine, va socoti că „i-a găsit” și nu că i-a primit de la altcineva.

Iar dacă nu [e un om tare, acela] l-a lipsit pe el de averile sale și l-a câștigat pe el vrăjmaș în zadar. Blesteme și ocări îi va răsplăti lui și pentru slava [sa] îi va răsplăti lui necinste.

7. Mulți nu pentru răutate s-au întors, [ci] s-au temut să se lipsească în zadar.

8. Dar asupra celui smerit îndelung rabdă și spre milostenie să nu-l tragi pe el[241]!

9. Pentru poruncă, ajută-l pe cel nevoiaș! Și, după nevoia sa, să nu-l întorci pe el deșert!

10. Pierde argintul pentru frate și prieten și să nu ruginească sub piatră întru pieire!

11. Pune comoara ta după poruncile Celui Preaînalt și îți va folosi ție mai mult decât aurul!

12. Închide milostenia în[tru] cămările tale [σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς ταμιείοις σου] și aceasta te va scoate pe tine din toată răutatea!

13. Mai mult decât scutul tăriei și decât sulița greutății, împotriva celui vrăjmaș Se va război pentru tine.

14. Omul cel bun va chezășui[242] pe aproapele [său] și cel care a pierdut rușinea îl va părăsi pe el[243].

15. Harurile celui chezaș să nu le uiți! Căci [el] și-a dat sufletul său pentru tine [ἔδωκεν γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ].

16. Cele bune ale celui chezaș va [vor] întoarce [pe] cel păcătos și cel nemulțumitor în cugetul [său] îl va părăsi pe cel care l-a izbăvit.

17. Chezășia pe mulți i-a pierdut, îndreptați [fiind], și i-a clătinat pe ei ca valul mării.

18. Pe oamenii cei puternici i-a înstrăinat și [ei] au rătăcit în neamurile cele străine.

---

[241] Să nu îl forțezi să dea milostenie!

[242] Va garanta pentru el.

[243] Pe aproapele său.

19. Cel păcătos, căzând întru chezășie și urmărind câștigurile [ἐργολαβίας], va cădea întru judecăți.

20. Ajută-l pe aproapele [tău] după puterea ta [ἀντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμίν σου] și ia aminte ție [la tine ca] să nu cazi [καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς]!

21. Începutul vieții: apa și pâinea și veșmântul și casa acoperind rușinea [ἀσχημοσύνην][244][noastră].

22. Mai bună [este] viața celui sărac sub umbra grinzilor [sale] decât mâncărurile cele luminate în[tre] cei străini.

23. Spre cel mic și [spre] cel mare să ai bunăvoire și ocara pribegiei să nu auzi!

24. Viața cea rea [este] din casă întru casă și care vei pribegi nu vei deschide gura.

25. Vei ospăta și vei adăpa în[tre] cei nemulțumitori și împreună cu acestea cele amare vei auzi:

26. „Vino, pribeagule, împodobește masa și dacă [ai] ceva în mâna ta, hrănește-mă!”.

27. „Ieși, pribeagule, din fața slavei, [că] mi-a venit mie oaspete fratele [meu], nevoia casei [mele]!”.

28. Grele [sunt] acestea omului având minte: certarea casei și ocara datornicului.

---

[244] Însă rușinea de aici e sinonimă cu intimitatea noastră. Căci cele intime ale noastre, pe le acoperim de ochii altora în propria noastră casă, sunt rușinoase în ochii lor.

Capitolul 30

1. Cel care îl iubește pe fiul său va stărui [cu] bicele lui[245], ca să se înveselească în[tru] cele de apoi ale sale.

2. Cel care îl ceartă pe fiul său se va folosi în[tru] el și în mijlocul celor cunoscuți în[tru] el se va lăuda.

3. Cel care îl învață pe fiul său va întărâta spre invidie pe cel vrăjmaș și înaintea prietenilor [săi] în[tru] el se va bucura.

4. A murit tatăl său [ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ] și [este] ca și [cum] nu a murit [καὶ ὣς οὐκ ἀπέθανεν]. Căci pe cel asemenea lui l-a lăsat după el [ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπεν μετ᾽ αὐτόν].

5. În viața sa a văzut și s-a înveselit și în[tru] moartea sa nu s-a mâhnit.

6. Înaintea celor vrăjmași a lăsat răzbunarea și celor prieteni răsplătindu-le [le-a răsplătit] har.

7. Înnoindu-l pe fiu va lega[246] rănile sale și în toată strigarea [sa] va tulbura cele dinăuntru ale sale.

8. Calul cel nestăpânit iese năvalnic, iar fiul, lăsându-se liber, iese nepoliticos [προαλής].

9. Învață-l pe copil și te va uimi! Joacă-te [cu] el și te va întrista!

10. Să nu râzi împreună cu el, ca să nu suferi împreună [cu el] și în[tru] cele de apoi îți vei scrâșni dinții tăi [καὶ ἐπ᾽ ἐσχάτων γομφιάσεις τοὺς ὀδόντας σου][247].

11. Să nu-i dai lui stăpânire în[tru] tinerețe.

---

[245] Va stărui în a-l pedepsi în mod pedagogic.

[246] Va bandaja.

[247] Aluzie la Iad, la suferința Iadului.

12. Frânge-i coastele sale cât timp este prunc [θλάσον τὰς πλευρὰς αὐτοῦ ὡς ἔστιν νήπιος][248], ca nu cumva, învârtoșându-se, să nu-ți mai asculte ție [să nu mai asculte de tine]!

13. Ceartă-l pe fiul tău și lucrează în[tru] el[249]! Ca nu [cumva], în[tru] nerușinarea sa, să te poticnești[250].

14. Mai bun [este] săracul cel sănătos și întărindu-se [cu] iscusința decât bogatul biciuit întru trupul său[251].

15. Sănătatea și tăria [trupului sunt] mai bune [decât] tot aurul și trupul cel tare decât bogăția cea nemăsurată.

16. Nu este bogăția mai bună [decât] sănătatea trupului și nu este [mai bună] veselia [εὐφροσύνη] [decât] bucuria inimii [χαρὰν καρδίας][252].

17. Mai bună [este] moartea decât viața cea amară [κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν] și odihna veșnică decât boala cea statornică [καὶ ἀνάπαυσις αἰῶνος ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον].

18. Cele bune turnându-se peste gura închisă[253], câștiguri de mâncăruri zăcând aproape de mormânt.

19. Care este folosul [și] câștigul idolului? Căci nici [nu] va mânca, nici nu are să miroasă. Așa [este] cel care e prigonit de către Domnul [οὕτως ὁ ἐκδιωκόμενος ὑπὸ Κυρίου].

---

[248] Corijează-l cât e prunc! Îndreaptă-i viața spre Dumnezeu și spre voia Lui!

[249] Lucrează la sufletul său, la modul în care el se raportează la tot ce există! Învață-l ce e bine să facă!

[250] Pentru ca viața lui cea păcătoasă să nu fie și pentru tine un motiv de păcătuire.

[251] Pedepsit de Dumnezeu pentru păcatele sale.

[252] Cu siguranță, prin *veselie* se desemnează aici bucuria trupească, păcătoasă, benchetuirea, pe când *bucuria inimii* este bucuria duhovnicească.

[253] Peste gura închisă a celui mort.

20. Văzând în[tru lumina] ochilor și suspinând, ca eunucul îmbrățișând fecioara și suspinând.

21. Să nu dai întru întristare sufletul tău [μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν σου] și să nu te necăjești pe tine însuți în[tru] sfatul tău [καὶ μὴ θλίψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ σου].

22. Veselia inimii [este] viața omului [εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπου] și bucuria bărbatului [este] lungimea de zile [καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέρευσις].

23. Bucură sufletul tău și mângâie inima ta și întristarea departe îndepărtează-o de la tine! Căci pe mulți i-a omorât întristarea [πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἡ λύπη] și nu este folos în[tru] aceasta [καὶ οὐκ ἔστιν ὠφέλεια ἐν αὐτῇ].

24. Râvna și mânia împuținează zilele [ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας] [omului] și grija aduce bătrânețea [mai] înainte de vreme [καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα].

25. Inima cea luminoasă și bună [λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ] în[tru] mâncărurile mâncărurilor ei va avea grijă [ἐπὶ ἐδέσμασιν τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελήσεται].

Capitolul 31

1. Nesomnul bogăției topește trupurile și grija ei îndepărtează somnul.

2. Grija nesomnului va îndepărta moțăiala și boala cea grea va trezi somnul.

3. S-a ostenit cel bogat în adunarea banilor și în[tru] odihnă se umple de mândriile sale.

4. S-a ostenit cel sărac în[tru] împuținarea vieții și în[tru] odihnă lipsit este.

5. Cel care iubește aurul nu se va îndrepta [ὁ ἀγαπῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται] și cel care îi prigonește pe cei aleși în[tru] acelea se va rătăci [καὶ ὁ διώκων διάφορα ἐν αὐτοῖς πλανηθήσεται][254].

6. Mulți s-au dat întru cădere pentru aur[255] și s-a făcut pieirea lor de la fața lor.

7. Lemn de poticnire este celor care sunt insuflați lui [de el] [ξύλον προσκόμματός ἐστιν τοῖς ἐνθουσιάζουσιν αὐτῷ][256] și tot cel nebun va fi prins în[tru] el[257].

8. Fericit [este] bogatul care s-a aflat fără prihană și care înapoia aurului nu a mers[258].

9. Cine este și [cum] îl vom ferici pe el? Căci a făcut cele minunate în poporul său.

10. Cine a fost ispitit în[tru] el și a fost întemeiat și îi va fi lui întru laudă? Cine putea să păcătuiască și nu a păcătuit și să facă cele rele și nu a făcut?

---

[254] Se va rătăci de la adevăr făcând cele rele oamenilor celor aleși.

[255] Au păcătuit pentru a câștiga aur.

[256] Lemnul de poticnire este idolul. Și el îi duce în păcat pe cei pe care îi insuflă spre rele.

[257] Va fi prins în închinarea la idol.

[258] Și care nu și-a cumpărat funcțiile cu aur.

11. Se vor întări cele bune ale sale și milosteniile sale le va povesti adunarea[259].

12. La masa cea mare te-ai așezat? Să nu deschizi peste ea gâtul tău și să nu zici: „Adevărat, multe [sunt] cele de pe ea!”.

13. Adu-ți aminte că [este] rău ochiul cel viclean! Mai rău [decâ] ochiul ce a fost zidit?[!] De aceea, de la toată fața [el] plânge.

14. Care, dacă are să privească [ceva][260], să nu întinzi mâna și să nu înmoi împreună [cu] el în blid!

15. Înțelege cele ale aproapelui din tine însuți [νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ] și peste tot lucrul gândește [καὶ ἐπὶ παντὶ πράγματι διανοοῦ]!

16. Mănâncă ca omul cele care îți sunt puse ție [φάγε ὡς ἄνθρωπος τὰ παρακείμενά σοι] și nu le mânca pe nerăsuflate[, ca] să nu fii urât [καὶ μὴ διαμασῶ μὴ μισηθῇς]!

17. Mai întâi încetează pentru învățătură! Și nu te sătura, ca nu cumva să te împiedici!

18. Iar dacă ai șezut în mijlocul celor mai mulți, mai înainte de ei să nu întinzi mâna ta.

19. Că[ci] puținul [îi este] destul omului învățat și pe patul său nu respiră greu.

20. Somnul sănătății [este] în intestinul cu măsură [ὕπνος ὑγιείας ἐπὶ ἐντέρῳ μετρίῳ][261].

S-a sculat dimineața și sufletul său [este] împreună cu el. [Dar] osteneala nesomnului și holera [χολέρας][262]

---

[259] Versetele 9-11 sunt o profeție hristologică.

[260] Tot cu referire la omul viclean, ascuns.

[261] Somnul sănătății este datorat mâncării și băuturii cu măsură pe care le avem în intestinele noastre.

[262] „Boală epidemică contagioasă, caracterizată prin diaree, vărsături, dureri stomacale, adesea [fiind] mortală”, *cf.* http://www.dex.ro/holeră.

și colicul [στρόφος][263] [sunt] cu omul cel nesățios[264].

21. Iar dacă ai fost stăpânit în[tru] mâncăruri[265], ridică-te, varsă[266] departe și te vei odihni!

22. Ascultă-mă, copile, și să nu mă disprețuiești și în[tru] cele de apoi vei afla cuvintele mele! În[tru] toate lucrurile tale fă-te priceput și toată boala nu are să-ți întâmpine ție [nu are să te întâmpine pe tine]!

23. Buzele va [vor] binecuvânta strălucitor [strălucirea] în[tru] pâini și mărturia frumuseții ei [este] credincioasă.

24. În pâinea celui rău va cârti cetatea și mărturia răutății ei [este] precisă.

25. În[tru] vin nu te îmbărbăta [ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου][267]! Căci pe mulți i-a omorât vinul [πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ὁ οἶνος].

26. Cuptorul încearcă intrarea în[tru] cufundare. Așa [și] vinul inimile în[tru] lupta celor trufași.

27. Asemenea vieții [este] oamenilor vinul [ἔφισον ζωῆς οἶνος ἀνθρώποις], dacă ai să-l bei pe el în[tru] măsura sa [ἐὰν πίνῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐτοῦ]. Care [este] viața [aceluia], care se împuținează [cu] vinul? Și el[268] a fost zidit întru veselia oamenilor.

28. Bucuria inimii și veselia sufletului [este] vinul, bându-se întru vreme, [cu] mulțumire.

29. Amărăciune a sufletului [este] vinul bându-se mult, în[tru] enervare și [cu] ceartă.

---

[263] „Durere abdominală violentă cu caracter spasmodic”, *cf.* http://www.dex.ro/colic.

[264] Cu cel care mănâncă mult și cu lăcomie.

[265] Dacă ți-au plăcut mult cele pe care le-ai mâncat și te-ai îngreunat din cauza lor.

[266] Vomită mâncarea din tine!

[267] Să nu bei vin, pentru ca să îți faci curaj ca să săvârșești cele rele!

[268] Se referă la vin.

30. Mânia celui nebun înmulțește beția întru poticnire, împuținând tăria și făcând răni.

31. În[tru] ospățul vinului să nu-l mustri pe aproapele [tău] și să nu-l disprețuiești în[tru] veselia sa. Cuvânt de ocară să nu-i zici lui și să nu-l necăjești pe el în[tru] cererea înapoi [a vreunui lucru].

Capitolul 32

1. Te-au pus povățuitor? Nu te înălța[269]! Fii în[tre] ei ca unul dintre ei! Ai grijă de ei și astfel șezi[270]!

2. Și toată nevoia ta făcând-o, culcă-te, ca să te înveselești de ei și, [pentru] buna podoabă a harului, să primești cunună[271]!

3. Grăiește, cel care ești mai bătrân, căci ți se cuvine ție [aceasta]! [Vorbește] în cunoaștere precisă și să nu împiedici pe cei [care sunt] muzicanți [μουσικά]!

4. Unde [este] ascultare să nu verși graiul și mai înainte de vreme nu te fă înțelept!

5. Pecete de cărbune peste podoaba cea de aur [este] cântarea muzicanților la ospățul vinului.

6. În alcătuire de aur pecete de smarald [este] melodia muzicanților în[tru] vinul cel dulce.

7. Grăiește, tânărule, dacă [ai] nevoia ta! [Dar vorbește] de două ori [și] cu greutate, dacă ai să întrebi [ceva][!]

8. Adună-ți cuvântul [κεφαλαίωσον λόγον] [și spune] multe în cele puține [ἐν ὀλίγοις πολλά][272]! Fii ca [cel] cunoscând [γίνου ὡς γινώσκων] și, în același timp, tăcând [καὶ ἅμα σιωπῶν]!

9. În mijlocul celor mai mari nu te fă egalul [lor] și [când] altul zicând[u-ți] [îți zice ceva], nu flecări cele multe!

10. Înaintea tunetului se grăbește fulgerul și înaintea celui rușinos va merge harul [καὶ πρὸ αἰσχυντηροῦ προελεύσεται χάρις].

---

[269] Nu te trufi pentru demnitatea primită!

[270] Stai ca povățuitor al lor având grijă de ei!

[271] De la Dumnezeu.

[272] Vorbește concis și profund!

11. La vreme scoală-te și să nu rămâi în urmă! Grăbește-te spre casa [ta] și nu te lenevi!

12. Acolo[273] înveselește-te [ἐκεῖ παῖζε] și fă-ți gândurile tale [καὶ ποίει τὰ ἐνθυμήματά σου] și să nu păcătuiești [cu] cuvântul cel trufaș [καὶ μὴ ἁμάρτῃς λόγῳ ὑπερηφάνῳ]!

13. Și în acestea[274] binecuvântează-L pe Cel care te-a făcut [καὶ ἐπὶ τούτοις εὐλόγησον τὸν ποιήσαντά σε] și Care te îmbată[275] din cele bune ale Sale [καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν Αὐτοῦ]!

14. Cel care se teme de Domnul va aștepta învățătura și cei care se scoală dis-de-dimineață vor afla buna voire.

15. Cel care caută legea[276] se va umple de ea și cel care se preface se va poticni în[tru] ea.

16. Cei care se tem de Domnul vor afla judecată [οἱ φοβούμενοι Κύριον εὑρήσουσιν κρίμα] și îndreptări ca lumina vor aprinde [καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐξάψουσιν].

17. Omul cel păcătos se va abate [de la] mustrare [ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐκκλινεῖ ἐλεγμὸν] și după voia lui va afla hotărâre [καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ εὑρήσει σύγκριμα].

18. Bărbatul de sfat[277] nu are să treacă cu vederea cugetul [ἀνὴρ βουλῆς οὐ μὴ παρίδῃ διανόημα] [său, dar] cel străin și cel trufaș nu se va [vor] ghemui de frică.

19. Fără de sfat nimic să [nu] faci [ἄνευ βουλῆς μηθὲν ποιήσῃς]! Și când ai să faci, să nu-ți pară rău!

---

[273] Acasă.

[274] În gândurile tale.

[275] În sensul că te umple de multă bucurie duhovnicească, care îți îmbată sufletul.

[276] Legea lui Dumnezeu.

[277] Cel cu care te poți sfătui.

20. În calea împiedicării să nu mergi și să nu te împiedici în cele pietroase!

21. Să nu crezi în calea cea fără de prihană

22. și de copiii tăi păzește-te!

23. În tot lucrul să crezi sufletului tău [ἐν παντὶ ἔργῳ πίστευε τῇ ψυχῇ σου][278], căci și aceasta este ținere a poruncilor[279]!

24. Cel care crede legii[280] ia aminte poruncilor [Sale] și cel care a nădăjduit Domnului nu va fi micșorat.

[278] În tot ceea ce faci, să faci ceea ce îți spune sufletul tău!

[279] Lui Dumnezeu.

[280] Legii lui Dumnezeu.

Capitolul 33

1. Celui [pe cel] care se teme de Domnul nu îl va întâmpina cel rău [τῷ φοβουμένῳ Κύριον οὐκ ἀπαντήσει κακόν], ci [El îl lasă să cadă] în ispită [ἀλλ᾽ ἐν πειρασμῷ] și iarăși îl va scoate [καὶ πάλιν ἐξελεῖται][281].

2. Bărbatul cel înțelept nu va urî legea, iar cel care se fățărnicește în[tru] ea [este] precum corabia în furtună.

3. Omul cel înțelegător va crede legii și legea Lui [este pentru] cel credincios ca întrebarea celor limpezi.

4. Pregătește cuvântul și așa vei fi ascultat [ἑτοίμασον λόγον καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ]! Leagă împreună învățătura și răspunde [σύνδησον παιδείαν καὶ ἀποκρίθητι]!

5. [Ca] roata căruței [sunt] cele dinăuntru ale celui nebun [τροχὸς ἁμάξης σπλάγχνα μωροῦ] și ca osia întorcându-se [este] gândul lui [καὶ ὡς ἄξων στρεφόμενος ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ].

6. Calul întru împerechere [ἵππος εἰς ὀχείαν][282] [este] ca prietenul batjocoritor [ὡς φίλος μωκός]: nechează dedesubtul a tot celui care șade pe [el] [ὑποκάτω παντὸς ἐπικαθημένου χρεμετίζει].

7. Pentru ce ziua pe zi o întrece și toată lumina zilei anului [este] de la soare?

8. În cunoașterea Domnului au fost despărțite [ἐν γνώσει Κυρίου διεχωρίσθησαν]

---

[281] Din ispită.

[282] Aflat în timpul actului sexual. *Biblia de la 1688* a folosit verbul *a mânzi*, care înseamnă *a fecunda (o iapă), a se împerechea*, *cf.* http://www.dex.ro/mânzi. Pentru că ὀχεία înseamnă *fertilizarea/ fecundarea unui animal*.

și [El] a schimbat vremuri și praznice [καὶ ἠλλοίωσεν καιροὺς καὶ ἑορτάς].

9. Din ele S-a înălțat și S-a sfințit și din ele a pus întru numărul zilelor

10. și oamenii toți [sunt] din țărână și Adam a fost zidit din pământ.

11. În[tru] mulțimea cunoașterii Domnul i-a despărțit pe ei și a schimbat căile lor.

12. Din[tre] ei a binecuvântat și a înălțat și din[tre] ei a sfințit și către El s-a[u] apropiat. Din[tre] ei a blestemat și i-a smerit și i-a întors pe ei de la starea lor.

13. [Toate sunt] ca lutul olarului în mâna Sa [ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χειρὶ Αὐτοῦ] [și] toate căile Sale [sunt] după bunăvoirea Sa [πᾶσαι αἱ ὁδοὶ Αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν Αὐτοῦ]. Așa [sunt] oamenii în mâna Celui care i-a făcut pe ei [οὕτως ἄνθρωποι ἐν χειρὶ τοῦ ποιήσαντος αὐτοὺς], [ca] să le răsplătească lor după judecata Sa [ἀποδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν Αὐτοῦ].

14. Împotriva răului [este] binele și împotriva morții [este] viața. Așa [este și] cel păcătos împotriva celui evlavios.

15. Și așa privește întru toate lucrurile Celui Preaînalt: două [cu] două, unul împotriva altuia!

16. Iar eu, [ca] cel din urmă, am privegheat ca cel care adună după [zilele] secerișurilor.

17. În[tru] binecuvântarea Domnului am ajuns și, precum culegând, am umplut teascul.

18. Vedeți că nu numai mie am trudit, ci tuturor celor care caută învățătura!

19. Ascultați-mă, cei mai mari ai poporului, și povățuitorii adunării, plecați-vă urechea!

20. Fiului și femeii, fratelui și prietenului să nu le dai stăpânire asupra ta în viața ta și să nu dai altuia

banii tăi, ca nu [cumva], căindu-te, să te rogi pentru ei.

21. Până ce încă trăiești și suflarea [este] în tine să nu te schimbi pe tine cu tot trupul.

22. Căci mai bine [este ca] copiii să se roage de tine decât a te uita întru mâinile fiilor tăi.

23. În toate lucrurile tu fă-te înalt [și] să nu dai prihană în[tru] slava ta!

24. În ziua sfârșitului zilelor vieții tale și în vremea morții împarte-ți moștenirea!

25. Mâncărurile și toiagul și poverile [sunt] ale măgarului, [pe când] pâinea și certarea și lucrul [sunt] ale slujitorului casei.

26. Lucrează în[tru] copil[283] și vei afla odihnă! Dezleagă mâinile lui și va căuta libertate!

27. Jugul și chinga gâtul îl vor îndoi și ale slujitorului casei celui făcător de rele [sunt] uneltele de chinuire și chinurile.

28. Pune-l pe el întru lucrare [ἔμβαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν], ca să nu se facă leneș [ἵνα μὴ ἀργῇ]! Căci multă răutate a învățat lenea [πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία].

29. Întru lucruri așază-l precum i se cuvine lui! [Iar] dacă nu are să asculte, îngreunează-i cătușele sale!

30. Și să nu prisosești peste tot trupul și fără judecată să nu faci nimic.

31. Dacă îți este ție slujitorul casei, să fie ca tine, că în[tru] sânge l-ai dobândit pe el!

32. Dacă îți este ție slujitorul casei, du-l pe el ca pe un frate, că[ci] precum sufletul tău vei avea nevoia lui.

33. Dacă ai să-l chinui pe el și, depărtându-se, are să fugă, în care cale îl vei căuta pe el?

---

[283] Educă-l! Sfătuiește-l continuu!

Capitolul 34

1. Nădejdile cele deșarte și mincinoase [sunt] ale bărbatului celui neînțelegător și visele îi stârnesc cu putere pe cei nebuni.

2. Ca prinzând umbra și urmărind vântul [ὡς δρασσόμενος σκιᾶς καὶ διώκων ἄνεμον], așa [este] cel care ia aminte visurilor [οὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις].

3. Aceasta împotriva acesteia [este] vederea visurilor, înaintea feței [este] asemănarea feței.

4. De la cel necurat cine se va curăți? Și de la cel mincinos cine va spune adevărul?

5. Oracolele [μαντεῖαι] și augurii [οἰωνισμοὶ] și visurile este [sunt] deșarte [καὶ ἐνύπνια μάταιά ἐστιν] și inima se arată [întru ele] ca având chinurile nașterii [καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεται καρδία].

6. Dacă nu are să se trimită[284] de la Cel Preaînalt în[tru] cercetare [ἐὰν μὴ παρὰ Ὑψίστου ἀποσταλῇ ἐν ἐπισκοπῇ], să nu dai întru ele inima ta [μὴ δῷς εἰς αὐτὰ τὴν καρδίαν σου][285].

7. Căci pe mulți i-a[u] înșelat visurile [πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησεν τὰ ἐνύπνια] și au căzut nădăjduind în[tru] ele [καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες ἐπ᾽ αὐτοῖς].

8. Fără de minciună se va desăvârși legea și înțelepciunea [este] împlinirea gurii celei credincioase.

9. Omul, înșelându-se, a cunoscut multe [ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγνω πολλά] și cel mult încercat va povesti în amănunt înțelegerea [καὶ ὁ πολύπειρος ἐκδιηγήσεται σύνεσιν] [sa].

10. Care nu a fost încercat, puține a cunoscut,

---

[284] Vedenie.

[285] Să nu le accepți! Să nu te încrezi în ele!

iar cel care a fost înșelat va înmulți deșteptăciunea.

11. Multe am văzut în[tru] rătăcirea mea și mai multe [mai multă decât] cuvintele mele [este] înțelegerea mea [καὶ πλείονα τῶν λόγων μου σύνεσίς μου].

12. De multe ori până la moarte am fost în primejdie și am fost mântuit pentru acestea.

13. Duhul [duhurile][286] celor care se tem de Domnul va trăi [vor trăi] [πνεῦμα φοβουμένων Κύριον ζήσεται], căci nădejdea lor [este] în[tru] Cel care îi mântuie pe ei [ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σῴζοντα αὐτούς].

14. Cel care se teme de Domnul nu se va înfricoșa și nu are să-i fie teamă, că[ci] El [este] nădejdea lui.

15. Fericit [este] sufletul celui care se teme de Domnul. [Cu] cine rămâne [el]? Și cine este sprijinul său?

16. Ochii Domnului [sunt] peste cei care Îl iubesc pe El [οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτόν]. [Căci El este] apărarea stăpânirii și sprijinul tăriei [ὑπερασπισμὸς δυναστείας καὶ στήριγμα ἰσχύος], umbră de zăduf și umbră de amiază [σκέπη ἀπὸ καύσωνος καὶ σκέπη ἀπὸ μεσημβρίας], paza de poticnire și ajutorul dinspre cădere [φυλακὴ ἀπὸ προσκόμματος καὶ βοήθεια ἀπὸ πτώσεως],

17. înălțând sufletul și luminând ochii [ἀνυψῶν ψυχὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμούς], dând vindecare, viață și binecuvântare [ἴασιν διδούς ζωὴν καὶ εὐλογίαν].

18. Jertfindu-se de cel nedrept, prinosul [este] învinuit și nu [sunt] întru bunăvoire darurile celor fărădelege.

19. Nu binevoiește Cel Preaînalt în prinoasele celor neevlavioși,

---

[286] Sufletele.

nici în[tru] mulțimea jertfelor [nu] ușurează păcatele.

20. [Ca] jertfind pe fiu înaintea tatălui său [este] cel care aduce jertfă din banii celor sărmani.

21. Pâinea lipsiților [este] viața celor săraci. Cel care îi lipsește de ea [este] omul sângiurilor.

22. [Ca] omorând pe aproapele [său este] cel care ia întreținerea vieții [unui om][287] și [ca] vărsând sânge [este] cel care fură plata zilierului.

23. Unul zidind și altul dărâmând. [Cu] ce s-au folosit mai mult decât [cu] trude?

24. Unul rugându-se și altul blestemând. Pe-al cărui glas îl va auzi Stăpânul?

25. Afundându-se în apa de la cel mort și iarăși atingându-se de el. [Cu] ce s-a folosit în[tru] spălarea lui?

26. Așa [este] omul postind în[tru] păcatele sale, și iarăși mergând și pe acelea făcându-le[288]. Rugăciunea sa cine o va asculta? Și [cu] ce s-a folosit în[tru] smerirea sa?

---

[287] Care îi ia mijloacele de existență, salariul.

[288] Iarăși păcătuind.

Capitolul 35

1. Cel care păzește legea înmulțește prinoasele, [căci] jertfind mântuirii [este] cel care ia aminte poruncilor[289].

2. Răsplătind har, aducând făină de grâu, și cel care face milostenie jertfind laudei.

3. Bunăvoirea Domnului [este] să te îndepărtezi de la răutate și ispășirea [Lui este] să te îndepărtezi de la nedreptate.

4. Să nu te arăți în fața Domnului deșert, căci toate acestea [sunt] pentru poruncă.

5. Prinosul celui Drept unge jertfelnicul și buna mireasmă a ei [este] înaintea Celui Preaînalt.

6. Jertfa omului celui drept [este] primită și pomenirea ei nu va fi uitată.

7. Cu ochiul cel bun slăvește-L pe Domnul [ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξασον τὸν Κύριον] și să nu micșorezi pârga mâinilor tale [καὶ μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχὴν χειρῶν σου]!

8. În[tru] tot darul[290] bucură-ți fața ta și în[tru] veselie sfințește zeciuiala!

9. Dă Celui Preaînalt după darul Său și cu ochiul cel bun după aflarea mâinii!

10. Că Domnul este răsplătind și înșeptit îți va răsplăti ție.

11. Nu te osteni cu daruri [μὴ δωροκόπει], căci [El] nu va primi [daruri]! Și să nu rămâi [cu] jertfa cea nedreaptă,

12. că Domnul este Judecătorul [ὅτι Κύριος

[289] Lui Dumnezeu.

[290] În tot darul pe care I-l aduci lui Dumnezeu.

Κριτής ἐστιν] și nu este la El slava feței [καὶ οὐκ ἔστιν παρ᾽ Αὐτῷ δόξα προσώπου]!

13. Nu Își va lua fața de peste cel sărac și rugăciunea nedreptățitului o va asculta.

14. Nu are să treacă cu vederea cererea celui orfan și [nici] pe văduvă, dacă are să verse vorbire.

15. [Oare] nu lacrimile văduvei coboară pe obraz și strigarea împotrivă[291] [a ei este] peste cel care le-a coborât pe ele[292]?

16. Vindecând, în[tru] bunăvoire, îl va primi și rugăciunea lui până la nori se va uni.

17. Rugăciunea celui smerit norii a pătruns și, până [nu] are să se apropie, nu are să se mângâie.

18. Și nu are să se îndepărteze până [nu] are să cerceteze Cel Preaînalt și [El] va judeca [cu] cei Drepți și va face judecată.

19. Și Domnul nu are să întârzie și nici nu are să fie îndelung-răbdător cu ei,

20. până nu are să zdrobească șalele celor nemilostivi și [până ce] neamurilor [nu] le va răsplăti răzbunare,

21. până ce [nu] are să înlăture mulțimea obraznicilor și [până ce] sceptrele celor nedrepți [nu] le va zdrobi,

22. până ce [nu] are să răsplătească omului după faptele sale și lucrurile oamenilor după gândurile lor,

23. până ce [nu] are să judece judecata poporului Său și [până ce nu] îi va veseli pe ei în[tru] mila Sa.

24. [Căci] frumoasă [este] mila [Domnului] în vremea necazului său, ca norii ploii în vremea secetei.

---

[291] Rugăciunea către Dumnezeu împotriva celui care a nedreptățit-o.

[292] Se referă la lacrimi.

Capitolul 36

1. Miluiește-ne pe noi, Stăpâne, Dumnezeul tuturor, și privește și pune frica Ta peste toate neamurile!

2. Ridică mâna Ta peste neamurile cele străine și să vadă stăpânirea Ta!

3. [Și] precum înaintea lor Te-ai sfințit în[tru] noi, așa înaintea noastră să te mărești în[tru] ei

4. și să Te cunoască pe Tine, precum și noi Te-am cunoscut, că nu este Dumnezeu afară de Tine, Doamne!

5. Reînnoiește semnele și schimbă-le pe cele minunate, slăvește mâna și brațul cel drept!

6. Ridică mânia și varsă urgia, înlătură-l pe potrivnic și nimicește-l pe cel vrăjmaș!

7. Grăbește vremea și pomenește de jurământ și [ei] să povestească pe cele mărețe ale Tale!

8. În urgia focului să se mistuie cel care se mântuie [ἐν ὀργῇ πυρὸς καταβρωθήτω ὁ σῳζόμενος] și cei care fac răutate poporului Tău să afle pieire!

9. Zdrobește capetele stăpânitorilor celor vrăjmași, zicând [ale celor care zic]: „Nu este afară de noi”.

10. Adună împreună toate neamurile lui Iacov și moștenește-le pe ele precum dintru început!

11. Miluiește poporul, Doamne, [cel] chemat în[tru] numele Tău, și pe Israil, pe care [cu] cel întâi-născut l-ai asemănat!

12. Îndură-Te de cetatea sfințirii Tale, de Ierusalim, de locul odihnirii Tale!

13. Umple Sionul de cuvântarea virtuților Tale [πλῆσον Σιων ἀρεταλογίας Σου] și de slava Ta pe poporul Tău [καὶ ἀπὸ τῆς δόξης Σου τὸν λαόν Σου]!

14. Dă mărturie celor din[tru] începutul făpturilor Tale [δὸς μαρτύριον τοῖς ἐν ἀρχῇ κτίσμασίν Σου] și ridică profețiile cele în[tru] numele Tău [καὶ ἔγειρον προφητείας τὰς ἐπ᾽ ὀνόματί Σου]!

15. Dă plată celor care Te îndură pe Tine [δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσίν Σε] și Profeții Tăi să se încredințeze [καὶ οἱ Προφῆταί Σου ἐμπιστευθήτωσαν]!

16. Ascultă, Doamne, rugăciunea rugătorilor Tăi, după binecuvântarea lui Aaron, pentru poporul Tău

17. și vor cunoaște toți cei de pe pământ, că ești Domnul, Dumnezeul veacurilor!

18. Toată mâncarea va mânca pântecele [πᾶν βρῶμα φάγεται κοιλία], dar este mâncarea [și] mai bună de mâncare [ἔστιν δὲ βρῶμα βρώματος κάλλιον][293].

19. [Precum] gâtul gustă mâncărurile vânatului, așa inima cea înțelegătoare cuvintele cele mincinoase.

20. Inima cea necinstită va da mâhnire și omul cel mult încercat îi va răsplăti lui[294].

21. Pe tot cel bărbătesc îl va primi femeia [πάντα ἄρρενα ἐπιδέξεται γυνή], dar este fiica [și] mai bună de fiică [ἔστιν δὲ θυγάτηρ θυγατρὸς κρείσσων][295].

22. Frumusețea femeii înveselește fața [κάλλος γυναικὸς ἱλαρύνει πρόσωπον] și mai mult decât toată pofta omului este mai mare [καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνθρώπου ὑπεράγει].

23. Dacă este pe limba ei mila și blândețea, [atunci] nu este bărbatul ei precum fiii oamenilor.

24. Cel care dobândește femeie începe agoniseala[296], ajutorul pentru sine și stâlpul odihnei.

25. [În locul în] care nu este gard

---

[293] O referire profetică la Dumnezeiasca Euharistie.

[294] Celui necinstit.

[295] O profeție mariologică.

[296] Dobândirea personală de lucruri.

va fi jefuită stăpânirea și [în casa în] care nu este femeie va suspina rătăcindu-se.

26. Căci cine va crede tâlharului celui îmbrăcat pentru plimbare, sărind din cetate întru cetate?

27. Astfel, [acesta este asemenea] omului neavând cuib și găzduind oriunde are să însereze.

Capitolul 37

1. Tot cel prieten va spune: „M-am împrietenit și eu”. Dar cel prieten [nu doar cu] numele este numai cel prieten [ἀλλ᾽ ἔστιν φίλος ὀνόματι μόνον φίλος].

2. [Oare] nu este întristarea până la moartea tovarășului [οὐχὶ λύπη ἔνι ἕως θανάτου ἑταῖρος] [nostru]? Și [nu-l vedem pe] cel prieten schimbându-se întru vrajbă [καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν]?

3. O, gândire rea! De unde te-ai vârât, [ca] să acoperi uscatul în înșelare?

4. Tovarășul cel prieten în[tru] veselie se bucură, dar în vremea necazului va fi împotrivă[297].

5. Tovarășul celui prieten împreună se ostenește pentru pântece, [dar] înaintea războiului își va lua pavăză.

6. Să nu-l uiți pe cel prieten în sufletul tău și să nu fii nepăsător față de el în averile tale.

7. Tot sfătuitorul scoate sfat [πᾶς σύμβουλος ἐξαίρει βουλήν], dar [mai întâi de toate el] este sfătuindu-se întru sine [ἀλλ᾽ ἔστιν συμβουλεύων εἰς ἑαυτόν].

8. De sfătuitor păzește sufletul tău și cunoaște mai înainte care [este] nevoia lui, căci și lui însuși va sfătui [și pe el se va sfătui]! Ca nu cumva să arunce asupra ta sorțul

9. și să-ți zică ție: „Bună [este] calea ta”, dar va sta [să-ți stea] împotrivă [ca] să vadă ce ți se va întâmpla ție.

10. Nu te sfătui cu cel care te privește pe sub sprâncene [μὴ βουλεύου

[297] Împotriva ta.

μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε][298] și de la cei care te gelozesc ascunde sfatul [καὶ ἀπὸ τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν] [tău]!

11. Cu femeia pentru gelozia ei și cu cel fricos pentru război, cu negustor pentru schimb și cu cumpărător pentru vânzare, cu invidios pentru mulțumire și cu cel nemilostiv pentru bunătate, cu cel leneș pentru tot lucrul și cu zilierul cel anual pentru terminare, [cu] slujitorul cel leneș pentru multa lucrare. Nu lua aminte spre aceștia pentru tot sfatul,

12. ci mai mult cu bărbatul cel evlavios să rămâi! Pe care ai să-l cunoști păzind poruncile[299] [și] care, în sufletul său, [este] după sufletul tău și, dacă ai să te poticnești, îl va durea împreună [cu] tine.

13. Iar sfatul inimii să stea [καὶ βουλὴν καρδίας στῆσον]! Căci nu îți este ție mai credincios [decât] el.

14. Căci sufletul bărbatului a vestit uneori [ψυχὴ γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλλειν ἐνίοτε] [că] a fost obișnuit mai mult de șapte ținte peste cel înălțat [εἴωθεν ἢ ἑπτὰ σκοποὶ ἐπὶ μετεώρου], șezând peste înălțime [καθήμενοι ἐπὶ σκοπῆς].

15. Și peste toate acestea roagă-te Celui Preaînalt, ca să îndrepte în[tru] adevăr calea ta [ἵνα εὐθύνῃ ἐν ἀληθείᾳ τὴν ὁδόν σου]!

16. Începutul a tot lucrul [este] cuvântul [ἀρχὴ παντὸς ἔργου λόγος] și, mai înainte de toată fapta, [este] sfatul [καὶ πρὸ πάσης πράξεως βουλή][300].

17. Urma schimbării inimii patru părți răsare:

---

[298] Care te minimalizează, te disprețuiește.

[299] Poruncile lui Dumnezeu.

[300] O vorbire profetică despre Dumnezeul nostru treimic. Pentru că începutul a tot lucrul Tatăl l-a făcut și îl face prin Cuvântul Său, prin Fiul Său, întru Duhul Sfânt. Iar mai înainte de toată fapta, de toată zidirea, a fost și este sfatul Treimii.

18. binele și răul, viața și moartea. Iar limba este cea care le stăpânește în mod neîncetat pe acestea.

19. Este bărbatul cel priceput, învățătorul de cele multe, dar [în] sufletul său este cel fără de folos[301].

20. Este înțelepțindu-se în cuvinte cel urât [și] acesta de toată hrana se va lipsi.

21. Căci nu i-a fost dat lui de la Domnul harul [οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ Κυρίου χάρις], [pentru] că de toată înțelepciunea a fost lipsit [ὅτι πάσης σοφίας ἐστερήθη].

22. Este cel înțelept sufletului său și roadele înțelegerii sale [sunt] în gura celor credincioși.

23. Bărbatul cel înțelept pe poporul său îl va învăța [ἀνὴρ σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύσει] și roadele înțelegerii sale [sunt] cei credincioși [καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πιστοί].

24. Bărbatul cel înțelept va fi umplut de binecuvântare [ἀνὴρ σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας] și îl vor ferici pe el toți cei care îl văd [καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶντες] [îl vor vedea].

25. Viața bărbatului [este] în numărul zilelor [ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν] [sale] și zilele lui Israil [sunt] cele nenumărate [καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ Ισραηλ ἀναρίθμητοι][302].

26. Cel înțelept în poporul său va moșteni credință [ὁ σοφὸς ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει πίστιν] și numele său va trăi întru veac [καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα].

27. Copile, în viața ta ispitește-ți sufletul tău [τέκνον ἐν ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχήν σου] și vezi care [este] răul lui [καὶ ἰδὲ τί πονηρὸν αὐτῇ] și să nu-l [mai] dai lui [καὶ μὴ δῷς αὐτῇ]!

---

[301] Nu are un folos duhovnicesc.

[302] Sunt veșnice. Pentru că Israilul cel duhovnicesc, adică toți Sfinții Lui, vor moșteni viața cea veșnică.

28. Căci nu toate tuturor este [sunt] de folos [οὐ γὰρ πάντα πᾶσιν συμφέρει] și nu tot sufletul în tot [toate] binevoiește [καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ εὐδοκεῖ].

29. Nu fi fără sațiu[303] în toată desfătarea [μὴ ἀπληστεύου ἐν πάσῃ τρυφῇ] și să nu te dai cu totul în[tru] mâncăruri [καὶ μὴ ἐκχυθῇς ἐπὶ ἐδεσμάτων]!

30. Căci în mâncărurile cele multe va fi boala [ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσται νόσος] și nesațiul va veni până la holeră [καὶ ἡ ἀπληστία ἐγγιεῖ ἕως χολέρας][304].

31. Prin nesațiu mulți s-au sfârșit [δι᾽ ἀπληστίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν][305], iar cel care ia aminte[306] va adăuga viață [ὁ δὲ προσέχων προσθήσει ζωήν].

---

303 Fără măsură.

304 Holera este o „boală epidemică gravă, adesea mortală, caracterizată prin crampe stomacale foarte dureroase, vărsături și diaree, care duce la o puternică deshidratare a organismului”, *cf.* http://www.dex.ro/holeră.

305 Au murit.

306 La sfaturile bune ale Scripturii și ale Sfinților lui Dumnezeu.

Capitolul 38

1. Cinstește pe doctor [cu] cinstirile sale, pentru nevoile sale, căci și pe el l-a zidit Domnul!

2. Căci de la Cel Preaînalt este vindecarea și dar de la împărat va primi.

3. Știința doctorului va înălța capul său și va fi minunat înaintea oamenilor celor mari.

4. Domnul a zidit din pământ medicamentele [Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα] și omul cel înțelept nu va fi dezgustat [cu] [de] ele [καὶ ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθιεῖ αὐτοῖς].

5. [Oare] nu din lemn s-a îndulcit apa [οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ], întru [ca] să se cunoască tăria Sa [εἰς τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν Αὐτοῦ]?

6. Și El a dat oamenilor știință [καὶ Αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην] [ca] să se slăvească în[tru] cele minunate ale Sale [ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις Αὐτοῦ].

7. În acestea a vindecat [ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευσεν] și a ridicat truda Sa [καὶ ἦρεν τὸν πόνον Αὐτοῦ]. Făcătorul de mir în acestea va face amestecare [μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μεῖγμα].

8. Și nu are [au] să se sfârșească lucrurile Sale [καὶ οὐ μὴ συντελεσθῇ ἔργα Αὐτοῦ] și pacea de la El este peste fața pământului [καὶ εἰρήνη παρ᾽ Αὐτοῦ ἐστιν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς].

9. Copile [τέκνον], în boala ta nu disprețui [ἐν ἀρρωστήματί σου μὴ παράβλεπε], ci roagă-te Domnului [ἀλλ᾽ εὖξαι Κυρίῳ] și El te va vindeca [καὶ Αὐτὸς ἰάσεταί σε]!

10. Îndepărtează păcatul și îndreaptă mâinile și de la tot păcatul curățește inima [ta]!

11. Dă bună mireasmă și pomenire de făină de grâu și unge prinosul ca nefiind [ὡς μὴ ὑπάρχων][ca și când n-ai fi]!

12. Și doctorului dă-i loc, căci și pe el l-a zidit Domnul, și nu-l îndepărta [de la] tine, căci [este] și nevoia sa [καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεία]!

13. Este vremea [ἔστιν καιρὸς], când și în mâinile lor [este] buna mireasmă [ὅτε καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐοδία].

14. Căci și ei, [cei] ai Domnului, se vor ruga, ca să le sporească lor odihnă și vindecare pentru calea vieții.

15. Cel care păcătuiește înaintea Celui care l-a făcut pe el [ὁ ἁμαρτάνων ἔναντι τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν] va cădea întru mâinile doctorului [ἐμπέσοι εἰς χεῖρας ἰατροῦ].

16. Copile [τέκνον], asupra celui mort coboară lacrimi [ἐπὶ νεκρῷ κατάγαγε δάκρυα] și, ca pătimind cele înfricoșătoare, începe tânguire [καὶ ὡς δεινὰ πάσχων ἔναρξαι θρήνου]! Iar, după judecata sa, acoperă trupul său [κατὰ δὲ τὴν κρίσιν αὐτοῦ περίστειλον τὸ σῶμα αὐτοῦ] și să nu treci cu vederea îngroparea lui [καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ]!

17. Amărăște plângerea și încălzește tânguirea și fă jalea după vrednicia ei! O zi și două pentru clevetire [ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν διαβολῆς][307] și te mângâie pentru întristare [καὶ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα]!

18. Căci din întristare iese moartea [ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος] și întristarea inimii va apleca tăria [καὶ λύπη καρδίας κάμψει ἰσχύν] [ta].

19. În[tru] aducere rămâne [rămân] și întristarea și viața celui sărac după inima [sa].

20. Să nu dai întru întristare inima ta [μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν καρδίαν σου].

---

[307] Pentru ca să nu fii clevetit că nu-ți plângi mortul.

Îndepărteaz-o pe ea [ἀπόστησον αὐτὴν][308] [de la tine], pomenindu-le pe cele din urmă [μνησθεὶς τὰ ἔσχατα] [ale tale]!

21. Să nu uiți, căci [aceasta] nu este ridicarea [μὴ ἐπιλάθῃ οὐ γάρ ἐστιν ἐπάνοδος]. Și pe acesta nu îl vei folosi [καὶ τοῦτον οὐκ ὠφελήσεις] și ție îți vei face rău [καὶ σεαυτὸν κακώσεις].

22. Adu-ți aminte de judecata mea! Căci așa [este] și a ta: mie ieri și ție azi.

23. În odihna celui mort odihnește pomenirea sa [ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ κατάπαυσον τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ] și te mângâie în[tru] el în ieșirea duhului său [καὶ παρακλήθητι ἐν αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ][309]!

24. Înțelepciunea cărturarului [este] în vremea cea bună a școlii [σοφία γραμματέως ἐν εὐκαιρίᾳ σχολῆς] și cel care se micșorează faptei sale[310] se va înțelepți [καὶ ὁ ἐλασσούμενος πράξει αὐτοῦ σοφισθήσεται].

25. De ce se va înțelepți cel care ține plugul și care se laudă în sulița ascuțită, boii mânând și întorcându-i în lucrurile lor și povestea lui [este] în fiii taurilor?

26. Inima lui va da să întoarcă brazdele [καρδίαν αὐτοῦ δώσει ἐκδοῦναι αὔλακας] și privegherea lui [este] întru nutrețurile junicilor [καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ εἰς χορτάσματα δαμάλεων].

27. Așa [este și] tot zidarul [τέκτων] și arhitectul [ἀρχιτέκτων], care noaptea ca ziua o petrece. Cei care sapă inscripțiile peceților și zăbovirea lui [îl face] să

---

[308] Întristarea.

[309] Mângâie-te duhovnicește la ieșirea sufletului său! La moartea sa. Când vezi că a murit în mod cuvios.

[310] Cel care se consideră mai smerit decât faptele bune pe care le face.

schimbe felurimea. Inima lui o va da întru să asemene [spre a asemăna] zugrăveala și privegherea lui [este ca] să împlinească lucrul.

28. Așa [este] căldărarul șezând aproape de nicovală și învățând lucrurile de fier. Aburul focului va topi cărnurile sale și în fierbințeala cuptorului se va lupta cu aprinderea. [Cu] glasul ciocanului va pleca urechea sa și înaintea asemănării vasului [sunt] ochii lui. Inima sa o va da întru sfârșirea lucrurilor și privegherea sa [va fi ca] să împodobească în[tru] sfârșirea [lor].

29. Așa [este] olarul șezând în[tru] lucrul său și întorcând cu picioarele sale roata. Care cu grijă stă pururea asupra lucrului său și o numărare [este] toată lucrarea sa.

30. Cu brațul său va face lutul și înaintea picioarelor își va pleca tăria sa. Inima sa o va da să sfârșească ungerea și privegherea sa [va fi] să curețe cuptorul.

31. Toți aceștia întru mâinile lor s-au încrezut și fiecare în[tru] lucrul său se înțelepțește.

32. Fără de ei nu va fi locuită cetatea și [ei] nu vor pribegi și nici [nu] vor umbla.

33. Dar întru sfatul poporului nu vor fi căutați și în[tru] adunare nu vor sări peste [alții], pe scaunul de judecată nu vor sta și făgăduința judecății nu o vor cugeta

34. și nici nu au să arate învățătură și judecată și în[tru] parabole nu vor fi aflați, ci zidirea veacului vor păzi și rugăciunea lor [va fi] în lucrarea meșteșugului.

Capitolul 39

1. Însă dând sufletului său și cugetând în[tru] legea Celui Preaînalt. Înțelepciunea tuturor celor vechi va căuta și în[tru] profeții se va folosi.

2. Povestea oamenilor celor vestiți va păzi și în întoarcerile parabolelor împreună va intra,

3. cele tainice ale parimielor va căuta și în enigmele parabolelor [ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν] va trăi,

4. în mijlocul oamenilor celor mari va sluji și înaintea povățuitorilor se va arăta, în pământul neamurilor celor străine va trece, căci a ispitit în oameni cele bune și cele rele.

5. Inima lui va da să se scoale dis-de-dimineață către Domnul, Cel care l-a făcut pe el, și înaintea Celui Preaînalt se va ruga. Și va deschide gura lui în[tru] rugăciune [καὶ ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ ἐν προσευχῇ] și pentru păcatele sale se va ruga [καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δεηθήσεται].

6. Dacă Domnul Cel Mare [Κύριος ὁ Μέγας] are să voiască[, atunci cu] duhul înțelegerii va fi umplut. El va vărsa cuvintele înțelepciunii sale și, în rugăciune, se va mărturisi Domnului [καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται Κυρίῳ].

7. El va îndrepta sfatul său și știința și în cele ascunse ale sale va cugeta [καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ διανοηθήσεται].

8. El va arăta învățătura învățăturii sale [αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδείαν διδασκαλίας αὐτοῦ] și în[tru] legea făgăduinței Domnului se va lăuda.

9. Mulți vor lăuda înțelegerea sa și până [întru] veac nu se va șterge, nu se va îndepărta pomenirea lui și numele său va trăi întru neamurile neamurilor.

10. Neamurile vor povesti înțelepciunea lui și adunarea va vesti lauda sa.

11. Dacă are să rămână, nume va lăsa [mai mult] decât mii, și dacă are să se odihnească, se desăvârșește sieși.

12. Încă cugetând mă voi povesti și ca plinătatea lunii m-am umplut.

13. Ascultați-mă [voi], fiii cei cuvioși, și odrăsliți ca trandafirul crescând la curgerea cea jilavă

14. și ca tămâia bine-dăruiți mireasmă și înfloriți floare ca crinul! Dați mireasmă și lăudați cântare! Binecuvântați pe Domnul peste toate lucrurile!

15. Dați numelui Său măreție [δότε τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ μεγαλωσύνην] și mărturisiți-vă în lauda Sa [καὶ ἐξομολογήσασθε ἐν αἰνέσει Αὐτοῦ], în odele buzelor [ἐν ᾠδαῖς χειλέων] și în lire [καὶ ἐν κινύραις]! Și așa veți zice în[tru] mărturisire:

16. „Toate [sunt] lucrurile Domnului, că bune foarte [sunt ele] și toată porunca [Sa] în[tru] vremea ei va fi. [Și] nu este să zici: «Ce [este] aceasta? [Sau] întru ce [este] aceasta?». Căci toate în[tru] vremea sa [lor] se va căuta [se vor căuta].

17. În cuvântul Său a stat apa ca grămada [de snopi] [ἐν λόγῳ Αὐτοῦ ἔστη ὡς θιμωνιὰ ὕδωρ] și în cuvântul gurii Sale [sunt] hambarele apelor [καὶ ἐν ῥήματι στόματος Αὐτοῦ ἀποδοχεῖα ὑδάτων].

18. În porunca Sa [este] toată bunăvoirea [ἐν προστάγματι Αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία] și nu este [cel] care va împuțina mântuirea Sa [καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον Αὐτοῦ].

19. Lucrurile a tot trupul [sunt] înaintea Sa [ἔργα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον Αὐτοῦ] și nu este să se ascundă [ceva] de la ochii Săi [καὶ οὐκ ἔστιν κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν Αὐτοῦ].

20. Din veac [și până] întru veac a privit[311] [ἀπὸ τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν αἰῶνα ἐπέβλεψεν] și nimic [nu] este minunat înaintea Sa [καὶ οὐθέν ἐστιν θαυμάσιον ἐναντίον Αὐτοῦ].

21. Și nu este să zici: «Ce [este] aceasta? [Sau] întru ce [este] aceasta?». Căci toate a[u] fost zidit[e] întru nevoile lor.

22. Binecuvântarea Sa ca râul a acoperit [ἡ εὐλογία Αὐτοῦ ὡς ποταμὸς ἐπεκάλυψεν] și ca potopul a îmbătat uscatul [καὶ ὡς κατακλυσμὸς ξηρὰν ἐμέθυσεν].

23. În acest fel, urgia Sa neamurile o va [vor] moșteni, precum [El] a schimbat apele întru sărătură.

24. Căile Sale [sunt] cele drepte celor Cuvioși [ai Săi], așa [precum sunt] împiedicările celor fărădelege.

25. Cele bune a[u] fost zidit[e] celor buni dintru început, așa [și] cele rele celor păcătoși.

26. Începutul a toată nevoia întru viața omului [sunt] apa și focul și fierul și sarea și făina de grâu și laptele și mierea, sângele strugurelui [αἷμα σταφυλῆς] și uleiul și veșmântul.

27. Acestea toate [sunt] întru cele bune celor evlavioși [și] așa se va [vor] schimba întru cele rele celor păcătoși.

28. Este [sunt] duhuri care întru răzbunare a[u] fost zidit[e] [ἔστιν πνεύματα ἃ εἰς ἐκδίκησιν ἔκτισται][312] și în[tru] mânia Sa a întărit bătăile lor [καὶ ἐν θυμῷ Αὐτοῦ ἐστερέωσεν μάστιγας αὐτῶν]. În vremea sfârșitului tărie vor revărsa și mânia Celui care i-a făcut pe ei vor [va] înceta.

29. Focul și grindina și foamea

---

[311] Cu referire la Dumnezeu, pentru că El a privit.

[312] Aici nu se acreditează ideea că Dumnezeu a creat demonii, ci că El se folosește de răutatea lor pentru pedepsirea celor păcătoși.

și moartea[313], toate acestea întru răzbunare a[u] fost zidit[e].

30. Dinții fiarelor și scorpionii și viperele și sabia [sunt] răzbunându-se [pentru a se răzbuna] întru moarte pe cei neevlavioși.

31. În porunca Lui se vor veseli și pe pământ întru nevoi se vor pregăti și în vremea lor nu vor încălca cuvântul.

32. Pentru aceasta dintru început m-am întărit și am cugetat și în scris am lăsat:

33. «Lucrurile Domnului [sunt] toate cele bune și toată nevoia în ceasul ei o va da».

34. Și nu este să zici: «Aceasta [decât] aceasta [este] mai rea». Căci toate în[tru] vremea [lor El le] va binevoi".

35. Și acum, cu toată inima și [cu toată] gura, cântați și binecuvântați numele Domnului!

---

313 Moartea e consecința păcatului nostru și nu zidirea lui Dumnezeu! Dar El Se folosește de moarte, ca și de elementele create de El, pentru ca să Se răzbune pe păcatele noastre.

Capitolul 40

1. Îndeletnicirea cea mare a fost zidită [la] tot omul și jugul cel greu peste fiii lui Adam, din ziua ieșirii din pântecele maicii lor [ἀφ᾽ ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς μητρὸς αὐτῶν] până la ziua întoarcerii întru maica tuturor[314] [ἕως ἡμέρας ἐπιστροφῆς εἰς μητέρα πάντων]:

2. gândurile lor [τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν] și frica inimii [φόβον καρδίας], gândul așteptării [ἐπίνοια προσδοκίας] [și] ziua sfârșitului [ἡμέρα τελευτῆς][315].

3. De la [cel] șezând pe tronul cel slăvit și până la [cel] smerindu-se în pământ și [cu] cenușă,

4. de la [cel] purtând [veșmânt] de culoarea iacintului [ὑακίνθινον] și cunună și până la [cel] îmbrăcându-se [în] in crud [ὠμόλινον], [toți cunosc] mânia și râvna și tulburarea și clătinarea și frica morții și vinovăția și cearta.

5. Și în vremea odihnei, pe pat, somnul nopții schimbă cunoașterea lui [ὕπνος νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ].

6. Puțin [ὀλίγον], ca [ceva de] nimic [ὡς οὐδὲν] [arătându-se], în[tru] odihnă [ἐν ἀναπαύσει], și de la acela, în[tru] somnuri, ca în ziua străjilor [καὶ ἀπ᾽ ἐκείνου ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς], tulburându-se în vederea inimii sale ca scăpând de la fața războiului [τεθορυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ ὡς ἐκπεφευγὼς ἀπὸ προσώπου πολέμου],

7. în vremea nevoii sale s-a ridicat [ἐν καιρῷ χρείας αὐτοῦ ἐξηγέρθη] și minunându-se întru nicio frică [καὶ ἀποθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον].

---

314 În pământ.

315 A morții personale.

8. Cu tot trupul, de la om până la dobitoc, și peste cei păcătoși cele de șapte ori, [le pătimesc] pentru acestea:

9. moartea și sângele și cearta și sabia [și] robiile [și] foametea și sfărâmarea și bătaia.

10. Peste cei fărădelege s-a[u] zidit toate acestea și pentru ei s-a făcut potopul [καὶ δι᾽ αὐτοὺς ἐγένετο ὁ κατακλυσμός].

11. Toate câte [sunt] din pământ întru pământ se întoarce [πάντα ὅσα ἀπὸ γῆς εἰς γῆν ἀναστρέφει] [se întorc] și din ape întru mare se întoarce [καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν ἀνακάμπτει][se întorc].

12. Tot darul[316] și [toată] nedreptatea va fi ștearsă [πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία ἐξαλειφθήσεται][vor fi șterse], dar credința întru veac va sta [καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶνα στήσεται].

13. Banii celor nedrepți ca râul va fi uscat [χρήματα ἀδίκων ὡς ποταμὸς ξηρανθήσεται] [vor fi uscați] și ca tunetul cel mare în ploaie va [vor] răsuna [καὶ ὡς βροντὴ μεγάλη ἐν ὑετῷ ἐξηχήσει].

14. În deschiderea mâinilor sale se va înveseli, așa [și] cei care încalcă legea în întregime se vor sfârși.

15. Nepoții celor neevlavioși nu va [vor] înmulți ramurile și rădăcinile cele necurate [vor fi] pe piatră ascuțită.

16. Iarbă peste toată apa [ἄχι ἐπὶ παντὸς ὕδατος], dar buza[317] râului mai înainte de toată iarba se va îndepărta [καὶ χείλους ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρτου ἐκτιλήσεται].

17. Harul [este] ca paradisul întru binecuvântări [χάρις ὡς παράδεισος ἐν εὐλογίαις], dar milostenia întru veac va rămâne [καὶ ἐλεημοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα διαμενεῖ].

---

[316] Toată mita, tot darul necuvenit.

[317] Marginea.

18. Viața celui mulțumit și a muncitorului se va [vor] îndulci, dar mai mult decât amândoi [este] cel care află o comoară.

19. Copiii și zidirea cetății întăresc numele, dar mai mult decât amândouă se socotește femeia cea fără de prihană [γυνὴ ἄμωμος].

20. Vinul și lăutarii înveselesc inima [οἶνος καὶ μουσικὰ εὐφραίνουσιν καρδίαν], dar mai mult decât amândouă [este] iubirea înțelepciunii [καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα ἀγάπησις σοφίας].

21. Flautul și psaltirionul îndulcesc mădularele [αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ἡδύνουσιν μέλη], dar mai mult decât amândouă [este] limba cea dulce [καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γλῶσσα ἡδεῖα].

22. Har și frumusețe va pofti ochiul [χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὀφθαλμὸς], dar mai mult decât amândouă [este] verdeața seminței [χλόην σπόρου].

23. Prietenul și tovarășul întru vreme întâlnindu-se, dar mai mult decât amândoi [este] femeia [întâlnindu-se] cu bărbatul [γυνὴ μετὰ ἀνδρός] [ei].

24. Frații și ajutorul [sunt pentru] în vremea necazului, dar mai mult decât amândouă milostenia va izbăvi.

25. Aurul și argintul vor pregăti piciorul, dar mai mult decât amândouă este sfatul cel de bună cinste.

26. Banii și tăria [ἰσχὺς][318] vor înălța inima, dar mai mult decât amândouă [este] frica Domnului [φόβος Κυρίου]. Împuținarea nu este în[tru] frica Domnului [οὐκ ἔστιν ἐν φόβῳ Κυρίου ἐλάττωσις] și nu este să cauți ajutorul în[tru] el [καὶ οὐκ ἔστιν ἐπιζητῆσαι ἐν αὐτῷ βοήθειαν][319].

27. Frica Domnului [este] ca paradisul binecuvântării [φόβος Κυρίου ὡς παράδεισος εὐλογίας]

---

[318] Puterea.

[319] În om.

și mai mult decât toată slava l-a acoperit pe el [καὶ ὑπὲρ πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψεν αὐτόν].

28. Copile [τέκνον], viață de cerșetorie să nu trăiești [ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσῃς]! Mai bine să mori [κρεῖσσον ἀποθανεῖν] decât a cerși [ἢ ἐπαιτεῖν].

29. Bărbatul căutând spre masa cea străină [ἀνὴρ βλέπων εἰς τράπεζαν ἀλλοτρίαν], viața lui nu este în gândul vieții [οὐκ ἔστιν αὐτοῦ ὁ βίος ἐν λογισμῷ ζωῆς], [ci] va pângări sufletul său în[tru] mâncărurile cele străine. Dar bărbatul cel înțelegător și învățat se va păzi.

30. În gura celui fără de rușine se va îndulci cerșetoria [ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυκανθήσεται ἐπαίτησις] și în pântecele lui focul va arde [καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐτοῦ πῦρ καήσεται].

Capitolul 41

1. O, moarte, cât de amară este pomenirea ta [ὦ θάνατε ὡς πικρόν σου τὸ μνημόσυνόν ἐστιν] omului fiind în pace în[tru] averile sale! Omului celui fără de buimăcire și sporind în toate și încă în stare să primească hrană.

2. O, moarte, bună este judecata ta omului fiind în nevoie și împuținându-se [cu] tăria! Celui foarte bătrân [ἐσχατογήρῳ] și încurcându-se pentru toate [καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων] și neascultând [καὶ ἀπειθοῦντι] și pierzându-și răbdarea [καὶ ἀπολωλεκότι ὑπομονήν].

3. Nu te speria de judecata morții [μὴ εὐλαβοῦ κρίμα θανάτου]! Amintește-ți de cele dintâi ale tale și de cele de apoi [μνήσθητι προτέρων σου καὶ ἐσχάτων]!

4. Aceasta [este] judecata de la Domnul [cu] tot trupul. Și de ce să te lepezi în[tru] bunăvoirea Celui Preaînalt [καὶ τί ἀπαναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ Ὑψίστου]? Oare zece, oare o sută, oare mii de ani [εἴτε δέκα εἴτε ἑκατὸν εἴτε χίλια ἔτη]? Nu este în Iad mustrarea de viață [οὐκ ἔστιν ἐν Ἅδου ἐλεγμὸς ζωῆς]?

5. Copiii cei urâți se face [se fac] copiii celor păcătoși [τέκνα βδελυρὰ γίνεται τέκνα ἁμαρτωλῶν] și care împreună se întorc [la] pribegiile celor neevlavioși [καὶ συναναστρεφόμενα παροικίαις ἀσεβῶν].

6. Moștenirea copiilor celor păcătoși va pieri [τέκνων ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται κληρονομία] și cu sămânța lor va stărui ocara [καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἐνδελεχιεῖ ὄνειδος].

7. [Cu] tatăl cel neevlavios va fi osândit [vor fi osândiți] copiii [πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα], că[ci] pentru el vor fi ocărâți [ὅτι δι᾽ αὐτὸν ὀνειδισθήσονται].

8. Vai vouă, bărbați neevlavioși, care ați părăsit

legea Dumnezeului Celui Preaînalt!

9. Și dacă aveți să vă nașteți, întru blestem veți fi născuți, iar dacă aveți să muriți, întru blestem veți fi împărțiți!

10. Toate câte [sunt] din pământ [πάντα ὅσα ἐκ γῆς], întru pământ va merge [vor merge] [εἰς γῆν ἀπελεύσεται]. Așa [și] cei neevlavioși [οὕτως ἀσεβεῖς]: [vor merge] din blestem întru pierire [ἀπὸ κατάρας εἰς ἀπώλειαν].

11. Jalea oamenilor [este] întru trupurile lor [πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν αὐτῶν], iar numele celor păcătoși nu [pentru că e] bun va fi șters [ὄνομα δὲ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀγαθὸν ἐξαλειφθήσεται].

12. Îngrijește-te pentru numele [tău]! Căci acesta îți va rămâne ție [mai mult] decât mii de mari comori de aur.

13. Numărul zilelor [este] al vieții celei bune și numele cel bun întru veac va rămâne.

14. Învățătura, păziți-o întru pace, copiilor! Iar [dacă] înțelepciunea [este] ascunsă și comoara [este] nevăzută [σοφία δὲ κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής], care [este] folosul în amândouă [τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις]?

15. Mai bun [este] omul ascunzându-și nebunia sa [κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ] decât omul ascunzându-și înțelepciunea sa [ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ].

16. De aceea, rușinați-vă în[tru] cuvântul meu! Căci nu este toată rușinea să o păziți bine [οὐ γάρ ἐστιν πᾶσαν αἰσχύνην διαφυλάξαι καλόν] și nu [sunt] toate tuturor bine-cinstit[e] în[tru] credință [καὶ οὐ πάντα πᾶσιν ἐν πίστει εὐδοκιμεῖται].

17. Rușinați-vă de tată și de mamă pentru curvie [αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς περὶ πορνείας] și de ighemon și de stăpânitor pentru minciună,

18. de judecător și de cârmuitor pentru greșeală și de adunare și de popor pentru fărădelege,

19. de soție și de prieten pentru nedreptate și de locul [în] care pribegești pentru hoție,

20. de adevărul lui Dumnezeu și de făgăduință și de înfigerea cotului spre pâini,

21. de disprețul luării și al dării și de cei care întâmpină pentru tăcere,

22. de vederea femeii prietene și de întoarcerea feței rudeniei [voastre],

23. de luarea părții și a dării și de privirea atentă a femeii celei măritate,

24. de amestecarea slujitoarei sale și să nu stai pe patul ei,

25. de prieteni pentru cuvintele ocării și după ce ai să dai nu mustra,

26. de repetarea [ocărilor] și de auzul cuvântului și de acoperirea cuvintelor celor ascunse [καὶ ἀπὸ καλύψεως λόγων κρυφίων]!

27. Și [astfel] vei fi rușinos cu adevărat și aflând har înaintea a tot omul.

Capitolul 42

1. Să nu te rușinezi de acestea și să nu îți îndepărtezi fața [ta, pentru] a nu păcătui:

2. pentru legea Celui Preaînalt și [pentru] făgăduință și pentru judecată să-l îndrepți pe cel neevlavios,

3. pentru cuvântul soției și al călătorilor și pentru darea moștenirii prietenilor,

4. pentru precizia cântarului și a greutăților [lui] și pentru dobândirea celor multe și a celor puține,

5. pentru vânzarea cea diferită a negustorilor [περὶ διαφόρου πράσεως ἐμπόρων] și pentru multa certare a copiilor [καὶ περὶ παιδείας τέκνων πολλῆς] și slujitorului celui rău coasta să-i sângeri [καὶ οἰκέτῃ πονηρῷ πλευρὰν αἱμάξαι][!]

6. Asupra femeii celei rele bună [este] pecetea și, [acolo] unde [sunt] mâinile cele multe, încuie!

7. [La] cel care ai să-i dai, [să-i dai] cu număr și cu greutate[320], iar darea și luarea [la] toți [să fie] cu scriere[!]

8. Pentru certarea celui neînțelegător și a celui nebun și a celui foarte bătrân judecându-se [care se judecă] cu cei tineri. Și vei fi [un] învățat cu adevărat [καὶ ἔσῃ πεπαιδευμένος ἀληθινῶς] și [un bărbat] dovedit înaintea a tot celui viu [καὶ δεδοκιμασμένος ἔναντι παντὸς ζῶντος].

9. Fata tatălui [este] privegherea cea tainică [θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπνία] [a lui] și grija ei[321] îndepărtează somnul [καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὕπνον] [său]. [Pentru ca,] în tinerețea ei [ἐν νεότητι

---

[320] Cântărind ceea ce-i dai.

[321] Grija pentru ea, pentru fata lui.

αὐτῆς], să nu cumva să treacă [de vârsta] cea dintâi [μήποτε παρακμάσῃ][322] și, trăind împreună cu [familia ei] [καὶ συνῳκηκυῖα], să nu cumva să se urască [pe sine] [μήποτε μισηθῇ].

10. [Pentru ca,] în fecioaria [ei] [ἐν παρθενίᾳ], să nu cumva să se pângărească [μήποτε βεβηλωθῇ] și, în cele părintești ale ei [καὶ ἐν τοῖς πατρικοῖς αὐτῆς], să se facă însărcinată [ἔγκυος γένηται]. [Pentru ca ea,] cu bărbat fiind, să nu cumva să greșească și, trăind împreună [cu el], să nu cumva să fie fără de copii.

11. Asupra fetei celei încăpățânate întărește paza [ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακήν], ca nu cumva să te faci bucurie rea vrăjmașilor [μήποτε ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα ἐχθροῖς], motiv de vorbă în cetate și cel judecat de popor! Și [astfel] are să te rușineze în mulțimea celor mulți.

12. [La] tot omul nu te uita la frumusețea [lui] [παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε ἐν κάλλει][323], și în mijlocul femeilor nu sta împreună!

13. Căci din veșminte iese molia și de la femeie răutatea femeii [καὶ ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός].

14. Mai bună [este] răutatea bărbatului [κρείσσων πονηρία ἀνδρὸς] decât femeia cea care face binele [ἢ ἀγαθοποιὸς γυνή] și [decât] femeia rușinându-se întru certare[a ei] [καὶ γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὀνειδισμόν].

15. De aceea, îmi voi aduce aminte de lucrurile Domnului și pe care le-am văzut, [pe acelea] le voi povesti. [Căci] în cuvintele Domnului [sunt] lucrurile Sale [ἐν λόγοις Κυρίου τὰ ἔργα Αὐτου].

16. Soarele luminând peste tot am privit, și de slava Domnului [este] plin lucrul Său [καὶ τῆς δόξης Κυρίου πλῆρες τὸ ἔργον Αὐτοῦ].

---

[322] Cea proprie căsătoriei.

[323] Fizică, exterioară.

17. [Oare] nu a scrie [a dat] celor Sfinți Domnul [și] să povestească toate cele minunate ale Sale, pe care le-a întărit Domnul [ἃ ἐστερέωσεν Κύριος], Atotțiitorul [ὁ Παντοκράτωρ], [ca] să se întărească în[tru] slava Lui totul [στηριχθῆναι ἐν δόξῃ Αὐτοῦ τὸ πᾶν]?

18. Abisul și inima le-a urmărit [ἄβυσσον καὶ καρδίαν ἐξίχνευσεν][324] și întru faptele cele mari ale lor [El] a cugetat [καὶ ἐν πανουργεύμασιν αὐτῶν διενοήθη]. Căci Cel Preaînalt a cunoscut toată cunoașterea [ἔγνω γὰρ ὁ Ὕψιστος πᾶσαν εἴδησιν] și a privit întru semnul veacului [καὶ ἐνέβλεψεν εἰς σημεῖον αἰῶνος],

19. vestindu-le pe cele care au trecut și pe cele care vor fi [ἀπαγγέλλων τὰ παρεληλυθότα καὶ τὰ ἐσόμενα] și descoperind urmele cele ascunse [καὶ ἀποκαλύπτων ἴχνη ἀποκρύφων].

20. Tot gândul nu a trecut pe lângă El [οὐ παρῆλθεν Αὐτὸν πᾶν διανόημα] [și] nu s-a ascuns de El niciun cuvânt [οὐκ ἐκρύβη ἀπ᾽ Αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος][325].

21. [Pe] cele mărețe ale înțelepciunii Sale [El] le-a împodobit [τὰ μεγαλεῖα τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκόσμησεν], precum [El] este mai înainte de veac și întru veac [ὡς ἔστιν πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα]. [Și El] nici [nu] S-a adăugat [οὔτε προσετέθη], nici [nu] S-a împuținat [οὔτε ἠλαττώθη] și [nici] nu a avut nevoie de niciun sfătuitor [καὶ οὐ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου].

22. Precum toate lucrurile Sale [sunt] cele poftite [de oameni] și ca o scânteie este să vezi [ὡς σπινθῆρός ἐστιν θεωρῆσαι].

23. Toate acestea trăiește [trăiesc]

---

[324] Cu privire la Dumnezeu.

[325] Căci El cunoaște toate gândurile pe care le-au avut oamenii și toate cuvintele pe care ei le-au spus.

și rămâne [rămân] întru veac, în toate nevoile [noastre], și toate ascultă [de El].

24. Toate [sunt] îndoite [πάντα δισσά], una înaintea celeilalte [ἓν κατέναντι τοῦ ἑνός], și [El] nu a făcut nimic nepotrivit [καὶ οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν ἐλλεῖ-πον].

25. [Căci El] una [câte] una le-a întărit pe cele bune [ἓν τοῦ ἑνὸς ἐστερέωσεν τὰ ἀγαθά]. Și cine se va umple văzând slava Lui [καὶ τίς πλησθήσεται ὁρῶν δόξαν Αὐτοῦ]?

Capitolul 43

1. Bucuria înălțimii [este] întărirea curăției [γαυρίαμα ὕψους στερέωμα καθαριότητος], [iar] vederea cerului [este] în vedenia slavei [εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης].

2. Soarele, în vedere vestind [ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ διαγγέλλων], în ieșirea [lui este] vasul cel minunat [ἐν ἐξόδῳ σκεῦος θαυμαστόν] [și] lucrul Celui Preaînalt [ἔργον Ὑψίστου].

3. În amiaza lui usucă țara și, înaintea arșiței lui, cine va răbda?

4. Cuptorul suflând în lucrurile arșiței, [dar] soarele de trei ori mai mult [este] aprinzând munții. Aburii cei de foc suflând și, strălucind razele, întunecă ochii.

5. Mare [este] Domnul, Cel care l-a făcut pe el[326] și, în cuvintele Sale [καὶ ἐν λόγοις Αὐτοῦ], a grăbit mergerea [κατέσπευσεν πορείαν][lui[327]][!]

6. Iar luna [καὶ ἡ σελήνη], în toate întru vremea ei [ἐν πᾶσιν εἰς καιρὸν αὐτῆς], [este] arătarea vremurilor și semnul veacului [ἀνάδειξιν χρόνων καὶ σημεῖον αἰῶνος].

7. De la lună [este] semnul sărbătorii [ἀπὸ σελήνης σημεῖον ἑορτῆς], luminătorul împuținându-se spre sfârșit [φωστὴρ μειούμενος ἐπὶ συντελείας].

8. Luna este după numele ei [μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστιν], crescând minunat în[tru] schimbare [αὐξανόμενος θαυμαστῶς ἐν ἀλλοιώσει], [fiind] vasul taberelor în[tru] înălțime [σκεῦος παρεμβολῶν ἐν

[326] Care a făcut soarele.

[327] A soarelui.

ὕψει] [și] în tăria cerului strălucind [ἐν στερεώματι οὐρανοῦ ἐκλάμπων].

9. Frumusețea cerului [este] slava stelelor [κάλλος οὐρανοῦ δόξα ἄστρων], [iar] lumea [este] luminând în[tru] cele prea înalte ale Domnului [κόσμος φωτίζων ἐν ὑψίστοις Κυρίου].

10. În cuvintele Celui Sfânt vor sta pentru judecată [ἐν λόγοις Ἁγίου στήσονται κατὰ κρίμα] și nu or să se dezlege în pazele lor [καὶ οὐ μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν φυλακαῖς αὐτῶν].

11. Vezi curcubeul [τόξον] și binecuvintează-L pe Cel care l-a făcut pe el foarte frumos în[tru] strălucirea sa!

12. [Dumnezeu] a încercuit cerul în înconjurarea slavei [ἐγύρωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει δόξης][Sale]. Mâinile Celui Preaînalt l-au întins pe el [χεῖρες Ὑψίστου ἐτάνυσαν αὐτό][328].

13. [Cu] porunca Lui a grăbit zăpada [προστάγματι Αὐτοῦ κατέσπευσεν χιόνα] și [El] grăbește fulgerele judecății Sale [καὶ ταχύνει ἀστραπὰς κρίματος Αὐτοῦ].

14. Pentru aceasta comorile s-au deschis [διὰ τοῦτο ἠνεῴχθησαν θησαυροί] și norii au zburat ca păsările [καὶ ἐξέπτησαν νεφέλαι ὡς πετεινά].

15. În măreția Lui a întărit norii [ἐν μεγαλείῳ Αὐτοῦ ἴσχυσεν νεφέλας] și au fost zdrobite pietrele grindinei [καὶ διεθρύβησαν λίθοι χαλάζης].

16. Și în[tru] vederea Sa vor fi clătinați munții [καὶ ἐν ὀπτασίᾳ Αὐτοῦ σαλευθήσεται ὄρη, [iar] în[tru] voia Sa va sufla austrul [ἐν θελήματι Αὐτοῦ πνεύσεται νότος].

17. Glasul tunetului Său a certat pământul [φωνὴ βροντῆς Αὐτοῦ ὠνείδισεν γῆν] și viforul crivățului și neorânduiala vântului.

---

[328] Cerul.

18. Ca păsări zburând presară zăpada [ὡς πετεινὰ καθιπτάμενα πάσσει χιόνα] și ca lăcusta nimicind [este] coborârea ei [καὶ ὡς ἀκρὶς καταλύουσα ἡ κατάβασις αὐτῆς]. De frumusețea albeței ei se va minuna ochiul [κάλλος λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμός] și de ploaia ei se va uimi inima [καὶ ἐπὶ τοῦ ὑετοῦ αὐτῆς ἐκστήσεται καρδία].

19. Și [El] bruma ca sarea o varsă pe pământ [καὶ πάχνην ὡς ἅλα ἐπὶ γῆς χέει] și [ea], întărindu-se [καὶ παγεῖσα], se face capul țepușei [γίνεται σκολόπων ἄκρα].

20. Crivățul va sufla vântul cel rece și va întări gheața din apă. Peste toată adunarea apei [va fi cu] ninsoare mare și apa se va îmbrăca precum o platoșă.

21. Va mânca munții [καταφάγεται ὄρη] și pustiul va aprinde [καὶ ἔρημον ἐκκαύσει] și va stinge verdeața ca focul [καὶ ἀποσβέσει χλόην ὡς πῦρ].

22. Vindecarea degrabă a tuturor [este] negura [ἴασις πάντων κατὰ σπουδὴν ὁμίχλη], [pe când] roua, întâmpinând, va răcori de zăduf [δρόσος ἀπαντῶσα ἀπὸ καύσωνος ἱλαρώσει].

23. [Cu] gândul Său a încetat abisul [λογισμῷ Αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσον] și a sădit în el insule [καὶ ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νήσους].

24. Cei care plutesc pe mare povestesc primejdia ei și [cu] auzurile urechilor noastre ne minunăm.

25. Și acolo [sunt] lucrurile cele neobișnuite și cele minunate, felurimea a toată vietatea [și] zidirea chiților.

26. Pentru El bine-călăuzește Îngerul Său [δι᾽ Αὐτὸν εὐοδοῖ Ἄγγελος Αὐτοῦ] și în[tru] cuvântul Său toate împreună se sprijină [καὶ ἐν λόγῳ Αὐτοῦ σύγκειται τὰ πάντα].

27. Multe vom zice și nu avem să ajungem [πολλὰ ἐροῦμεν καὶ οὐ μὴ ἀφικώμεθα] [la sfârșitul lor], iar El, [peste] tot, este sfârșirea cuvintelor.

28. Slăvindu-L, unde [în altă parte] ne vom întări? Căci El [este] Cel mare față de toate lucrurile Sale [Αὐτὸς γὰρ ὁ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔργα Αὐτοῦ].

29. Înfricoșător [este] Domnul și foarte mare și minunată este stăpânirea Sa.

30. Slăvindu-L pe Domnul, înălțați-L cu cât aveți să puteți! Căci va prisosi și încă [va mai fi loc]. Și înălțându-L pe El, înmulțiți în[tru] tărie! Nu osteniți, căci nu aveți să ajungeți [la capăt]!

31. Cine L-a văzut pe El și va povesti? Și cine Îl mărește pe El [așa] precum este [El]?

32. Multe [din] cele ascunse este [sunt] mai mari [decât] acestea. Căci puține am văzut [din] lucrurile Sale.

33. Căci pe toate le-a făcut Domnul și celor evlavioși le-a dat înțelepciune.

Capitolul 44

1. Așadar, să-i lăudăm pe bărbații cei slăviți și pe părinții noștri [cu] nașterea[329].

2. [Căci] multă slavă a zidit Domnul [ολλὴν δόξαν ἔκτισεν ὁ Κύριος][330], măreția Lui [fiind] din veac [τὴν μεγαλωσύνην Αὐτοῦ ἀπ᾽ αἰῶνος][331].

3. [Ei] domnind în[tru] împărățiile lor și [fiind] bărbații cei vestiți în[tru] putere. Sfătuind în[tru] înțelegerea lor [și fiind] vestiți în[tru] profeții.

4. Povățuind poporul în[tru] sfaturi și [întru] înțelegerea învățăturilor poporului, [având] cuvintele cele înțelepte în[tru] învățătura lor.

5. Cercetând părțile[332] celor cântăreți [ἐκζητοῦντες μέλη μουσικῶν] și povestind cuvinte în[tru] scrisoare [καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐν γραφῇ].

6. Bărbații cei bogați dăruiți [cu] tărie, fiind în pace în locașurile lor.

7. Toți aceștia în[tru] neamuri au fost slăviți și în[tru] zilele lor [sunt] lauda [noastră].

8. Sunt [dintre] aceștia [cei] care au lăsat nume [εἰσὶν αὐτῶν οἳ κατέλιπον ὄνομα] [în urma lor, ca] să povestească laude [τοῦ ἐκδιηγήσασθαι ἐπαίνους][333].

9. Și sunt [și aceia] a căror pomenire nu este

---

[329] Pe părinții care ne-au născut pe noi.

[330] Multă slavă a zidit Domnul în oamenii cei credincioși Lui. Multă slavă a arătat El în oameni.

[331] Măreția, adică slava Lui, s-a arătat din veac în oamenii credincioși Lui, de la începutul creației, începând cu Sfinții Protopărinți Adam și Eva.

[332] Partiturile, compozițiile lor muzicale.

[333] Să povestească laude lui Dumnezeu. Pentru că de aceea au lăsat un nume în urma lor: fiindcă au fost oamenii lui Dumnezeu.

[καὶ εἰσὶν ὧν οὐκ ἔστιν μνημόσυνον][334] și au pierit ca nefiind [καὶ ἀπώλοντο ὡς οὐχ ὑπάρξαντες][335] și au fost ca nefiind [καὶ ἐγένοντο ὡς οὐ γεγονότες] și copiii lor după ei.

10. Dar, mai degrabă, aceștia [sunt] bărbații milei [ἀλλ᾽ ἢ οὗτοι ἄνδρες ἐλέους]: cărora dreptățile nu le-au fost uitate [ὧν αἱ δικαιοσύναι οὐκ ἐπελήσθησαν][336].

11. Cu sămânța lor va rămâne moștenirea cea bună nepoților lor.

12. În[tru] făgăduințe a stat sămânța lor și copiii lor pentru ei.

13. Până [în] veac va rămâne sămânța lor și slava lor nu va fi ștearsă [καὶ ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται].

14. Trupurile lor în pace a[u] fost îngropat[e] [τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη] și numele lor trăiește întru neamuri [καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς].

15. Înțelepciunea lor o vor povesti popoarele [σοφίαν αὐτῶν διηγήσονται λαοί] și lauda o vestește adunarea [καὶ τὸν ἔπαινον ἐξαγγέλλει ἐκκλησία][337].

16. Enoh a bine-plăcut Domnului [Ενωχ εὐηρέστησεν Κυρίῳ] și a fost mutat [καὶ μετετέθη][de pe pământ la cer, fiind] pilda pocăinței neamurilor [ὑπόδειγμα μετανοίας ταῖς γενεαῖς].

17. Noe a fost aflat desăvârșit [Νωε εὑρέθη τέλειος], Drept în vremea urgiei [Δίκαιος ἐν καιρῷ ὀργῆς] [și, prin el, Dumnezeu] a făcut schimbarea [ἐγένετο ἀντάλλαγμα] [lumii]. Pentru acesta a fost făcută rămășița pământului [διὰ τοῦτον ἐγενήθη κατάλειμμα τῇ γῇ], când a fost potopul.

---

[334] A căror pomenire nu a rămas în istorie.

[335] Ca și când n-ar fi existat vreodată.

[336] Nu le-au fost uitate de Dumnezeu și, într-o anume măsură, nici de oameni.

[337] Lauda Sfinților o prăznuiește Biserica.

18. Făgăduințele veacului au fost puse către el [διαθῆκαι αἰῶνος ἐτέθησαν πρὸς αὐτόν], pentru ca să nu se șteargă [cu] potop tot trupul [ἵνα μὴ ἐξαλειφθῇ κατακλυσμῷ πᾶσα σάρξ].

19. Avraam, cel mare, părintele a mult[e] neamuri [Αβρααμ μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν] și nu s-a aflat [altul] asemenea [lui] în[tru] slavă [καὶ οὐχ εὑρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ].

20. Care a păzit legea Celui Preaînalt [ὃς συνετήρησεν νόμον Ὑψίστου] și a fost în[tru] făgăduință cu El [καὶ ἐγένετο ἐν διαθήκῃ μετ᾽ Αὐτοῦ]. În trupul său a stat făgăduința [ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησεν διαθήκην] și în[tru] ispită a fost aflat credincios [καὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστός].

21. Pentru aceea, în[tru] jurământ i-a stat lui să binecuvinteze neamurile în[tru] sămânța sa [ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ ἐνευλογηθῆναι ἔθνη ἐν σπέρματι αὐτοῦ], să-l înmulțească pe el ca țărâna pământului și ca stelele să înalțe sămânța lui și să-i moștenească pe ei de la mare până la mare și de la râu până la marginea pământului.

22. Și în[tru] Isaac așa a stat [făgăduința], pentru Avraam, tatăl său.

23. Binecuvântarea tuturor oamenilor [εὐλογίαν πάντων ἀνθρώπων] și făgăduința s-a[u] odihnit pe capul lui Iacov [καὶ διαθήκην κατέπαυσεν ἐπὶ κεφαλὴν Ιακωβ]. L-a cunoscut[338] pe el în binecuvântările sale [ἐπέγνω αὐτὸν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ] și i-a dat lui în[tru] moștenire [καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐν κληρονομίᾳ] și a pus deoparte părțile sale și în 12 seminții l[e]-a împărțit.

---

[338] Cu referire la Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu l-a cunoscut pe el.

Capitolul 45

1. Și [Dumnezeu] a scos din el[339] bărbat al milei [ἄνδρα ἐλέους], aflând har în ochii a tot trupul, iubit de Dumnezeu și de oameni, pe Moisis, [și] pomenirea căruia [este] înt[tru] binecuvântări.

2. L-a asemănat pe el [cu] slava Sfinților și l-a mărit pe el în fricile vrăjmașilor.

3. În cuvintele lui semne[340] a[u] încetat, [căci] l-a slăvit pe el către fața împăraților. A poruncit lui către poporul Său și i-a arătat lui slava Sa.

4. În credința și blândețea sa l-a sfințit [și] l-a ales pe el din tot trupul.

5. L-a auzit pe El [ἠκούτισεν Αὐτὸν], [cuvintele] glasului Său [τῆς φωνῆς Αὐτοῦ]. Și [Dumnezeu] l-a dus pe el întru întuneric [καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνόφον] și i-a dat lui [καὶ ἔδωκεν αὐτῷ], înaintea feței [κατὰ πρόσωπον][Sale], poruncile [ἐντολάς], legea vieții și a înțelegerii [νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστήμης]. [Ca] să învețe pe Iacov făgăduința și judecățile Sale pe Israil.

6. Pe Aaron l-a înălțat Sfânt, asemenea lui[341], [acesta fiind] fratele său din seminția lui Levi.

7. A stat pe el făgăduința veacului [ἔστησεν αὐτὸν διαθήκην αἰῶνος] și i-a dat lui preoția poporului [καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ]. L-a fericit pe el în[tru] bună podoabă [ἐμακάρισεν αὐτὸν ἐν εὐκοσμίᾳ] și l-a încins pe el [cu] podoaba slavei [καὶ περιέζωσεν αὐτὸν περιστολὴν δόξης].

---

339 Din Israil.

340 Minuni.

341 Asemenea Sfântului Moisis.

8. L-a îmbrăcat pe el [spre] săvârșirea laudei[342] și l-a întărit pe el [cu] vasele tăriei, [dându-i] izmene și haină lungă și curea de umăr.

9. Și l-a înconjurat pe el [cu] rodiile cele de aur, [cu] clopoțeii cei foarte mulți împrejur, [ca] să sune glas în pașii săi. Auzit să facă sunetul în[tru] templu, întru pomenirea fiilor poporului Său.

10. [Cu] haină sfântă, [cu] aur și [cu] hiacint și [cu] purpură, [cu] lucru împodobit, [cu] engolpionul judecății [λογείῳ κρίσεως], [cu] cele limpezi ale adevărului, răsucită [cu] bob, [cu] lucrul meșteșugarului.

11. [Cu] pietrele cele de mult preț ale săpăturii peceții în punerea aurului, [cu] lucrul lucrătorului în piatră, întru pomenire, în scrisul sculptat după numărul semințiilor lui Israil.

12. Cununa cea de aur [de] deasupra mitrei, înfățișarea peceții sfințirii, lauda cinstei, lucrul tăriei, poftele ochilor împodobindu-le

13. cele frumoase. Mai înainte de el nu s-a[u] făcut acestea. Până în veac nu s-a îmbrăcat cel străin, afară numai de fiii lui și de nepoții lui pururea.

14. Jertfele lui vor fi dăruite neîncetat de două ori pe zi.

15. Și-a umplut Moisis mâinile și l-a uns pe el[343] în[tru] uleiul cel sfânt. [Și] s-a făcut lui [aceasta] întru făgăduință veșnică și seminției lui în zilele cerului: a liturghisi Lui împreună [λειτουργεῖν Αὐτῷ ἅμα] și a preoți [καὶ ἱερατεύειν] și a binecuvânta poporul Său [καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν Αὐτοῦ] în[tru] numele [ἐν τῷ ὀνόματι] [Său].

16. L-a ales pe el din tot cel viu [ca] să pună înainte [cu] folos Domnului: tămâie și bună mireasmă

---

[342] Adusă lui Dumnezeu. Pentru slujirea liturgică a lui Dumnezeu.

[343] Pe Sfântul Aaron.

întru pomenire [și pentru] a ispăși pentru poporul Său.

17. I-a dat lui, în[tru] poruncile Sale, putere [ἐξουσίαν], în[tru] făgăduințele judecăților, [ca] să-l învețe pe Iacov mărturiile și în[tru] legea Lui să-l lumineze pe Israil.

18. Au stat împotriva lui cei străini și l-au râvnit pe el bărbații în pustie, cei cu Datan și Aviron și adunarea lui Core, [l-au râvnit] în[tru] mânie și [întru] urgie [ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ][344].

19. [Căci] a văzut Domnul [εἶδεν Κύριος] și nu I-a bine plăcut [καὶ οὐκ εὐδόκησεν] și s-au sfârșit [ei] în mânia urgiei [καὶ συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ ὀργῆς] [Sale]. Le-a făcut lor minuni [ἐποίησεν αὐτοῖς τέρατα] [ca] să-i mistuie în focul văpăii Sale [καταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς Αὐτοῦ].

20. Și a adăugat lui Aaron slavă și i-a dat lui moștenire. Începăturile pârgilor le-a împărțit lui, pâinea celor dintâi i-a gătit săturare.

21. Căci și jertfele Domnului vor mânca, pe care i le-a dat lui, cât și seminției sale.

22. Dar în pământul poporului nu va moșteni și partea lui nu este în popor. Căci El [este] partea ta și moștenirea [ta].

23. Iar Finees, fiul lui Eleazar, cel al 3-lea în[tru] slavă, [a venit] în[tru aceea] să-l râvnească pe el în[tru] frica Domnului și să-l întărească pe el în întoarcerea poporului în[tru] bunătatea poftei sufletului său, și [el] a ispășit pentru Israil.

24. Pentru aceasta i-a stat lui făgăduința păcii, [aceea de] a fi înainte-stătător al celor Sfinți [προστατεῖν Ἁγίων] și al poporului Său, ca lui să-i fie și

---

[344] Râvna lor păcătoasă pentru Preoție a stârnit mânia și urgia lui Dumnezeu. De aceea au râvnit întru mânia și urgia Lui.

seminției lui [ἵνα αὐτῷ ᾖ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ] măreția preoției întru veci [ἱερωσύνης μεγαλεῖον εἰς τοὺς αἰῶνας].

25. Și făgăduința lui David, a fiului lui Iesse, din seminția lui Iudas: moștenirea împăratului [κληρονομία βασιλέως], a fiului din fiul cel unul [υἱοῦ ἐξ υἱοῦ μόνου], moștenirea lui Aaron și a seminției lui.

26. [Ca] să vă dea vouă înțelepciune în inima voastră, [pentru] a judeca pe poporul Său în[tru] dreptate, ca să nu se nimicească cele bune ale lor și slava lor întru neamurile lor.

Capitolul 46

1. Tare în[tru] război [a fost] Iisus al lui Navi [Ἰησοῦς Ναυη] și urmaș al lui Moisis în[tru] profeții, care s-a făcut, după numele său, mare în[tru] mântuirea celor aleși ai Săi, [ca] să se răzbune [asupra] celor vrăjmași, ridicându-se [care se ridică] ca să moștenească pe Israil.

2. Cât s-a mărit, când [a fost] să ridice mâinile sale și când [a fost] să întindă sabia împotriva cetăților!

3. Cine mai înainte de el a stat așa? Căci războaiele Domnului singur le-a dus.

4. [Oare] nu în mâna lui s-a oprit soarele [οὐχὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἐνεποδίσθη ὁ ἥλιος] și o zi s-a făcut către două [καὶ μία ἡμέρα ἐγενήθη πρὸς δύο]?

5. L-a chemat pe Cel Preaînalt, pe Cel Stăpânitor, când [a fost] să-l asuprească pe el cei vrăjmași dimprejur. Și l-a ascultat pe el Cel Mare, Domnul, în pietrele de grindină ale puterii celei tari [ἐν λίθοις χαλάζης δυνάμεως κραταιᾶς].

6. A spart peste neam războiul [κατέρραξεν ἐπ᾽ ἔθνος πόλεμον][345] și, în[tru] coborâre, i-a pierdut pe cei potrivnici], ca să cunoască neamurile înarmarea sa [ἵνα γνῶσιν ἔθνη πανοπλίαν αὐτοῦ], că înaintea Domnului [este] războiul său [ὅτι ἐναντίον Κυρίου ὁ πόλεμος αὐτοῦ],

7. căci [el] a și urmat după stăpânirea [Sa]. Și în zilele lui Moisis el a făcut milă și [dimpreună cu el și] Haleb, fiul lui Iefonni [Χαλεβ υἱὸς Ιεφοννη], [ca] să se împotrivească înaintea adunării, să oprească poporul de la păcat și să înceteze cârtirea răutății.

---

[345] L-a spart peste neamul cel păgân.

8. Și aceștia, doi fiind, au fost mântuiți din 600.000 de pedeștri [διεσώθησαν ἀπὸ ἑξακοσίων χιλιάδων πεζῶν], [ca] să-i ducă pe ei întru moștenire [εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν], întru pământul curgând lapte și miere [εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι].

9. Și Domnul i-a dat lui Haleb tărie și până la bătrânețe i-a rămas lui [aceasta], [ca] să urce el peste înălțimea pământului. Și sămânța lui a ținut moștenirea,

10. ca să vadă toți fiii lui Israil că [este] bine a merge după Domnul [καλὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω Κυρίου].

11. Și Judecătorii, fiecare [cu] numele său, [la] câți nu [le-]a curvit inima [ὅσων οὐκ ἐξεπόρνευσεν ἡ καρδία] și [la] câți nu s-au întors de la Domnul [καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ Κυρίου], să [le] fie pomenirea lor în[tru] binecuvântări!

12. Oasele lor să odrăslească din locul lor [τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἀναθάλοι ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν] și numele lor schimbându-se peste fiii slăviților lor [καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀντικαταλλασσόμενον ἐφ᾽ υἱοῖς δεδοξασμένων αὐτῶν].

13. Iubit [fiind] de către Domnul său, Samuil [Σαμουηλ], Profetul Domnului, a pus împărăție și a uns stăpânitori peste poporul Său.

14. În legea Domnului a judecat adunarea și Domnul l-a cercetat pe Iacov.

15. În credința sa Profetul s-a arătat de încredere [ἐν πίστει αὐτοῦ ἠκριβάσθη Προφήτης] și a fost cunoscut în cuvintele sale credincios vedeniei [καὶ ἐγνώσθη ἐν ῥήμασιν αὐτοῦ πιστὸς ὁράσεως].

16. Și L-a chemat pe Domnul, pe Cel Stăpânitor, când [a fost] să-l asuprească cei vrăjmași ai săi dimprejur, în[tru] aducerea mielului celui sugar [ἐν προσφορᾷ ἀρνὸς γαλαθηνοῦ].

17. Și Domnul a tunat din cer [καὶ ἐβρόντησεν ἀπ᾽ οὐρανοῦ ὁ Κύριος] și în sunet mare a făcut auzit glasul Său [καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ ἀκουστὴν ἐποίησεν τὴν φωνὴν Αὐτου].

18. Și a nimicit pe povățuitorii tiriilor [ai celor din Τύριος sau Τύρος][346] și pe toți stăpânitorii Filistiimului [Φυλιστιιμ].

19. Și, mai înainte de vremea adormirii veacului [πρὸ καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος], s-a mărturisit înaintea Domnului și a Hristosului Său [ἐπεμαρτύρατο ἔναντι Κυρίου καὶ Χριστοῦ Αὐτοῦ]. Bani și până la sandale nu a luat de la tot trupul [χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ εἴληφα] și omul nu i-a adus lui o vină [καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος].

20. Și, după [ce a fost] să adoarmă el, a profețit și i-a arătat împăratului sfârșitul său și a înălțat din pământ glasul său în[tru] profeție, [ca] să șteargă nelegiuirea poporului.

---

[346] Am transliterat forma de N. pl. Τύριοι, *cf.* https://el.wiktionary.org/wiki/Τύριος.

Capitolul 47

1. Și după acesta s-a ridicat Natan [Ναθαν], [pentru] a profeți în zilele lui David [προφητεύειν ἐν ἡμέραις Δαυιδ].

2. Ca grăsimea de mântuire pusă deoparte [ὥσπερ στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίου], așa [este] David între fiii lui Israil [οὕτως Δαυιδ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ισραηλ].

3. Cu leii s-a jucat ca [și] cu iezii [ἐν λέουσιν ἔπαιξεν ὡς ἐν ἐρίφοις] și cu urșii ca [și] cu mieii oilor [καὶ ἐν ἄρκοις ὡς ἐν ἄρνασι προβάτων].

4. În tinerețea sa [oare] nu a ucis uriaș și [nu] a îndepărtat ocara din popor [καὶ ἐξῆρεν ὀνειδισμὸν ἐκ λαοῦ], când [a voit] să ridice mâna cu piatra praștiei [ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρα ἐν λίθῳ σφενδόνης] și să doboare înfumurarea lui Goliat [καὶ καταβαλεῖν γαυρίαμα τοῦ Γολιαθ]?

5. Căci L-a chemat pe Domnul Cel Preaînalt și [El] i-a dat tărie în cea de-a dreapta a lui [καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος], [ca] să-l înlăture pe omul cel puternic în război [ἐξᾶραι ἄνθρωπον δυνατὸν ἐν πολέμῳ] [și] să înalțe cornul poporului său [ἀνυψῶσαι κέρας λαοῦ αὐτοῦ].

6. Astfel în zecile de mii l-au slăvit pe el [οὕτως ἐν μυριάσιν ἐδόξασαν αὐτὸν] și l-au lăudat pe el în[tru] binecuvântările Domnului [καὶ ᾔνεσαν αὐτὸν ἐν εὐλογίαις Κυρίου], când [a fost] a-i purta lui diadema slavei [ἐν τῷ φέρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης].

7. Căci [i-]a nimicit pe cei vrăjmași dimprejur și [i-]a disprețuit pe filistiimii cei potrivnici. Până astăzi a zdrobit cornul lor.

8. În tot lucrul său a dat mărturisire

Celui Sfânt [ἐν παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν Ἁγίῳ], Celui Preaînalt [Ὑψίστῳ], [cu] cuvântul slavei [ῥήματι δόξης]. Cu toată inima sa I-a cântat și L-a iubit pe Cel care l-a făcut pe el [ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ ὕμνησεν καὶ ἠγάπησεν τὸν ποιήσαντα αὐτόν].

9. Și a pus psalmiști [ψαλτῳδοὺς][347] înaintea jertfelnicului și din glasul lor [a pus] a îndulci versuri [καὶ ἐξ ἤχοῦς αὐτῶν γλυκαίνειν μέλη].

10. A dat în[tru] praznice bună-cuviință [ἔδωκεν ἐν ἑορταῖς εὐπρέπειαν] și a împodobit vremurile până la desăvârșire [καὶ ἐκόσμησεν καιροὺς μέχρι συντελείας], când [a fost] a lăuda ei numele cel sfânt al Său și de dimineață a suna sfințirea.

11. Domnul a înlăturat păcatele sale [Κύριος ἀφεῖλεν τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ] și a înălțat întru veac cornul său [καὶ ἀνύψωσεν εἰς αἰῶνα τὸ κέρας αὐτοῦ] și i-a dat lui făgăduința împăraților [καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην βασιλέων] și tronul slavei în[tru] Israil [καὶ θρόνον δόξης ἐν τῷ Ισραηλ].

12. După acesta[348] s-a ridicat fiul cel înțelegător și pentru acesta[349] s-a odihnit în[tru] lărgime.

13. Salomon a împărățit în zilele păcii [Σαλωμων ἐβασίλευσεν ἐν ἡμέραις εἰρήνης], căruia [pe care] Dumnezeu l-a odihnit împrejur [ᾧ ὁ Θεὸς κατέπαυσεν κυκλόθεν], ca să stea casă în[tru] numele Său [ἵνα στήσῃ οἶκον[350] ἐπ᾽ ὀνόματι Αὐτοῦ] și să pregătească sfințire[351] în[tru] veac [καὶ ἑτοιμάσῃ ἁγίασμα εἰς τὸν αἰῶνα].

---

[347] Cântăreți de psalmi.

[348] După Sfântul David.

[349] Pentru tatăl său, pentru Sfântul David, Sfântul Salomon s-a odihnit.

[350] Se referă la Templu.

[351] În Templu.

14. Cât te-ai înțelepțit în[tru] tinerețea ta și te-ai umplut ca râul de înțelegere!

15. Sufletul tău a acoperit pământul [γῆν ἐπεκάλυψεν ἡ ψυχή σου] și l-ai umplut cu parabolele tainelor [καὶ ἐνέπλησας ἐν παραβολαῖς αἰνιγμάτων].

16. Întru insule, departe, a ajuns numele tău și te-ai iubit în[tru] pacea ta.

17. În[tru] ode și [întru] parimie[352]/ parimii și [întru] parabole și în[tru] tălmăciri s-au uimit de tine țările,

18. în numele Domnului Dumnezeu, al Celui care a fost numit «Dumnezeul lui Israil». Ai adunat aurul precum cositorul și ca plumbul ai înmulțit argintul.

19. Ai aplecat goliciunile tale femeilor [παρανέκλινας τὰς λαγόνας σου γυναιξὶν] și te-ai îndreptățit în[tru] trupul tău [καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν τῷ σώματί σου].

20. Ai dat prihană în[tru] slava ta [ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου] și ți-ai pângărit sămânța ta [καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα σου], [ca] să aduci urgie peste copiii tăi [ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα σου] și să străpungi în[tru] nebunia ta [καὶ κατανυγῆναι ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ σου].

21. [Și] să fie [poporul] fără tiranie [γενέσθαι δίχα τυραννίδα] și din Efrem să înceapă împărăția cea neascultătoare [καὶ ἐξ Εφραιμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῆ].

22. Dar Domnul nu are să părăsească mila Sa [ὁ δὲ Κύριος οὐ μὴ καταλίπῃ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ] și din cuvintele Sale nu are să strice [καὶ οὐ μὴ διαφθείρῃ ἀπὸ τῶν λόγων Αὐτου], nici nu are să-i șteargă pe nepoții celui ales al Său. Și sămânța celui care L-a iubit pe El nu are să o înlăture.

---

[352] N. plural de la παροιμία.

Și lui Iacov i-a dat rămășița [καὶ τῷ Ιακωβ ἔδωκεν κατάλειμμα] și rădăcină din el lui David [καὶ τῷ Δαυιδ ἐξ αὐτοῦ ῥίζαν].

23. Și s-a odihnit Salomon cu părinții săi [καὶ ἀνεπαύσατο Σαλωμων μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ] și a lăsat, după el, din sămânța sa, nebunie poporului și împuținat [cu] înțelegerea: pe Roboam [Ροβοαμ], care a îndepărtat poporul din sfatul Său

24. și pe Ieroboam, fiul lui Navat [καὶ Ιεροβοαμ υἱὸς Ναβατ], care l-a făcut să păcătuiască pe Israil [ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ισραηλ] și i-a dat lui Efrem calea păcatului [καὶ ἔδωκεν τῷ Εφραιμ ὁδὸν ἁμαρτίας]. Și s-au înmulțit păcatele lor foarte [mult, ca] să-i îndepărteze pe ei din pământul lor.

25. Și toată răutatea au căutat-o [καὶ πᾶσαν πονηρίαν ἐξεζήτησαν], până ce răzbunarea [Sa] are să vină asupra lor [ἕως ἐκδίκησις ἔλθῃ ἐπ᾽ αὐτούς].

Capitolul 48

1. Și s-a ridicat Ilias Profetul [Ηλιας Προφήτης] ca focul și cuvântul său ca făclia ardea.

2. Care a adus peste ei foamete și [cu] râvna sa [i-]a împuținat pe ei.

3. În[tru] cuvântul Domnului a oprit cerul [și tot] așa a coborât de trei ori foc.

4. Cât te-ai slăvit, Ilia [Ηλια][353], în[tru] cele minunate ale tale! Și cine [este] asemenea ție a se lăuda?

5. Cel care l-ai ridicat pe cel mort din moarte și din Iad [ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανάτου καὶ ἐξ ᾅδου] în[tru] cuvântul Celui Preaînalt [ἐν λόγῳ Ὑψίστου].

6. Cel care ai coborât împărați întru pieire și pe cei slăviți din patul lor.

7. Auzind în Sina mustrare [ἀκούων ἐν Σινα ἐλεγμὸν] și în Horib judecățile răzbunării [καὶ ἐν Χωρηβ κρίματα ἐκδικήσεως].

8. Cel care unge împărați întru răsplătire și Profeți urmași după el.

9. Cel care a fost luat în vârtej de foc [ὁ ἀναλημφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς], în carul cailor celor de foc [ἐν ἅρματι ἵππων πυρίνων].

10. Cel care a fost scris în[tru] mustrări [ὁ καταγραφεὶς ἐν ἐλεγμοῖς], întru vremuri [εἰς καιροὺς], [ca] să înceteze urgia mai înainte de mânie [κοπάσαι ὀργὴν πρὸ θυμοῦ], [ca] să întoarcă inima tatălui către fiu și să așeze semințiile lui Iacov.

11. Fericiți [sunt] cei care te-au văzut pe tine și cei care au adormit în[tru] dragoste [καὶ οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοιμημένοι], căci și noi [cu] viață vom trăi.

---

353 Forma de vocativ.

12. Ilias, care în[tru] vârtej a fost acoperit, și Elisee [Ελισαιε] a fost umplut de Duhul Său [καὶ Ελισαιε ἐνεπλήσθη Πνεύματος Αὐτοῦ] și, în zilele sale, nu a fost clătinat de către stăpânitor [οὐκ ἐσαλεύθη ὑπὸ ἄρχοντος] și nu l-a asuprit pe el nimeni.

13. Tot cuvântul nu l-a înălțat pe el [πᾶς λόγος οὐχ ὑπερῆρεν αὐτόν][354] și în[tru] adormire a profețit trupul său [καὶ ἐν κοιμήσει ἐπροφήτευσεν τὸ σῶμα αὐτοῦ].

14. Și în[tru] viața sa a făcut minuni și în[tru] săvârșire[a sa] cele minunate [sunt] lucrurile sale.

15. [Dar] în[tru] toate acestea poporul nu s-a pocăit și nu s-au îndepărtat de la păcatele lor, până nu au fost scoși din pământul lor și [nu] au fost risipiți în tot pământul [καὶ διεσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ].

16. Și a rămas poporul cel puțin [καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγοστός] și stăpânitorul în casa lui David [καὶ ἄρχων ἐν τῷ οἴκῳ Δαυιδ]. Unii [dintre] ei au făcut [lucrul] cel plăcut [τινὲς μὲν αὐτῶν ἐποίησαν τὸ ἀρεστόν] [Domnului], dar alții au înmulțit păcatele [τινὲς δὲ ἐπλήθυναν ἁμαρτίας].

17. Ezechias [Εζεκιας] a întărit cetatea sa și a adus întru mijlocul ei apă. A săpat [cu] fier [piatra] cea ascuțită și a zidit fântâni întru ape.

18. În zilele sale s-a urcat Sennahirim [Σενναχηριμ] și l-a trimis pe Rapsachis [Ῥαψάκης] și [el] a plecat și a ridicat mâna sa peste Sion și s-a semețit în trufia sa [καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑπερηφανίᾳ αὐτοῦ].

19. Atunci s-au clătinat inimile și mâinile lor [τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι καὶ χεῖρες αὐτῶν] și au avut dureri ale nașterii ca cele care nasc [καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ τίκτουσαι].

20. Și L-au chemat pe Domnul, pe Cel Milostiv, întinzând mâinile lor către El și

---

[354] Nu l-a făcut să se mândrească.

Cel Sfânt din cer degrabă [le-]a ascultat lor și [i-a] răscumpărat pe ei în[tru] mâna lui Isaias [Ἡσαΐας].

21. Și a lovit[355] tabăra assiriilor[356]/ asirienilor și i-a pierdut pe ei Îngerul Său.

22. Căci a făcut Ezechias [lucrul] cel plăcut Domnului și s-a întărit în[tru] căile lui David, tatăl său. [S-a întărit întru lucrurile] pe care [le-]a poruncit Isaias, Profetul cel mare [ὁ Προφήτης ὁ μέγας] și cel credincios în[tru] vedenia sa [καὶ πιστὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ].

23. În zilele sale s-a întors soarele și s-a adăugat viață împăratului.

24. [Întru] Duhul Cel Mare a văzut cele de apoi [Πνεύματι Μεγάλῳ εἶδεν τὰ ἔσχατα] și [i-a] mângâiat pe cei care plâng în Sion.

25. Până [întru] veac [le-]a arătat pe cele care vor fi [ἕως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξεν τὰ ἐσόμενα] și pe cele ascunse mai înainte ca să vină acestea [καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρὶν ἢ παραγενέσθαι αὐτά].

---

355 Dumnezeu a lovit, adică a pedepsit.

356 De la N. pl. Ἀσσύριοι.

Capitolul 49

1. Pomenirea lui Iosias [Ἰωσείας]: întru amestecarea tămâiei pregătite [cu] lucrul făcătorului de mir. În toată gura ca mierea se va îndulci și ca cei cântăreți în[tru] ospățul vinului.

2. Acesta s-a îndreptat în[tru] întoarcerea poporului și a îndepărtat scârbele fărădelegii.

3. A îndreptat către Domnul inima sa [și] în zilele celor fărădelege a întărit buna-evlavie.

4. În afară de David și de Ezechias și de Iosias, toți [împărații] greșeală au greșit. Căci au lăsat legea Celui Preaînalt, împărații Iudasului au lipsit.

5. Căci au dat cornul lor altora și slava lor neamului celui străin.

6. Au ars cetatea cea aleasă a sfințirii și au pustiit căile ei

7. în[tru] mâna lui Ieremias, căci l-au chinuit pe el. Și acesta în[tru] pântece a fost sfințit Profet [καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡγιάσθη Προφήτης], [pentru] a dezrădăcina și a face rău și a pierde, asemenea [și pentru] a zidi și a sădi.

8. Iezechiil [Ιεζεκιηλ], care a văzut vedenia slavei [ὃς εἶδεν ὅρασιν δόξης] [Sale], pe care i-a arătat-o lui deasupra carului Heruvimilor [ἣν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐπὶ ἅρματος Χερουβιν].

9. Căci și-a adus aminte de cei vrăjmași în ploaie și să facă bine celor care îndreptează căile.

10. Și oasele celor 12 Profeți să odrăslească din locul lor [καὶ τῶν δώδεκα Προφητῶν τὰ ὀστᾶ ἀναθάλοι ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν]. Căci l-au mângâiat pe Iacov [παρεκάλεσαν γὰρ τὸν Ιακωβ] și i-au răscumpărat pe ei în[tru] credința nădejdii [καὶ ἐλυτρώσαντο αὐτοὺς ἐν πίστει ἐλπίδος].

11. Cum avem să-l mărim pe Zorobabel [Ζοροβαβέλ]? Și el [a fost] ca pecetea pe mâna cea dreaptă.

12. Așa [a fost și] Iisus, fiul lui Iosedec [Ἰησοῦς υἱὸς Ιωσεδεκ]. Care în zilele lor au zidit casă și au înălțat Domnului templul cel sfânt, pregătit întru slava veacului.

13. Și a lui Neemias [Νεεμείας] în[tru] mult [este] pomenirea, [a aceluia] care a ridicat nouă zidurile căzute și a întărit porți și zăvoare și a ridicat casele noastre.

14. Nimeni [nu] s-a zidit pe pământul acesta ca Enoh [Ἑνώχ], căci și acesta a fost luat de pe pământ.

15. Și nici ca Iosif [nu] s-a născut bărbat povățuitor al fraților, întăritor al poporului, și oasele sale au fost cercetate [καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν][357].

16. Sim și Sit în[tre] oameni au fost slăviți [Σημ καὶ Σηθ ἐν ἀνθρώποις ἐδοξάσθησαν] și [au fost] peste toată vietatea în zidirea lui Adam [καὶ ὑπὲρ πᾶν ζῷον ἐν τῇ κτίσει Αδαμ].

---

357 De Dumnezeu.

Capitolul 50

1. Simon [Σίμων], fiul lui Onias [Ὀνείας], preotul cel mare, care în viața sa a cusut dedesubt casă [ὃς ἐν ζωῇ αὐτοῦ ὑπέρραψεν οἶκον] și în zilele sale a întărit templul [καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσεν ναόν].

2. Și de către el s-a întemeiat înălțimea cea îndoită [καὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλῆς], zidul cel înalt al îngrădirii sfinte [ἀνάλημμα ὑψηλὸν περιβόλου ἱεροῦ].

3. În zilele sale a fost săpată vistieria apelor [ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἐλατομήθη ἀποδοχεῖον ὑδάτων], adâncitura [ei având] împrejurimea ca a mării [λάκκος ὡσεὶ θαλάσσης τὸ περίμετρον].

4. Cel care păzește poporul său de cădere și a întărit cetatea în impresurare[358].

5. Cât [de mult] a fost slăvit în[tru] întoarcerea poporului [ὡς ἐδοξάσθη ἐν περιστροφῇ λαοῦ], în[tru] ieșirea catapetasmei[359]/ perdelei casei[360] [ἐν ἐξόδῳ οἴκου καταπετάσματος]!

6. Ca steaua cea de dimineață în mijlocul norilor [ὡς ἀστὴρ ἑωθινὸς ἐν μέσῳ νεφελῶν], ca luna cea plină în[tru] zilele [ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέραις] [sale],

7. ca soarele strălucind peste

---

[358] În timpul asedierii ei.

[359] Forma καταπετάσματος [catapetasmatos] este genitivul substantivului καταπέτασμα [catapetasma]. Pe care noi l-am românizat sub forma *catapeteasma*. Numai că, în Templul de la Ierusalim, catapetasma nu era un zid, ci o perdea. A se vedea: Lect. Alexandru Mihăilă, *Perdea sau perete? De ce-ar fi important?*, articol din 9 iunie 2011, *cf.* http://ziarullumina.ro/perdea-sau-perete-de-ce-ar-fi-important--9617.html.

[360] Iar casa de aici este Templul.

templul Celui Preaînalt [ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ ναὸν Ὑψίστου] și precum curcubeul luminând în[tru] norii slavei [καὶ ὡς τόξον φωτίζον ἐν νεφέλαις δόξης],

8. ca floarea trandafirilor în zilele celor tineri [ὡς ἄνθος ῥόδων ἐν ἡμέραις νέων], ca crinii în[tru] ieșirea apei [ὡς κρίνα ἐπ᾽ ἐξόδῳ ὕδατος], ca vlăstarul Libanosului în zilele verii [ὡς βλαστὸς Λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους],

9. ca focul și tămâia pe cățuie [ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρείου], ca vasul de aur cel bătut [ὡς σκεῦος χρυσίου ὁλοσφύρητον], împodobit [cu] toată piatra cea de mult preț [κεκοσμημένον παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ],

10. ca măslinul odrăslind roade și ca chiparosul înălțându-se în[tru] nori.

11. Când [a venit] a lua el veșmântul slavei [στολὴν δόξης] și a se îmbrăca el [pentru] săvârșirea laudei, în[tru] suirea jertfelnicului celui sfânt a slăvit acoperirea sfințirii [ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου ἐδόξασεν περιβολὴν ἁγιάσματος].

12. Iar când [a mers] a primi părțile din mâinile preoților și el [era] stând lângă vatra altarului, împrejurul său [era] cununa fraților [στέφανος ἀδελφῶν] ca vlăstarul cedrilor din Libanos [ὡς βλάστημα κέδρων ἐν τῷ Λιβάνῳ] și l-au înconjurat pe el precum coroanele rădăcinilor finicilor/ palmierilor [καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν ὡς στελέχη φοινίκων].

13. Și toți fiii lui Aaron [erau] în[tru] slava lor [καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ααρων ἐν δόξῃ αὐτῶν] și aducerea-înainte a Domnului [era] în mâinile lor [καὶ προσφορὰ Κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν], înaintea a toată adunarea lui Israil [ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ισραηλ].

14. Și săvârșirea liturghisind pe altare [καὶ συντέλειαν λειτουργῶν ἐπὶ βωμῶν], [ca] să împodobească aducerea-înainte a Celui Preaînalt [κοσμῆ-

σαι προσφορὰν Ὑψίστου], a Atotțiitorului [Παντο-κράτορος].

15. A întins peste vas mâna sa [ἐξέτεινεν ἐπὶ σπονδείου χεῖρα αὐτοῦ] și a turnat din sângele strugurelui [καὶ ἔσπεισεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς], a turnat întru temelia jertfelnicului miros de bună-mireasmă Celui Preaînalt [ἐξέχεεν εἰς θεμέλια θυσιασ-τηρίου ὀσμὴν εὐωδίας Ὑψίστῳ], Împăratului a toate [Παμβασιλει].

16. Atunci au strigat fiii lui Aaron [și] în[tru] trâmbițele cele bătute au sunat. Au făcut auzit glas mare întru pomenire înaintea Celui Preaînalt.

17. Atunci tot poporul împreună s-au grăbit [τότε πᾶς ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπευσαν] și au căzut pe fața [lor] la pământ [καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν], [ca] să se închine Domnului lor [προσκυνῆσαι τῷ Κυρίῳ αὐτῶν], Atotțiitorului [Παντοκράτορι], Dumnezeului Celui Preaînalt [Θεῷ Ὑψίστῳ].

18. Și psalmiștii au lăudat cu glasurile lor, [încât și] în[tru] cel mai mic glas s-a îndulcit versul [ἐν πλείστῳ ἤχῳ ἐγλυκάνθη μέλος].

19. Și poporul s-a rugat Domnului Celui Preaînalt în[tru] rugăciune [καὶ ἐδεήθη ὁ λαὸς Κυρίου Ὑψίστου ἐν προσευχῇ], înaintea Celui Milostiv [κατέναντι Ἐλεήμονος], până a fost să se săvârșească podoaba Domnului [ἕως συντελεσθῇ κόσμος Κυρίου] și liturghisirea Sa au împlinit [καὶ τὴν λειτουργίαν Αὐτοῦ ἐτελείωσαν].

20. Atunci, coborându-se, a ridicat mâinile sale peste toată adunarea fiilor lui Israil, [ca] să dea binecuvântare Domnului din buzele sale [δοῦναι εὐλογίαν Κυρίου ἐκ χειλέων αὐτοῦ] și în[tru] numele Lui să se laude.

21. Și au fost [și] a doua oară în[tru] închinare [καὶ ἐδευτέρωσαν ἐν προσκυνήσει], [ca] să primească

binecuvântare de la Cel Preaînalt [ἐπιδέξασθαι τὴν εὐλογίαν παρὰ Ὑψίστου].

22. Și acum binecuvântați toți pe Dumnezeu [καὶ νῦν εὐλογήσατε τὸν Θεὸν πάντων], pe Cel care face cele mari totdeauna [τὸν μεγάλα ποιοῦντα πάντῃ], pe Cel care înalță zilele noastre din pântece [τὸν ὑψοῦντα ἡμέρας ἡμῶν ἐκ μήτρας] și face cu noi după mila Sa [καὶ ποιοῦντα μεθ᾽ ἡμῶν κατὰ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ]!

23. Să ne dea nouă veselia inimii [εὐφροσύνην καρδίας] și să facă pace în zilele noastre în Israil, după zilele veacului.

24. Să încredințeze cu noi mila Sa [ἐμπιστεύσαι μεθ᾽ ἡμῶν τὸ ἔλεος Αὐτοῦ] și în[tru] zilele noastre să ne răscumpere pe noi [καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν λυτρωσάσθω ἡμᾶς]!

25. În[tru] cele două neamuri s-a mâniat sufletul meu și cel al treilea nu este neam:

26. cei care stau în muntele Samariei și filistiimii și poporul cel nebun, care locuiește în ale Sihemurilor.

27. Învățătura înțelegerii și a cunoașterii a scris în cartea aceasta [παιδείαν συνέσεως καὶ ἐπιστήμης ἐχάραξεν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ] Iisus [Ἰησοῦς], fiul lui Sirah [υἱὸς Σιραχ], al lui Eleazar Ierosolimitisul [Ελεαζαρ ὁ Ιεροσολυμίτης], care a turnat [aici] înțelepciunea din inima sa [ὃς ἀνώμβρησεν σοφίαν ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ].

28. Fericit [este cel] care în[tru] acestea se va întoarce și, punând acestea în inima sa, se va înțelepți.

29. Căci, dacă acestea are să facă, spre toate va putea. Că[ci] lumina Domnului [este] urma sa [ὅτι φῶς Κυρίου τὸ ἴχνος αὐτοῦ].

Capitolul 51

1. Mărturisi-mă-voi Ție, Doamne Împărate, și Te voi lăuda pe Tine, Dumnezeu[le], Mântuitorul meu! Mă mărturisesc numelui Tău,

2. că apărător și ajutător Te-ai făcut mie și ai răscumpărat trupul meu de la pieire și din lațul diavolului limbii [καὶ ἐκ παγίδος διαβολῆς γλώσσης], de la buzele lucrând minciuna, și înaintea celor care au stat înaintea [Ta] Te-ai făcut ajutător. Și m-ai răscumpărat,

3. după mulțimea milei și a numelui Tău, de la mușcările cea pregătită [cele pregătite] întru mâncare [ἐκ βρυγμῶν ἕτοιμον εἰς βρῶμα], din mâna căutând [celor care caută] sufletul meu [ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχήν μου], din cele mai multe necazuri pe care le-am avut,

4. din înăbușirea focului dimprejur [ἀπὸ πνιγμοῦ πυρᾶς κυκλόθεν] și din mijlocul focului pe care nu l-am aprins,

5. din adâncul pântecelui Iadului și de la limba cea necurată și [de la] cuvântul cel mincinos

6. [cu] împăratul [și de] diavolul limbii celei nedrepte. A apropiat până la moarte sufletul meu [ἤγγισεν ἕως θανάτου ἡ ψυχή μου] și viața mea era aproape de Iadul [cel mai de] jos [καὶ ἡ ζωή μου ἦν σύνεγγυς Ἅδου κάτω].

7. M-au cuprins [din] toate părțile și nu era cel care să mă ajute. Priveam întru ajutorul oamenilor și nu era.

8. Și mi-am adus aminte de mila Ta, Doamne, și de lucrarea Ta cea din veac, că îi scoți pe cei care Te rabdă pe Tine [ὅτι ἐξαιρῇ τοὺς ὑπομένοντάς Σε] și îi

mântui pe ei din mâna celor vrăjmași [καὶ σῴζεις αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν]!

9. Și am înălțat pe pământ rugăciunea mea cea stăruitoare și pentru a morții curgere m-am rugat stăruitor.

10. L-am chemat pe Domnul [ἐπεκαλεσάμην Κύριον], pe Tatăl Domnului meu [Πατέρα Κυρίου μου], [ca] să nu mă părăsească în zilele necazului [μή με ἐγκαταλιπεῖν ἐν ἡμέραις θλίψεως], în[tru] vremea neajutorării trufașilor [ἐν καιρῷ ὑπερηφανιῶν ἀβοηθησίας]. Voi lăuda numele Tău neîncetat și voi cânta în[tru] mărturisire.

11. Și a fost ascultată rugăciunea mea. Căci m-ai mântuit pe mine de la pieire. Și scoate-mă din vremea cea rea!

12. Pentru aceea mă voi mărturisi Ție și Te voi lăuda. Și voi binecuvânta numele Domnului.

13. Încă fiind mai tânăr [ἔτι ὢν νεώτερος], mai înainte până să mă rătăcesc [πρὶν ἢ πλανηθῆναί με], am căutat înțelepciunea arătată în[tru] rugăciunea mea [ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν προσευχῇ μου].

14. Înaintea templului mă învredniceam pentru ea [ἔναντι ναοῦ ἠξίουν περὶ αὐτῆς] și până la cele din urmă o voi căuta pe ea [καὶ ἕως ἐσχάτων ἐκζητήσω αὐτήν].

15. Din floare, precum strugurele înnegrindu-se, s-a veselit inima mea în[tru] ea. Am pus piciorul meu în[tru] dreptate, din tinerețea mea am căutat-o pe ea.

16. Am plecat puțin urechea mea și am primit și multă învățătură am aflat mie însumi.

17. Sporire mi s-a făcut mie în[tru] aceasta [προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ]. Celui care îmi dă mie înțelepciune Îi voi da slavă [τῷ διδόντι μοι σοφίαν δώσω δόξαν].

18. Căci am cugetat [ca] să o fac pe ea și am râvnit [lucrul] cel bun și nu am să fiu rușinat.

19. S-a străduit sufletul meu în[tru] aceasta și în[tru] facerea legii o am cercetat. Mâinile mele le-am întins către înălțime și păcatele neștiinței însumi le-am plâns.

20. Sufletul meu l-am îndreptat întru ea și întru curăție am aflat-o pe ea. [Căci] inimă am dobândit cu ea dintru început. Pentru aceea nu am să fiu părăsit.

21. Și pântecele[361] meu a fost tulburat [ca] să o caute pe ea. Pentru aceea am dobândit averea cea bună.

22. Domnul mi-a dat mie limbă [ca] răsplată a mea și în[tru] aceasta o voi lăuda pe ea.

23. Apropiați-vă către mine cei neînvățați și popusiți în[tru] casa învățăturii [αὐλίσθητε ἐν οἴκῳ παιδείας]!

24. Că[ci] de ce ziceți a fi lipsă în[tru] acestea și sufletele voastre însetează foarte?

25. Am deschis gura mea și am zis: „Câștigați-o [întru] voi înșivă [κτήσασθε ἑαυτοῖς], fără de arginți [ἄνευ ἀργυρίου]!”.

26. Gâtul vostru învățați-l sub jug și să primească sufletul vostru învățătura! Aproape este [ca] să o aflați pe ea.

27. Vedeți în[tru] ochii voștri că puțin am trudit și am aflat mie însumi multă odihnă [καὶ εὗρον ἐμαυτῷ πολλὴν ἀνάπαυσιν]!

28. Împărtășiți-vă de învățătură [μετάσχετε παιδείας]! Cu mult număr de argint și [cu] mult aur câștigați în[tru] ea!

29. Să se veselească sufletul meu în[tru] mila Lui și să nu vă rușinați întru lauda Sa.

30. Lucrați lucrul vostru mai înainte de vreme

[361] Cu referire la inimă și nu la stomac.

[ἐργάζεσθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ] și vă va da plata voastră întru vremea sa [καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ]!

BIBLIOTECA
Teologie pentru azi

1. *Acatistul Nunții* (35 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/acatistul-nuntii/

2. *Troparul, Condacul și Acatistul Fericitului Serafim Rose al Platinei* (20 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/troparulcondacul-si-acatistul-fericitului-serafim-rose-al-platinei/

3. *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului* (335 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/lumea-postmoderna-si-depersonalizarea-omului/

4. *Viața lui Adam și a Evei* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/viata-lui-adam-si-a-evei/

5. *Teologia îndumnezeirii* (202 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/teologia-indumnezeirii/

6. *Twitter pentru azi (vol. 1)* (32 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/04/twitter-pentru-azi-vol-1-2009/

7. *Bucuria comuniunii (vol. 1)* (280 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/06/bucuria-comuniunii-vol-1/

8. *Pelerina Egeria și Cultul ortodox* (60 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/07/pelerina-egeria-si-cultul-ortodox/

9. *Biblia Satanică* (157 pagini), ca text auxiliar al cărții: *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului*.

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/12/biblia-satanica-editie-exclusiv-online-ro/

10. *Traduceri patristice (vol. 1)* (73 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/19/traduceri-patristice-vol-1-2009/

11. *Bucuria comuniunii (vol. 2)* (309 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/bucuria-comuniunii-vol-2/

12. *Fragmentarium (vol. 1)* (126 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/fragmentarium-vol-1/

13. *Nichita Stănescu. Fenomenul limbii poezești* (disertație de master) (155 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/nichita-stanescu-fenomenul-limbii-poezesti/

14. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 1)* (341 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/03/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-1/

15. *Bucuria comuniunii (vol. 3)* (248 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/07/bucuria-comuniunii-vol-3/

16. *Teologia vederii lui Dumnezeu* (252 pagini): intro- ducere la teza doctorală:
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/

17. *Vederea lui Dumnezeu în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog* (teză doctorală) (287 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/vederea-lui-dumnezeu-in-teologia-sfantului-simeon-noul-teolog/

18. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 2)* (457 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/23/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-2/

19. *Bucuria comuniunii (vol. 4)* (449 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/12/12/bucuria-comuniunii-vol-4/

20. *Bucuria comuniunii (vol. 5)* (366 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/02/bucuria-comuniunii-vol-5/

21. *Fragmentarium (vol. 2)* (270 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/13/fragmentarium-vol-2/

22. *Cuvinte cu amândouă mâinile* (82 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/21/cuvinte-cu-amandoua-mainile-2010/

23. *Bucuria comuniunii (vol. 6)* (144 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/02/11/bucuria-comuniunii-vol-6/

24. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 1)* (377 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/03/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-1/

25. *Antim Ivireanul: avangarda literară a Paradisului. Viața și Opera (teză doctorală)* (561 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/10/antim-ivireanul-avangarda-literara-a-paradisului-viata-si-opera-2010/

26. *Aspecte dogmatice ale imnologiei ortodoxe. Săptămâna Patimilor și Săptămâna Luminată* (teză de licență) (212 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/23/saptamana-patimilor-si-saptamana-luminata-teza-de-licenta-2010/

27. *Bucuria comuniunii (vol. 7)* (315 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/01/bucuria-comuniunii-vol-7/

28. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 2)* (128 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/12/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-2/

29. *Bucuria comuniunii (vol. 8)* (382 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/29/bucuria-comuniunii-vol-8/

30. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 3)* (191 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-3/

31. *Epilog la lumea veche (I. 1)* (506 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/14/epilog-la-lumea-veche-i-1/

32. *Twitter pentru azi (vol. 2)* (35 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/25/twitter-pentru-azi-vol-2-2010/

33. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 4)* (388 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-4/

34. *Epilog la lumea veche (I. 2)* (378 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/04/epilog-la-lumea-veche-i-2/

35. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 5)* (175 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-5/

36. *Teologia mântuirii la Sfântul Marcu Ascetul* (disertație de master) (154 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/09/teologia-mantuirii-la-sfantul-marcu-ascetul-2010/

37. *Bucuria comuniunii (vol. 9)* (188 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/20/bucuria-comuniunii-vol-9/

38. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 6)* (130 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/27/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-6/

39. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 7)* (76 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-7/

40. Sfântul Epifanie al Salaminei, *Despre măsuri și greutăți și numere și alte lucruri care sunt în Dumnezeieștile Scripturi* (100 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/07/16/sfantul-epifanie-al-salaminei-despre-masuri-si-greutati-2010/

41. PS. Acad. Melchisedec Ștefănescu, *Viața și Scrierile lui Grigorie Țamblac* (adaptare a textului ed. din 1884) (138 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/21/ps-acad-melchisedec-stefanescu-viata-si-scrierile-lui-grigorie-tamblac-versiune-adaptata2010/

42. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Sfătuiri creștine-politice* (text adaptat) (33 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/29/sfantul-antim-ivireanul-sfatuiri-crestine-politice-2010/

43. Sfântul Varlaam al Moldovei, *Răspunsul împotriva Catehismului calvin* (text adaptat) (52 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/09/22/sfantul-varlaam-al-moldovei-raspunsul-impotriva-catehismului-calvin-2010/

44. *Traduceri patristice (vol. 2)* (347 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/06/traduceri-patristice-vol-2/

45. PS Damaschin Dascălul, *Învățături pentru șapte Taine* (text transliterat și adaptat) (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/26/ps-damaschin-dascalul-invataturi-pentru-sapte-taine-2010/

46. Dorin Streinu, *Opere alese, vol. I, Despre mine însumi (Jurnal de scriitor. Fragmente)* (526 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/12/12/dorin-streinu-opere-alese-vol-i-2010/

47. *Traduceri patristice (vol. 3)* (288 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/02/traduceri-patristice-vol-3/

48. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 2)* (160 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/07/dorin-streinu-opere-alese-vol-2/

49. *Epilog la lumea veche (I. 3)* (256 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/08/epilog-la-lumea-veche-i-3/

50. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (237 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/31/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

51. *Cuvintele duhovnicești (vol. 1)* (390 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/02/12/cuvintele-duhovnicesti-vol-1/

52. *Bucuria vine de departe* (carte dialogică cu Prof. Otilia Kloos) (55 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/21/bucuria-vine-de-departe-2011/

53. *Cuvintele duhovnicești (vol. 2)* (558 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/26/cuvintele-duhovnicesti-vol-2/

54. *A vedea și a fi văzut (vol. 1)* (460 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/04/16/a-vedea-si-a-fi-vazut-vol-1/

55. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 8)* (549 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-8/

56. *Praedicationes (vol. 1)* (199 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/20/praedicationes-vol-1/

57. *Twitter pentru azi (vol. 3)* (26 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/07/31/twitter-pentru-azi-vol-3/

58. *Evanghelia după Matei* (112 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/08/11/evanghelia-dupa-matei/

59. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 3)* (214 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/10/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-3/

60. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 4)* (129 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/05/dorin-streinu-opere-alese-vol-4/

61. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 5)* (283 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/21/dorin-streinu-opere-alese-vol-5/

62. *Studii de poezie pașoptistă* (82 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/28/studii-de-poezie-pasoptista-2011/

63. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 9)* (225 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/12/16/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-9/

64. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 6)* (209 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/01/14/dorin-streinu-opere-alese-vol-6/

65. *Statistici. Concluzii. Sublinieri. Lucruri văzute de-aproape* (121 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/02/18/statistici-concluzii-sublinieri-lucruri-vazute-de-aproape/

66. *Predicile din Săptămâna Mare* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/04/13/predicile-din-saptamana-mare/

67. *Despre omul Împărăției* (190 pagini). Este al 10-lea volum și ultimul al *Operelor complete* ale Fericitului Ilie văzătorul de Dumnezeu.
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/

68. *Țiganiada: tradiție și inovație. Aventura scriiturii și canonul literar românesc* (111 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/07/19/tiganiada-traditie-si-inovatie/

69. *Praedicationes (vol. 2)* (253 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/08/07/praedicationes-vol-2/

70. *Twitter pentru azi (vol. 4)* (30 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/10/10/twitter-pentru-azi-vol-4/

71. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 1)* (251 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/11/21/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-1/

72. *Praedicationes (vol. 3)* (337 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/10/praedicationes-vol-3/

73. *Epilog la lumea veche (I. 4)* (247 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/22/epilog-la-lumea-veche-i-4/

74. *Praedicationes (vol. 4)* (352 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/09/praedicationes-vol-4/

75. *Praedicationes (vol. 5)* (366 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/27/praedicationes-vol-5/

76. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 2)* (261 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/07/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-2/

77. *Praedicationes (vol. 6)* (308 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/29/praedicationes-vol-6/

78. *Creatori de limbă și de viziune poetică în literatura română (vol. 1)* (228 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/06/15/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-in-literatura-romana-vol-1/

79. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 3)* (308 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/07/31/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-3/

80. *Bucuria comuniunii (vol. 10)* (356 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/21/bucuria-comuniunii-vol-10/

81. Dorin Streinu, *Opere alese* (vol. 7) (241 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/23/dorin-streinu-opere-alese-vol-7/

82. *Vorbiri de Facebook (vol. 1)* (508 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/10/20/vorbiri-de-facebook-vol-1/

83. *Epilog la lumea veche I. 1 (ediția a doua)* (862 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/11/epilog-la-lumea-veche-i-1-editia-a-doua/

84. *Praedicationes (vol. 7)* (619 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/16/praedicationes-vol-7/

85. *Bucuria comuniunii (vol. 11)* (361 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/31/bucuria-comuniunii-vol-11/

86. *Atenție teologică* (216 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/03/04/atentie-teologica/

87. *Interviuri de conștiință [vol. 1]* (367 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/04/21/interviuri-de-constiinta-vol-1/

88. *Twitter pentru azi (vol. 5)* (59 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/21/twitter-pentru-azi-vol-5/

89. *Vezi ceea ce ești (vol. 1)* (80 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/24/vezi-ceea-ce-esti-vol-1/

90. *Fragmentarium (vol. 3)* (388 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/26/fragmentarium-vol-3/

91. *Vezi ceea ce ești (vol. 2)* (94 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/02/vezi-ceea-ce-esti-vol-2/

92. *Trei poeți și-un început de secol* (280 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/13/trei-poeti-si-un-inceput-de-secol/

93. *Vezi ceea ce ești (vol. 3)* (99 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/20/vezi-ceea-ce-esti-vol-3/

94. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 2)* (305 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/25/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-2/

95. *Studii literare (vol. 1)* (447 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/29/studii-literare-vol-1/

96. *Vezi ceea ce ești (vol. 4)* (101 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/05/vezi-ceea-ce-esti-vol-4/

97. *Traduceri patristice (vol. 4)* (427 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/10/traduceri-patristice-vol-4/

98. *Praedicationes (vol. 8)* (510 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/08/15/praedicationes-vol-8/

99. *The Sight of God in the Theology of Saint Symeon the New Theologian* (first book in english; my doctoral thesis) (499 pages)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/09/15/the-sight-of-god-in-the-theology-of-saint-symeon-the-new-theologian/

100. *Vorbiri de Facebook (vol. 2)* (393 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/07/vorbiri-de-facebook-vol-2/

101. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 4)* (441 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/20/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-4/

102. *Mâncăruri românești cu gust* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/27/mancaruri-romanesti-cu-gust/

103. *Acatistul Sfinților pomeniți pe 31 octombrie* (27 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/29/acatistul-sfintilor-pomeniti-pe-31-octombrie/

104. *Studiu despre Viața Sfântului Macarie Romanul* (68 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/31/studiu-despre-viata-sfantului-macarie-romanul/

105. *Fragmentarium [vol. 4]* (502 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/11/29/fragmentarium-vol-4/

106. *Luceafărul. Comentariu literar* (156 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/18/luceafarul-comentariu-literar/

107. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 8)* (216 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-8/

108. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 1]* (283 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/08/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-1/

109. Pr. Prof. Acad. Dr. Dumitru Popescu, *Dumnezeu e viu și prezent în lume prin slava Sa* (132 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/15/dumnezeu-e-viu-si-prezent-in-lume-prin-slava-sa/

110. Sfântul Apostol Pavel, *Epistola către Efeseni* (26 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/20/epistola-catre-efeseni/

111. *Cartea Sfântului Profet Ionas* (13 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/21/cartea-sfantului-profet-ionas/

112. *Cele 3 Epistole catolice ale Sfântului Apostol Ioannis* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/23/cele-3-epistole-catolice-ale-sfantului-apostol-ioannis/

113. *Epistola catolică a Sfântului Apostol Iacovos, fratele Domnului* (20 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/30/epistola-catolica-a-sfantului-apostol-iacovos-fratele-domnului/

114. *Cartea Sfântului Profet Ioil* (17 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/04/cartea-sfantului-profet-ioil/

115. *Cărțile Sfinților Profeți Avdiu și Angheos* (16 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/10/cartile-sfintilor-profeti-avdiu-si-angheos/

116. *Epistola către Filippeni a Sfântului Apostol Pavlos* (19 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/13/epistola-catre-filippeni-a-sfantului-apostol-pavlos/

117. *Cântarea Cântărilor* (40 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/18/cantarea-cantarilor/

118. *Evanghelia după Marcos* (130 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/03/22/evanghelia-dupa-marcos/

119. *Epilog la lumea veche I. 2 (ediția a doua)* (952 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/05/16/epilog-la-lumea-veche-i-2-editia-a-doua/

120. *Teologia Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (397 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

121. *Praedicationes (vol. 9)* (675 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/29/praedicationes-vol-9/

122. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 2]* (303 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/07/07/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-2/

123. *Cartea Sfântului Profet Naum* (14 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/09/cartea-sfantului-profet-naum/

124. *Epistola către Galatei* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/10/epistola-catre-galatei/

125. *Cartea Sfântului Profet Amvacum* (14 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/21/cartea-sfantului-profet-amvacum/

126. *Epistola către Colossei* (20 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/08/epistola-catre-colossei/

127. *Eminescu: între modernitate și tradiție. Importanța tradiției literare și spirituale românești pentru viziunea romantică eminesciană* (teză postdoctorală) (884 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/16/eminescu-intre-modernitate-si-traditie/

128. *Traduceri patristice (vol. 5)* (455 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/12/06/traduceri-patristice-vol-5/

129. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 5)* (289 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/12/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-5/

130. *Praedicationes (vol. 10)* (627 de pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/23/praedicationes-vol-10/

131. *Twitter pentru azi (vol. 6)* (100 de pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/twitter-pentru-azi-vol-6/

132. *Vorbiri de Facebook (vol. 3)* (190 de pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-3/

133. *Evanghelia după Ioannis* (129 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/evanghelia-dupa-ioannis/

134. *Cartea Sfântului Profet Sofonias* (32 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/cartea-sfantului-profet-sofonias/

135. *11 elegii (comentariu literar)* (157 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/11-elegii-comentariu-literar/

136. *Epistola întâia către Timoteos* (41 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-intaia-catre-timoteos/

137. *Epistola a doua către Timoteos* (37 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-a-doua-catre-timoteos/

138. *Despre nimic* (conferință online) (54 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/07/27/despre-nimic-conferinta-online/

139. *Cântările* (57 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/12/cantarile/

140. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Didahiile* (prima ediție actualizată) (350 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/25/sfantul-sfintit-mucenic-antim-ivireanul-didahiile-prima-editie-actualizata/

141. *Praedicationes (vol. 11)* (698 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/10/19/praedicationes-vol-11/

142. *Parimiele lui Salomon* (117 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/10/29/p arimiele-lui-salomon/

143. *Studii literare* (vol. 2) (162 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/05/st udii-literare-vol-2/

144. *Epilog la lumea veche*, vol. I. 5. Emil Botta (239 pa- gini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/21/epi log-la-lumea-veche-vol-i-5-emil-botta/

145. Sfântul Împărat Salomon, *Ecclisiastis* (59 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/23/ec clisiastis/

146. *Mântuirea este eclesială* (conferință online) (54 pa- gini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/12/19/m antuirea-este-eclesiala-conferinta-online/

147. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 9)* (270 pa- gini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/01/20/d orin-streinu-opere-alese-vol-9/

148. *Praedicationes (vol. 12)* (571 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/02/11/pr aedicationes-vol-12/

149. *Psalmii* (ediția LXX) (329 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/03/04/p salmii-editia-lxx/

150. *Psalmii liturgici* (299 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/03/05/psalmii-liturgici/

151. *Epilog la lumea veche (vol. I. 6). Nichita Stănescu* (759 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/06/01/epilog-la-lumea-veche-vol-i-6-nichita-stanescu/

152. *Praedicationes (vol. 13)* (530 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/07/10/praedicationes-vol-13/.

153. *Twitter pentru azi (vol. 7)* (254 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/08/30/twitter-pentru-azi-vol-7/.

154. *Epilog la lumea veche*, vol. I. 3 (ediția a doua) (699 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/02/epilog-la-lumea-veche-vol-i-3-editia-a-doua/.

155. *Cartea Sfântului Profet Iov* (144 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/03/cartea-sfantului-profet-iov/.

156. *Studii literare* (vol. 3) (157 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/23/studii-literare-vol-3/.

157. *Maturizarea poeziei* (173 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/11/05/maturizarea-poeziei/.

158. *Înțelepciunea lui Salomon* (86 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2017/12/16/intelepciunea-lui-salomon/.

159. *Viețile Sfinților (vol. I)* (461 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/03/16/vietile-sfintilor-vol-i/

160. *Vorbiri de Facebook (vol. 4)* (337 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-4/

161. *Praedicationes (vol. 14)* (658 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/05/02/praedicationes-vol-14/

162. *Întrebări și răspunsuri teologice (vol. 1)* (319 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/06/18/intrebari-si-raspunsuri-teologice-vol-1/

163. *Studii literare (vol. 4)* (326 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/07/01/studii-literare-vol-4/

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș